

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Pedagogická fakulta

Katedra hudební výchovy

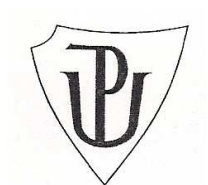
Mgr. Michael Korbička

ANTONÍN TUČAPSKÝ

skladatel a dirigent

DISERTAČNÍ PRÁCE

Školitel: Doc. PaedDr. Pavel Režný, Ph.D.

OLOMOUC 2011

Prohlašuji, že jsem disertační práci vypracoval samostatně a použil jen uvedené pramenů a literatury.

V Olomouci 26. dubna 2011

Mgr. Michael Korbička

Velké poděkování patří Prof. Antonínu Tučapskému za jeho osobní přístup při zpracování této disertační práce, za připomínky a za veškeré poskytnuté podklady.

Poděkování patří také vedoucímu práce Doc. Pavlu Režnému za jeho pomoc v době doktorského studia na PdF UP Olomouc.

OBSAH

Úvod	7
1. Životní osudy a umělecká činnost Antonína Tučapského.....	10
1.1. Dětství (1928 - 1935).....	11
1.2. Školní léta (1935 - 1943).....	12
1.3. Studijní léta (1943-1951).....	17
1.4. Pedagogická a sbormistrovská činnost (1951 - 1973).....	19
1.4.1. Vyšší hudební škola Kroměříž (1951, 1954)	19
1.4.2. Slovenské národní divadlo (1953)	20
1.4.3. Pedagogická škola Nový Jičín (1955-1959).....	20
1.4.4. Dětský sbor Československého rozhlasu v Ostravě (1959-1961)	20
1.4.5. Pedagogický institut v Ostravě (1959 - 1973).....	21
1.5. Slavná éra v čele Pěveckého sdružení moravských učitelů (1964-1973).....	24
1.5.1. Antonín Tučapský a PSMU	24
1.5.2. Přínos Tučapského pro sbor	25
1.5.3. Statistika produkcí s PSMU.....	26
1.5.4. Tvorba věnovaná PSMU	27
1.6. Velké změny (1968 - 1975)	28
1.6.1. Beryl Musgrave.....	28
1.6.2. Změna oboru (1973 - 1975).....	30
1.6.3. Velká Británie	31
1.6.4. Začátky	31
1.7. Trinity College of Music – TCM (1975 - 1996).....	32
1.7.1. Výuka teoretických předmětů.....	32
1.7.2. Výuka kompozice	33
1.7.3. Žáci	33
1.7.4. Dirigentská činnost.....	33
1.7.5. Vzpomínky.....	34
1.8. Návrat Tučapského tvorby na česká koncertní pódia, čestný doktorát	35
1.8.1. Vyškov 1988	35
1.8.2. Opava 1990	36
1.8.3. Europa Cantat 1990.....	36
1.8.4. Ostrava 1991	36
1.8.5. Vyškov 1992	37
1.8.6. Čestný doktorát (1996)	41
1.8.7. 41. ročník Festivalu sborového umění v Jihlavě (1998).....	48
1.8.8. Oslava sedmdesátin (1998)	48
1.8.9. Premiéry skladeb Antonína Tučapského v ČR v letech 1993 - 2008.....	50
1.8.10. Oslava pětasedmdesátin (2003).....	51
1.8.11. Festival Antonína Tučapského ve Vyškově (2005)	52
1.8.12. Pocta tvůrcům (2008).....	52
1.8.13. Zahraniční ohlasy na tvorbu Antonína Tučapského	53
1.9. Antonín Tučapský očima sbormistrů.....	55

1.10. Kompoziční činnost	61
1.10.1. První kompoziční pokusy a záznamy o díle	61
1.10.2. Tvorba do roku 1975	61
1.10.3. Tvorba vzniklá ve Velké Británii.....	62
1.10.4. Skladebné techniky využité v tvorbě.....	62
1.10.5. Vokální tvorba	64
1.10.6. Duchovní tvorba	65
2. Skladatelské dílo	66
2.1. Úpravy textu děl jiných autorů	67
2.2. Úpravy děl jiných autorů.....	67
2.3. Sborová tvorba	69
2.4. Vokální skladby.....	101
2.5. Lidové písně a úpravy.....	107
2.6. Instrumentální tvorba	120
2.7. Vysvětlivky ke 2. kapitole	144
3. Charakteristika vybraných děl Antonína Tučapského	145
3.1. Pět sborů.....	145
3.2. Love and Sorrow - Láska a žal III.....	149
3.3. Five little pieces	150
Závěr	153
Seznam pramenů	156
Seznam příloh	163
Přílohy	

„...ano, to „moravské“ je stále ve mně, to v sobě nosím a chráním jako vzácný dar a cenný vklad, tím se stále duchovně posiluji. Ať komponuji cokoli, třeba instrumentální skladby nebo sonáty, komorní nebo orchestrální hudbu, tento český či moravský element je v mé hudbě evidentní a stále přítomný. Nijak se tomu nebráním, naopak i to je charakteristický znak mého hudebního vyjadřování, můj hudební rukopis.

*Moje kořeny jsou zde, na Moravě a to se pozná z hudby,
kterou píši, z tónů, které znějí...“*

Antonín Juriapský

Úvod

Pokud se pokoušíme sledovat linii informací týkající se osobnosti skladatele a dirigenta Antonína Tučapského, nalezneme pouze několik prací, které se spíše zaměřují na dílčí části jeho životních osudů a vybraných částí jeho skladatelského díla.

Každá monografická práce o dirigentech či skladatelích má určité části společné: chronologicky zpracovaný životopis, komentář k stěžejním autorovým dílům, informace o koncertech a o důležitých nastudování jeho děl významnými umělci.

Ani tato disertační práce netvoří výjimku. Klade si za cíl zpracovat životní osudy významného dirigenta a skladatele Antonína Tučapského, rodáka z Opatovic na Vyškovsku. Pokouší se podrobně zpracovat životopisnou část, Tučapského činnost jako sbormistra Pěveckého sdružení moravských učitelů (dále PSMU) a v neposlední řadě podrobně zpracovat jeho skladatelské dílo.

Osobnost Antonína Tučapského je úzce spjata se sborovým dílem. On sám se sice nepovažuje jen za čistě sborového skladatele, což dokazují jeho instrumentální skladby, ale jeho kompoziční technika je velmi blízká všem sbormistrům. Svou sborovou tvorbou dokáže ovlivnit spousty sborů, které si z nepřehledného množství jeho skladeb vždy vyberou. Píše skladby od těch nejjednodušších úprav (písňové cykly) až po velká sborově instrumentální díla (Stabat Mater, Mary Magdalene).

Kromě pár sborníků či absolventských prací nenajdeme v české muzikologické produkci o zmíněném sbormistru a skladateli téměř nic. Tuto mezeru se pokouším vyplnit svou prací.

Jako zdroj informací pro svou práci využívám osobního kontaktu se skladatelem v podobě soukromých schůzek při jeho návštěvách v České republice a dále při návštěvě u něj doma v Londýně. Nemalou měrou mi pomohl zdroj v podobě Muzea Vyškovska, kam skladatel poslal některé své práce, jež jsem měl možnost studovat.

Považuji za vhodné uvést hned v úvodu prameny, ze kterých jsem čerpal.

Prameny k tématu práce:

A) primární

- a) obecné povahy (např. důležité listiny, jmenovací dekrety, diplomy, ocenění, úřední korespondence aj.)

- b) povahy literárně epistologické (jako třeba Tučapského Vzpomínky, korespondence příležitostná, např. blahopřání k jubileím či koncepty článků, odeslaných dopisů)
- c) tištěné hudebniny, rukopisy hudebních děl, mnohdy s poznámkami
 - A. Tučapského i bez nich
- d) povahy ikonografické (různé fotografie A. Tučapského, jeho osobní rodinná alba)

jednak:

B) sekundární, tištěné

- a) novinové výstřižky článků psaných A. Tučapským či o A. Tučapském
- b) vzpomínky A. Tučapského samého i jeho přátel a kolegů
- c) programy, tištěné pozvánky na koncerty, plakáty
- d) zvukové nahrávky (tj. gramofonové desky, rozhlasové magnetofonové pásky, CD nosiče)
- e) Onderkův seznam skladeb A. Tučapského z let 1954 - 1982.

Tyto prameny z obou skupin jsou ve velké míře v soukromém vlastnictví A. Tučapského (50 Birchen Grove, NW9 8SA, London) a také v Muzeu Vyškovska ve Vyškově (Československé armády 2, Vyškov), kde se nachází část notového materiálu, který tam sám A. Tučapský zaslal. Tento notový materiál je uložen ve dvou archivních krabicích, v dalších dvou krabicích jsou uloženy pamětní listy, diplomy a ocenění. Většinou se jedná o rukopisy skladeb, které A. Tučapský opatřil svými poznámkami a provedl soupis předávaných děl muzeu.

Při návštěvě u A. Tučapského v Londýně jsem měl možnost nahlédnout do rodinných alb či do soukromé sbírky, která obsahuje různé výstřižky z novin či časopisů o uvádění děl A. Tučapského či o samotném skladateli.

V části týkající se sbormistrovské a pedagogické činnosti A. Tučapského jsem čerpal především z osobních rozhovorů se samotným skladatelem. Pasáž o pedagogické činnosti v Kroměříži, Novém Jičíně, Ostravě i na Triniti College of Music v Londýně jsem psal pouze na základě vzpomínek skladatele, které nebyly ještě nikdy publikovány. Sborníkovou činnost, hlavně v PSMU, jsem napsal podle výročních brožur PSMU či opět podle vzpomínek samotného skladatele.

Mezi prameny musím také zařadit osobní rozhovory s A. Tučapským během jeho návštěv v České republice, a to především v Brně (2007, 2008, 2009, 2010), či

rozhovory při setkáních během premiér jeho vlastních děl. Mezi prameny patří samozřejmě i korespondenci se sbormistry, kteří se s ochotou vyjádřili k osobnosti A. Tučapského jako skladatele i sbormistra.

Součástí práce je také úplný soupis nahrávek PSMU z doby, kdy jej vedl A. Tučapský (1964 - 1973). A to jak v Českém rozhlase Ostrava, tak i v Českém rozhlase Brno. Tyto soupisy nebyly doposud publikovány. Dále práce obsahuje soupis gramofonových nahrávek PSMU vydaných Supraphonem a také soupis skladeb, které byly již vydány tiskem u různých vydavatelství.

K úplnosti seznamu jsem doplnil také soupis zahraničních vystoupení PSMU v čele s A. Tučapským. Nedílnou součástí práce je také jmenný seznam skladeb.

Všechny faktografické údaje, termíny, soupisy skladeb a nahrávek jsem osobně konzultoval s A. Tučapským a před finální podobou jsem práci zaslal skladateli ke korekturám.

Neexistovala dosud práce, která by komplexně pojednala o životě a díle skvělého českého sbormistra a skladatele A. Tučapského, objektivně zhodnotila přínos této umělecké osobnosti pro oblast hudební pedagogiky a sbormistrovské i skladatelské činnosti.

1. Životní osudy a umělecká činnost Antonína Tučapského

Antonín Tučapský se narodil 27. března 1928 v Opatovicích u Vyškova jako druhé dítě Josefy a Václava Tučapských. Otec byl obuvníkem, matka se starala o domácnost a dvě Antonínovy sestry, Annu a Marii. Sám Tučapský uvádí ve svém životopise, že v rodné obci prožil krásné dětství. Působila na něj krásná hanácká krajina se vzdálenými Hostýnskými vrchy. Je nesporné, že dětství prožité na venkově a zejména neopakovatelná duchovní atmosféra venkovských kostelů měly na jeho pozdější tvorbu velký vliv. Jeho kompozice, včetně duchovních skladeb, jsou totiž často inspirovány vesnickým prostředím a lidovými tradicemi.

Velkou roli hrál v životě budoucího skladatele jeho otec, který sám byl výborný zpěvák a divadelní ochotník. Antonín se už v raném dětství začal seznamovat s hudbou, ať už ve formě hry na housle, klarinet či klavír. Zároveň poznal spousty krajových písní – krásných písní Hané. Svoje nástrojové schopnosti mohl užít v symfonickém orchestru ve Vyškově. Zde se seznámil se skladbami B. Smetany, A. Dvořáka a poprvé mohl uslyšet Prodanou nevěstu či Rusalku.

K regionu, ve kterém se pohyboval od svého dětství i Antonín Tučapský, patří také mnoho význačných osobností, které se na vyšovsku narodili či zde po delší dobu žily a tvořily:

František Sušil	Rousínov (1804-1868)	kněz, sběratel lidových písní
Josef F. Skalický	Vyškov (1863-1933)	skladatel, sbormistr
Alois Šlesinger	Bučovice (1872-1950)	varhaník, pedagog
Bedřich A. Wiederman	Ivanovice na Hané (1883-1951)	varhaník a skladatel
Jan Šoupal	Vyškov (1892-1964)	dirigent PSMU, skladatel
Vladimír Štědroň	Vyškov (1900-1982)	lektor AMU v Praze, skladatel
Jan Racek	Bučovice (1905- 1979)	významný muzikolog
Bohumír Štědroň	Vyškov (1905-1928)	významný muzikolog
Miloš Sokola	Bučovice (1913-1976)	houslista, skladatel
Josef Pukl	Nevojice (1921-2006)	varhaník, pedagog
Alois Piňos	Vyškov (1925-2008)	skladatel

Velkou měrou se na utváření hudebnosti Antonína Tučapského podílel také jeho pobyt v kraji, v němž se pěstoval výrazný hudební život včetně zpěvu světských i duchovních písní i hanáckých tanců. Vyškovsko proslulo uměleckými osobnostmi, zejména sbormistry a skladateli. Podle dostupných pramenů panoval v hanáckém regionu velmi čilý spolkový život. Můžeme připomenout čtenářsko-pěvecký spolek Haná, Volné pěvecké sdružení a pěvecký spolek Vlasta. Spolkový život se pěstoval i v menších obsích Vyškovska.

Hudba byla v rodu Tučapských běžným jevem. Již Antonínův dědeček z otcovy strany, Šimon Tučapský, byl nejen tkadlec, domkař, ale i lidový hudebník. Hrál na klarinet v dechové kapele. S manželkou Terezií měl čtrnáct dětí z nich pouze čtyři se dožily dospělého věku: Josefa, který byl profesionální klarinetista u vojenské hudby, Terezii, Rudolfa a Václava. Václav se oženil s Josefou Šírkovou, která pocházela ze sedmi dětí, z nichž některé byly také hudebně nadané.¹

1.1. Dětství (1928 - 1935)

Jak už bylo předesláno, Antonín Tučapský se narodil v Opatovicích u Vyškova. „Narodil jsem se v posledním nízkém domečku na horním konci vesnice čp. 64. Říká se tam „Na Betlémě“. Kmotrem mi byl Antonín Musil, bratr slavného Aloise Musila, orientalisty. Moje maminka pocházela z Pařezovic. Ty sice patřily pod obec Lhota, ale přirozený spád měly k Rychtářovu. Do Rychtářova chodily pařezovské děti do školy a rovněž do kostela, neboť patřily do rychtářovské farnosti. Počátkem dvacátých let moje maminka sloužila u Musilů na chalupě a často chodívala uklízet také do „vily“, kterou si tam dal postavit Alois Musil. Byla u Musilů (neboli „Badalů“, jak se jim přezdívalo) čtyři roky, pak se provdala a odstěhovala do Opatovic. Na svoji službu u Musilů často a ráda vzpomínala a zůstala s rodinou Musilovou stále ve styku a příležitostně se tam vracívala. Rychtářovský sedlák Antonín Musil byl pak kmotrem nejen mým, ale i obou mých sester, proto se já jmenuji Antonín. I já jsem rád k Musilům chodíval, hlavně o poutích 15. srpna na Nanebevzetí Panny Marie. Je to stejný den jako ve Vyškově, ale do Rychtářova jsem chodil raději, tam to bylo zajímavější, poutavější a štedřejší. Při těchto poutích jsem se jednou setkal také s panem prelátem, o kterém maminka mluvila s velikou úctou a znala od něho různé příběhy

¹ viz. Obrazová příloha, Genealogie Tučapských

z jeho cest po Arábii. Na jedno takové setkání se matně pamatuji a vrylo se mi hluboko do paměti. Snad těch setkání bylo několik, ale do mé dětské mysli se vrylo jen jedno. Alois Musil byl odvážný průkopník, který otevřel světu cestu do tajemného arabského světa. Neprávem se jeho jméno opomíjelo v odborné literatuře. V jednom rozhovoru jsem se zmínil o příhodě z dětství, která byla tradována v celé rodině ještě dlouho poté. Jednou, když mi byly dva roky, míchala maminka chlebové těsto ve velké díži. Tenkrát se zadělávalo tak, že se chodilo dokola té velké díže, kde se těsto míchalo dřevěnou kopistí. Chodil jsem stále za maminkou a v jednom okamžiku jsem se chtěl podívat dovnitř, nahnul se nad díži. Byl jsem malý, převážil jsem se a hlavou zabořil doprostřed těsta.²

Na svého otce A. Tučapský vzpomíná: „Otec byl povoláním švec a od rána do večera zpíval. Neměli jsme rádio a jeho písničky byla jediná hudba, kterou jsem v raném dětství slyšel. A jak jsem se tak vedle něj batolil, začal jsem se postupně nesměle přidávat a za čas jsme zpívali společně. Otec byl velmi muzikální a měl mimořádnou paměť. Žasnul jsem, kolik jich uměl. Dovedl dokonce přezpívat celou Prodanou nevěstu-samozřejmě po svém.“³ Matka nebyla v zaměstnaneckém poměru, pracovala tvrdě v domácnosti až do svého těžkého onemocnění, kterému podlehla.

1.2. Školní léta (1935 - 1943)

Obecná škola (1935 - 1939)

Své první školní roky prožil v obecné škole v Opatovicích. „Na svoje první učitele vzpomínám rád. První z nich byl pan řídící Viktor Halada. Byl přísný, ale měl asi rád hudbu. V hodinách zpěvu procházel mezi lavicemi a přitom stále hrál na housle. Jeho syn, rovněž Viktor (o pár let starší než já), mne vlastně podnítil ke komponování. Právě jeho skladebné pokusy mne přivedly k tomu, že jsem se také pokoušel vymýšlet a zapisovat jakési nápady.“⁴ V roce 1937 postavili jeho rodiče dům na opačném konci vsi, čp. 139, a tak prožil malý Antonín své první stěhování, kterých ostatně v pozdějším životě nebylo málo. Zde bydlel až do svých třinácti let.

² Tučapský, A.: Na vyškovské věži. Vyškovské noviny, 2. 10. 1992, roč. III., č. 39, str. 6

³ Vašák, V.: Putování s polodrahokamem. Xantypa, květen 2002, str. 82-85

⁴ Kolář, B.: Antonín Tučapský po škole. Učitelství noviny, 29. 6. 1999, roč. 102, č. 27, str. 18

Měšťanská škola (1939 - 1943)

V roce 1939 nastoupil do měšťanské školy v Dědicích, kterou navštěvoval až do roku 1941. Prvního hudebního vzdělání se mu dostalo v hodinách houslí a o rok později i klarinetu u Jana Dvořáka v Dědicích. V roce 1941 byla celá obec a ještě několik dalších vesnic na Dražanské Vysočině nuceně evakuována. Bylo to za války a Němci v celé oblasti zřizovali velký vojenský výcvikový tábor. Rodiče se přestěhovali do Medlovic na Hané - (Po válce se do Opatovic vrátili, ale po několika letech se přestěhovali do Vyškova, kde žili až do smrti. Dva roky v domě bydlela Tučapského sestra Anna, poté byl dům prodán). Po přestěhování z Opatovic do Medlovic dokončil Antonín měšťanskou školu v Ivanovicích na Hané.

V roce 1942 měl hrát na klarinet na výročním koncertě žáků Selanku od Z. Fibicha. Neměl ho kdo doprovázet, až nakonec jeho učitel klarinetu sehnal svého bývalého žáka Jaroslava Rozsívala. Ten později, po oddělení Slovenské republiky, vzpomínal na Tučapského jako sbormistra PSMU. Na malého Toníka, kterého doprovázel, si už nepamatoval⁵. V Medlovicích hrál Tučapský v dechové kapele, kterou dirigoval Pavel Kotyza. Šlo o příležitostné hraní na pohřbech a svatbách. Přesto velmi vítané. Byly to první malé výdělky. Ve Vyškově chodil na klavír, housle a klarinet k Františku Sypěnovi.

Ve dvacátých letech založili Jan a Bohumír Štědroňovi ve Vyškově symfonický orchestr, do něhož Antonína přivedl jeho strýc Jan Šírek. Tento krok pravděpodobně konzultoval s učitelem Františkem Sypěnou. Ve Vyškově fungovaly v té době dva pěvecké sbory. Mužský pod vedením Jana Šoupala a ženský sbor. Díky nim měl Tučapský příležitost se seznámit s Janem Šoupalem a i s díly, jakými jsou Rusalka, Hubička, Česká píseň a další. V roce 1943 odešel z Vyškovska. Na období pobytu na Vyškovsku vzpomíná v několika novinových článcích:

„... V tíživé protektorátní době jsem s rodiči bydlel v Medlovicích a denně jsem docházel do měšťanky v Ivanovicích na Hané. První půlrok 1943 byl mým učitelem češtiny Karel Dvořáček. S velkým zájmem jsem poslouchal jeho výklady a doslova jsem hltal každé jeho slovo. Věděl jsem, že je „Spisovatel“ s velkým S, několik jeho knih vyšlo tiskem a za svůj rozsáhlý román Pole kráčí do hor mu byla udělena národní cena. To vše ještě zvyšovalo můj obdiv k panu učiteli. Po několika týdnech Karel Dvořáček nepřišel do školy a někdo za něj suploval. Za dva, tři týdny se Dvořáček

⁵ Rozsívál, J.: Pohlednice z Bratislavy. Vyškovské noviny, 1996, roč. VII, č. 12, str. 9

vrátil, a za pár týdnů se zase nedostavil. Neznal jsem důvody těchto absencí, až po válce jsem se dozvěděl, že byl odváděn k přísným výslechům na gestapo. Údajně pro svoji „podvratnou“ činnost. Přes svoje nesmírné pracovní vytížení si nacházel čas na pobesedování s prostými lidmi, se svými sousedy nejen v Ivanovicích, ale i v okolních vesnicích. Dokonce si našel čas i pro mne! Radostí a překvapením jsem se celý rozechvěl, když mne jednou pozval k sobě na návštěvu do své vilky na okraji Ivanovic u cesty do Drysic. Cítil jsem se pozváním nesmírně poctěn a ve stanovený den jsem se k němu dostavil. Dvořáček mne uvedl do své pracovny. Byla doslova přecpána knihami. U okna byl jeho pracovní stůl, doslova zavalen papíry a v rohu pokoje stálo pianino. Chvilku jsme si povídali, lépe řečeno on se mne vyptával na různé věci a já jsem odpovídal. O čem jsme mluvili, to už nevím, jen si pamatuji, že moje počáteční tréma a rozechvění rychle vyprchalo a vytvořila se velmi přátelská nálada. Rozhodně jsem si nepřipadal jako žáček, který před svým učitelem odhaluje svoje neznalosti. Po chvíli přátelského rozhovoru mne vyzval: „Pojď, zahrajeme si.“ Dal mi do ruky housle a sám zasedl ke klavíru. Na pultě přede mnou byly nějaké noty (asi předem připraveny). Obrátil se ke mně od klavíru a zeptal se: „Znáš to?“ Prohlížel jsem si noty a pak jsem se upřímně přiznal: „Neznám.“ Opravdu nevím, co to bylo, ale dobře si pamatuji, že to bylo v tónině D-dur, v šestiosminovém taktu, a že to bylo velmi obtížné. Začali jsme hrát, držel jsem se statečně a Dvořáček mne doprovázel. Po chvíli přerušil naše muzicírování a jen tak prohodil: „Hm, no tak jo,“ nebo podobně. Pak jsme si povídali dál. V jeho výkladech padala jména jako Beethoven, Mozart, Janáček a já jsem dychtivě poslouchal. Potom mi ze své knihovny vybral několik knih, abych si v nich přes prázdniny četl. Až si je přečtu, mám mu je přinést zpět, prý to nespěchá...

...Na konci prázdnin jsem se ke Dvořáčkovi znovu vypravil s přečtenými knihami a moc jsem se těšil na naše setkání. Přišla mi otevřít jeho paní a sdělila mi, že Karel není doma, že neví, kdy se vrátí. Byl jsem pochopitelně velmi zklamán, ale poznal jsem, že šlo o něco velmi vážného. Tehdy byl Karel Dvořáček znovu odveden gestapem a poslán do koncentračního tábora. Potom už jsem se s ním osobně nikdy nesetkal. Byl jsem však s ním v jakémsi duchovním spojení prostřednictvím jeho knih. Rád bych si některou z nich znovu přečetl, zvláště jeho dvoudílný román Advent Jakuba Kříže a Hle, čas příjemný. Děj tohoto eposu se odehrává převážně v Ivanovicích, ty jsou zde jmenovány Vanovice. V koncentračním táboře za nelidských podmínek psal Dvořáček svoji poslední knihu Živ buď, neumírej! Psal ji tajně, prý na kousky toaletního papíru, který mu opatrovali jeho spoluvězni a který před dozorcí ukrýval ve

slamníku. Karel Dvořáček je především prozaik, ale zanechal po sobě i nějaké básně. Jedna z nich se jmenuje Advent a byla rovněž napsána v koncentračním táboře. Tuto báseň jsem později jako student zhudebnil. Nevím, kde se nachází její partitura, jestli ještě vůbec existuje, ale snad je uložena někde mezi mými papíry a rukopisy...

...Ještě dodávám: Byl to velmi vzdělaný hudebník. Pochopitelně v té době hudbu prakticky nepěstoval, na to už mu nezbýval čas. Již tehdy se proslýchalo, že se chystá napsat román o Leoši Janáčkovi a už si k tomu shromažďoval i materiál. Škoda, že k tomuto velkolepému záměru nedošlo. Dvořáčkův pronikavý pohled do lidské psychiky by nám odhalil ledacos zajímavého na tomto velkém skladateli...⁶

„...My dříve narození se dobře pamatujeme na pana učitele Božetěcha Bílka, rodáka z Metylovic pod Ondřejníkem, na mladého nadšeného muzikanta, upřímného vlastence a zaníceného kantora. Po záboru Těšínska se Božetěch dostal do Ivanovic na Hané, kde prožil válečná léta. V každém ze svých působišť založil pěvecký sbor a hned všechno kolem něho hrálo a zpívalo, nejinak tomu bylo i v Ivanovicích. Navštěvoval jsem ivanovickou měšťanku jen něco přes dva roky. Kdo mě učil rýsování, přírodopis, či fyziku si už nepamatuji, ale z hodin zpěvu s Božetěchem Bílkem mi utkvělo v paměti hodně detailů. V jeho hodinách jsem poznal některé Dvořákovy dvojzpěvy (samozřejmě prakticky-zpíval jsem ještě chlapeckým hlasem), Smetanovy Vlastovičky a Západ slunce a k tomu spoustu lidových písní. Božetěch Bílek v krátké době vytvořil v Ivanovicích na Hané také smíšený sbor a z muzikantů širokého okolí dal dohromady i symfonický orchestr. Já jsem v něm rovněž zasedl, hrál jsem druhé housle a byl jsem nejmladším členem tohoto orchestru. Božetěch s celým aparátem uskutečnil na jaře 1943 slavnostní koncert v Besedním domě. Jeho starší bratr Vítězslav Bílek se podobným řízením osudu dostal také na Vyškovsko, působil v Bučovicích, kde rozvíjel podobnou kulturní a hudební činnost, mj. byl tam sbormistrem pěveckého sboru Hvězda. Na koncertě v Ivanovicích účinkovala tělesa obou měst společně a výsledek byl ohromující. Bylo to něco více než koncert: byla to velká společenská událost a národní manifestace. Pamatuji se na některá čísla programu: Polonéza Es-dur a dva Slovanské tance A. Dvořáka, směs lidových písní pro sbor a orchestr „Od kolébky k oltáři“ a program vrcholil Smetanovou Českou písní. Seděl jsem za pultem druhých houslí jako příkovan: ohromen silou hudby a atmosférou celého večera. Závažnost

⁶ Tučapský, A.: Vzpomínám na K. Dvořáčka. Vyškovské noviny, 1997, roč. VIII, str. 3

koncertu ještě zvýšil projev spisovatele Karla Dvořáčka, který dával velký důraz na slova „národ“, „zimní mráčky“, „jarní probuzení“ a ukončil svůj úvodní projev touto výzvou: „Nechť prší stříbrné perly tónů na vás na všechny jako vlahý, léčivý déšť máje a každého proměňují, abyste, až se zvednete ze svých míst, obrátili mysl k věcem všedním, uzdravení a posílení slavným vzkříšením, nesli uměleckou pravdu našich velkých mistrů do svých domovů, tak čistých a tak překrásných, jako lidské srdce a duše v šťastném okamžiku druhého narození, jako je náš rodný kraj uprostřed rozkvetlého máje“. O týden později se celý koncert opakoval v Bučovicích se stejným vlasteneckým nadšením a účinkem. Několik dní nato byl Vítězslav Bílek gestapem odvečen do koncentračního tábora, odkud se už nevrátil. Karla Dvořáčka stihl stejný tragický osud. Nevím, jak se dnes zpívá v Ivanovicích a Bučovicích (zpívá-li se vůbec), ale to, co se tam odehrávalo ve válečných letech (a co jsem v té době ani moc plně nechápal), mělo punc neopakovatelné jedinečnosti...⁷

„...Bylo to na jaře 1942, byl jsem školák a vyrůstal jsem na malé vesnici na Hané. Dojížděl jsem „do houslí“ (dá se to tak říct i napsat – tak to také s humorem používal Karel Poláček) a „do klarinetu“ (je to dobře, ale je to nezvyklé, tak se to nedá ani říct, tím méně napsat). Proto začnu jinak: dojížděl jsem do hodin houslí a klarinetu (brzy potom i klavíru) do Vyškova a nikdy jsem se po skončení hodiny neopomenul zastavit před výkladní skříní knihkupectví, kde bylo i malé hudební oddělení. Jednou jsem si tam z utajených peněz koupil knihu „Svět orchestru“, autorem byl Mirko Očadlík. Dychtivě jsem v ní četl a znenáhla se mi otvíral neznámý záhadný svět. Poprvé jsem se setkával se jmény Gluck, Beethoven, Schumann, Bruckner, dychtivě jsem hltal mýtická slova jako fuga, symfonie, ouvertura, četl jsem o jakýchsi expozičních, inverzích, reprízách...

...Neporozuměl jsem ničemu, ale to mne vůbec neodradilo od další četby, právě naopak. O několik týdnů později jsem se znovu zakoukal do výkladní skříně a můj zrak spočinul na nové knížce: Mirko Očadlík – K. B. Jiráček. Vůbec jsem neměl tušení, o koho jde, ale po krátké úvaze jsem došel k pevnému závěru: když to napsal pan Očadlík, tak to musí být o hudbě a knihu jsem si bez váhání koupil. A zase jsem se dychtivě začel a setkával se s názvy a jmény ještě podivnějšími. A tak dříve, než jsem ještě něco věděl o Smetanovi a Dvořákovi, znal jsem různé podrobnosti ze života moderního skladatele a všelijaké detaily ze současného českého hudebního prostředí. Mnohé věci jsem

⁷ Tučapský, A.: Božetěch Bílek. Vyškovské noviny, 11. 3. 1994, str. 5

nechápal, ale co na mne nejvíce zapůsobilo, bylo poznání, že jde o člověka, který se obléká jako každý jiný občan, který pracuje, organizuje a chodí do zaměstnání jako jiní lidé. Lišil se jen tím, že psal hudbu, aneb řečeno profesionálně, komponoval. To mne fascinovalo a od té doby jsem si v knihkupectví ve Vyškově začal častěji kupovat notový papír, který jsem pokrýval prvními skladatelskými pokusy. Válka končila a o K. B. Jirákovi se téměř nemluvílo, nebo jen polohlasem z jakýchsi záhadných poznámek. Nevěděl jsem, o co jde, rozuměl jsem tomu pramálo, ale přiznám se, že jsem se o to ani moc nezajímal. Koncem čtyřicátých let se o Jirákovi přestalo vůbec mluvit, jen se šeptalo, že prý emigroval do Ameriky...“⁸

1.3. Studijní léta (1943-1951)

Učitelství ústav Kroměříž (1943)

Ivanovický kaplan Petr Pavel Neduchal měl kamaráda na Učitelství ústavu v Kroměříži, který pomohl Tučapskému na tento institut. Tučapský byl přijat ke studiu této školy, kde hlavní vyučovací náplní byly hudebně teoretické předměty a sborový zpěv. Dlouho zde však nepobyl, neboť i na této škole došlo k omezení stavu studentstva a všichni mimoměstští studenti byli asi po dvou týdnech přesunuti do Valašského Meziříčí.

Učitelství ústav Valašské Meziříčí (1943-1947)

„Byl jsem rád, že poznám Valašsko, které bylo tehdy, co se týkalo lidových písní a tanců, velmi živé. O nedělích a slavnostech se tam konaly typické valašské plesy, všichni byli v krojích.“⁹ „Jeden náš profesor, Arnošt Kubeša, znal každý patník, všechny kapličky a Boží muka na Valašsku museli studenti ovládat. Ale že byli husité...no o tom se také zmínil. Hlavně ale dějiny Valašska. A tento profesor byl zanícený folklorista, sbíral lidové písně zároveň se skladatelem Janem Nepomukem Poláškem. Sebrali jich asi deset tisíc a pět svazků vyšlo tiskem. Brzo po válce A. Kubeša založil studentskou cimbálovou kapelu, v níž jsem hrál na klarinet. Tak jsem poznal valašskou a také slováckou kulturu i aktivně - poznal jsem folklór do té doby

⁸ Tučapský, A.: Vzpomínka na K. B. Jiráka. Hudební rozhledy, 1999, roč. XLIV, č. 11, str. 16

⁹ tamtéž

neznámý. Hrávali jsme na festivalech v Rožnově a Praze, v Brně na stadiónu, dvakrát natáčeli pro rozhlas v Ostravě a na různých svatbách.¹⁰

Na Učitelském ústavu učil hudbu Václav Dittrich a vedl ve Valašském Meziříčí mužský sbor „Beseda“ (Tučapský jim později věnoval úpravu lidové písně Šťuká sa mi a dvě vánoční skladby). „Po válce se Dittrich přejmenoval na Děťřicha, stejně jsme mu říkali Venca“.¹¹ Tučapský zpíval ve sboru v letech 1945-1947 druhý tenor a seznámil se se základním pěveckým mužským repertoárem, se skladbami Křížkovského, Smetany, Foerster a dalších.

Ve škole šly Antonínovi především humanitní předměty. „Ani z matematiky jsem nemíval špatné známky, ale spíš proto, že na mě profesori brali ohled kvůli muzice. Na Učitelském ústavu spočívalo hlavní těžiště práce ve sborovém zpěvu a ten mě přímo nadchnul.“¹² I písňová tvorba byla mu již tehdy blízká, a to netušil, že se stane těžištěm jeho dalších tvůrčích aktivit. „Pamatuji si, jak jsme byli ještě před maturitou na lyžařském výcviku v Beskydách. Přes den se lyžovalo a večer byla vždycky zábava, do níž musel každý něčím přispět. Někdo zahrál na hudební nástroj, jiný recitoval, spolužačka Dana Hurníková – sestřenice Ilji Hurníka – zase zaspívala krásnou slezskou píseň Dyž verbujú, budú brat. A protože mě velice zaujala ta píseň, druhého dne jsem ji upravil pro tři hlasy, s děvčaty nastudoval a večer předvedl. A představte si, že ta píseň se v mojí úpravě zpívá dosud.¹³ Už třiapadesát let! Později jsem se po ní pídil ve všech možných zpěvnících. Objevil jsem ji až o mnoho let později v úpravě, považte, Ilji Hurníka. Zřejmě to byla oblíbená píseň jejich rodiny.“¹⁴ Studium na učitelském ústavu zakončil 13. června 1947 maturitou, a získal tím učitelskou kvalifikaci pro národní školy. K tomuto povolání však nijak zvlášť netihnul.

Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity v Brně (1947 - 1951)

Na nově založené fakultě v r. 1946 se zpočátku hledala náplň výuky. Stala se jí hra na klavír, housle a sborový zpěv. Historii vyučoval Bohumír Štědroň, harmonii Dr. Zdeněk Blažek, později ředitel Konzervatoře v Brně, dirigování Vilém Steinmann, kontrapunkt a hudební formy Jan Kunc. Tučapský nastoupil na Pedagogickou fakultu

¹⁰ Vašák, V.: Putování s polodrahokamem. Xantypa, květen 2002, str. 82-85

¹¹ v rozhovoru s A. Krausovou 10. 10. 2003

¹² Vašák, V.: Putování s polodrahokamem. Xantypa, květen 2002, str. 82-85

¹³ Tato píseň byla uvedena na 39. ročníku Jihlavského festivalu 30. 6. 1996 Dětským pěveckým sborem Domino z Opavy pod vedením PaedDr. Ivany Kleinové

¹⁴ Vašák, V.: Putování s polodrahokamem. Xantypa, květen 2002, str. 82 - 85

Masarykovy univerzity v Brně po maturitě v roce 1947. Obor hudební výchova studoval až do roku 1951.

Zajímala ho především harmonie a hudební formy. Jan Kunc přednášel velmi zajímavým způsobem. Svůj výklad podkládal notovými příklady. Tučapský jím byl natolik nadšen, že tento předmět absolvoval dvakrát. Byl to také Jan Kunc, kdo posuzoval jeho první skladby. Po ukončení studií k němu Tučapský chodil i soukromě. Velký vliv na jeho umělecký rozvoj měl i Bohumír Štědroň, první vedoucí hudebního semináře. Mezi fakultami Masarykovy univerzity existovala spolupráce, a tak Tučapský navštěvoval paralelně i vybrané přednášky z hudební vědy a estetiky na filozofické fakultě, kde učil Jan Racek. Ten velmi rychle pochopil, že při zkouškách není nutné po něm požadovat hudebně vědecké znalosti v příliš velkém rozsahu. Říkal: „Z vás stejně nikdy muzikolog nebude“.¹⁵ Studia zakončil státní zkouškou 30. srpna 1951.

Janáčkova akademie múzických umění (1951)

Během posledního roku studia se Tučapský přihlásil na JAMU, kde chtěl studovat a rozvíjet skladatelské a dirigentské schopnosti. Intonaci a sluchovou výchovu absolvoval u Josefa Veselky, dirigování u Jana Šoupala a skladbu u Jana Kunce. Díky němu velmi dobře zvládal řemeslo. Kunc mu vždy říkal: „Experimenty, to je vaše riziko“.¹⁶ Tučapský svému učiteli později jako výraz vděčnosti věnoval skladbu Kvítí milodějně a Dvě fugy pro klavír. Jan Šoupal musel ještě týž rok opustit školu z politických důvodů a na jeho místo nastoupil Vilém Steinmann, u něhož Tučapský již studoval na Pedagogické fakultě v Brně. Navíc rodiče ho už nemohli dále podporovat na studiích, a proto se školou skončil a nastoupil na pedagogickou dráhu.

1.4. Pedagogická a sbormistrovská činnost (1951 - 1973)

1.4.1. Vyšší hudební škola Kroměříž (1951, 1954)

Vyšší hudebně-pedagogickou školu založil a řídil Josef Brabec. Antonín Tučapský prošel v září 1951 úspěšně konkurzem a stal se učitelem intonace, elementární hudební nauky a sborového zpěvu. Ne však na dlouho.

¹⁵ Osobní rozhovor mezi autorem práce a A. Tučapským ze dne 28. 9. 2008, Brno

¹⁶ tamtéž

Po dvou měsících musel v listopadu 1951 nastoupit na dvouletou základní vojenskou službu do Nýrska na Šumavě. Bez kontaktu s hudbou nezůstal. V prvním roce služby založil a vedl pěvecký sbor. Druhý rok hrál na klarinet v posádkové vojenské hudbě. To ostatně bylo jeho poslední aktivní setkání s klarinetem.

Do Kroměříže se vrátil v roce 1954, po neshodách v Bratislavě ve Slovenském národním divadle a začal zde vyučovat intonaci, elementární hudební nauku a další teoretické předměty.

1.4.2. Slovenské národní divadlo (1953)

Po skončení vojenské služby nastoupil Tučapský r. 1953 jako asistent sbormistra Slovenského národního divadla v Bratislavě s povinností korepetice. Sbor nebyl na vysoké úrovni a nepřátelské vztahy v divadle nebyly vhodným prostředím pro tvůrčí práci.

1.4.3. Pedagogická škola Nový Jičín (1955-1959)

19. února 1955 se oženil s Marií Vémolovou a nastoupil na Pedagogickou školu v Novém Jičíně, kde zároveň s místem dostal byt. Vyučoval hru na housle a klavír, sborový zpěv a teoretické předměty jako harmonie a dějiny hudby. V Novém Jičíně se angažoval i jako sbormistr Učitelského smíšeného pěveckého sboru. Zvýšil jeho členskou základnu i celkovou úroveň. V následujícím roce byl opět odvolán na vojenské cvičení do Červené Vody, tentokrát pouze na měsíc. 27. listopadu 1956 se mladým manželům narodila dcera Jana a 22. června 1958 syn Vladimír. V roce 1959 Tučapský naposledy nastoupil na měsíční vojenské cvičení v Jeseníku. Záhy poté dostal nabídku vyučovat na nově vzniklém Pedagogickém institutu v Ostravě. Nabídku přijal, protože nebylo jisté, zda škola v Novém Jičíně bude nadále existovat.

1.4.4. Dětský sbor Československého rozhlasu v Ostravě (1959-1961)

Dětský rozhlasový sbor založil a vedl od roku 1948 Ivo Stolařík. Tučapský se stal jeho nástupcem v roce 1959 a působil zde dva roky, kdy již byl vytížen prací v PSMU. Dobu působení Tučapského ve sboru výstižně přiblížil prof. Buček ve své přednášce:

„Právě 60. léta minulého století znamenala určitý mezník v historii dětské sborové tvorby a sborové kreativity, která navázala na poválečnou éru rozvoje dětského sborového zpěvu související se jmény Čestmíra Staška, Ivo Stolaříka, Vlastimila Kobrleho, Bohumila Kulínského a Františka Lýska, jehož 100. výročí narození si připomeneme v příštím roce. Mnozí z přítomných kolegů a sbormistrů si vzpomenu, že v 60. letech došlo k živým polemikám o tvářnosti repertoáru dětských pěveckých sborů. Množství nových písní a cyklů vzniklo z podnětů různých tvůrčích soutěží a objednávek, z nichž nejvýznamnější byla Jirkovská skladatelská soutěž a olomoucký festival Svátky písní. Vznikala nová ambiciózní dětská tělesa s významnou interpretační úrovní. Připomeňme Severáčka s manželi Uherkovými, Pionýrský sbor při Filharmonii pracujících v Gottwaldově – sbormistr Jaroslav Opěla, Šlapanický dětský sbor přejmenovaný na Kantilénu – sbormistr Ivan Sedláček, Dětský sbor Mladost – sbormistr Jaroslav Dostálík atd.“¹⁷

Umělecké vedení špičkových dětských sborů se stávalo záležitostí náročné profesionalizace, čehož si byl vědom také Antonín Tučapský. K rozšíření vokální tvorby pro dětské sbory přispěl různými umělými skladbami a úpravami lidových písní, které nacházíme ve sbornících vydaných KDPM Ostrava 1973, KPÚ Olomouc 1971 a vysokoškolských skriptech. Stručným hodnocením dětských sborů Tučapského se zabývá Alena Burešová v publikaci „Cantus iuventutis“ UP Olomouc 2002, kde uvádí: „V Tučapského sborové tvorbě pro děti nacházíme řadu nových stylových prvků, skladebných technik a využití hudebně výrazových prostředků 20. století. Rozšířené pojetí tonality, využití modální harmonie, bitonalit, různé polyfonní postupy. Spojení vokálního projevu s různými doprovodnými nástroji obohacuje barevnost dětského projevu. Základem jeho kompozičního projevu je nejčastěji forma písňová...“¹⁸

1.4.5. Pedagogický institut v Ostravě (1959 - 1973)

V září 1959 nastoupil na Pedagogický institut v Ostravě jako odborný asistent. Vyučoval sborový zpěv, hudební nauku, intonaci a sborové dirigování. V srpnu 1960 dokončil dvacetistránkovou studii „Výslovnost ve sborovém zpěvu“, kterou o dva roky později rozšířil na devadesátistránkovou studii „Výslovnost a dikce ve sborovém zpěvu“. 6. dubna 1961 spoluúčinkoval v rozhlase v pořadu „Bavíme se o zpívání“ a měl

¹⁷ Buček, M.: Život a dílo Antonína Tučapského. Mezinárodní symposium Cantus choralis 13. 10. 2003, Ústí nad Labem, str. 35

¹⁸ Burešová, A.: Cantus iuventutis, UP Olomouc, 2002, str. 23

přednášku na Sborovém festivalu v Brně na téma „Výběr repertoáru“. Pro časopis Červený květ napsal recenzi o knize „Dělnický sborový zpěv“ od Vladimíra Gregora. Pro potřeby pedagogického institutu napsal v září 1962 „80 intonačních cvičení“. V březnu 1963 k nim přidal dalších 59 a dokončil patnáctistránkový úvod. Kniha obsahuje 80 jednohlasých, 8 dvouhlasých kánonů a 2 trojhlasé, 36 dvouhlasých lidových písní a 13 trojhlasých lidových písní. V roce 1965 obhájil práci „Mužské sbory Leoše Janáčka a jejich interpretační tradice“ a na jejím základě se stal docentem.

Posudek prof. Jana Šoupala, vyhotovený na žádost Pedagogického institutu v Ostravě, pro jmenování Antonína Tučapského docentem pro obor sborový zpěv:

„Sleduji práci odborného asistenta Pedagogického institutu v Ostravě Antonína Tučapského od roku 1949, kdy vstoupil do PSMU jako druhý tenorista, a od roku 1958, kdy byl zvolen mým zástupcem v tomto vynikajícím pěveckém tělese. V této funkci se osvědčil jako výborný cvičitel v mnoha zkouškách, při nácviu sborových skladeb různých slohů. Také v oboru klasické vokální polyfonie se vydatně podílel na přípravě skladeb např. M. Asoly – Adorna *talamum*, A. Banchieriho – *Graziano e Pantalone* a *Sanctus Kryštofa Haranta z Polžic* – tento sbor také upravil pro mužský pětihlas na mezinárodní soutěž ve sborovém zpěvu v italském Arezzu. Rovněž v oboru českého klasického sborového repertoáru (Smetana, Křížkovský, Dvořák, Foerster, Janáček...) prokázal hluboký smysl pro slohovost a obsahovost děl. Své schopnosti a kulturní rozhled uplatnil nejvíce v současné sborové tvorbě, a to jak při výběru, tak i při nácviu těchto novinek. Nejvýrazněji se to projevilo při sborovém triptychu *Ohně* od Josefa Berga, který patří mezi avantgardu naší skladatelské generace. Tento náročný triptych zcela samostatně nastudoval a řídil na většině koncertů. Svou dramatickou pohotovost osvědčil i ve výběru cizí současné sborové literatury, např. výběrem děl: Paul Hindemith – *Erster Schnee*, Zoltán Kodály – *Bórdal (Píseň při víně)* nebo *Nokturna* estonského skladatele T. Vettika. U skladeb Kodályho a Vettika je také autorem českého básnického textu.

Kromě nácviu ve zkouškách se projevil jako pohotový dirigent i při veřejných vystoupeních: skladby J. Berga v sezóně 1960-61, výchovné koncerty a za mé nepřítomnosti veřejné koncerty (výchovné koncerty v Gottwaldově, Frenštátě aj.; veřejné ve Znojmě, Hodonicích aj.).

Rovněž skladatelsky se nejvíce zaměřuje na sborovou tvorbu. Svědčí o tom velké množství sborů a úprav lidových písní pro nejrůznější obsazení. Jeho sbory a úpravy zpívají dětské, ženské, smíšené a mužské pěvecké sbory v celé republice.

V sezóně 1958-59 jsem od něj v PSMU nastudoval mužský dvojsbor Rodná země na slova Josefa Hory, který mi věnoval. Pokládám toto dílo za jedno z nejzávažnějších po roce 1945. Je velmi zpěvné, vokálně dobře rozepsané, svou monumentální výstavbou se staví po bok jedinečnému Foersterovu Hymnu. Kromě činnosti v PSMU se jeho sbormistrovská práce soustřeďuje hlavně v Dětském sboru Československého rozhlasu v Ostravě. S tímto sborem nastudoval a natočil na třicet skladeb a uskutečnil řadu veřejných vystoupení a koncertů. S tímto sborem také nacvičil dětské sborové partie z oper A. Dvořáka – Jakobín a G. Pucciniho – Bohéma pro operu Státního divadla v Ostravě. Pokud jsem slyšel tento dětský sbor, působil na mne svou muzikálností a přirozenou bezprostředností, intonační a rytmickou precizností. I po stránce dramaturgické má tento sbor svoji vlastní tvářnost s naprostou převahou současné sborové tvorby. Dále jsem několikrát slyšel zpívat komorní smíšený sbor Pedagogického institutu v Ostravě. Při posledním vystoupení v dubnu 1962 provedl tento sbor za řízení Antonína Tučapského Nokturna od W. A. Mozarta s doprovodem dvou houslí a violoncella. Zpěv tohoto sboru prokázal na školské poměry velmi dobrý výkon a svědčí o odborném a cílevědomém vedení. Tento komorní soubor zvítězil letos v krajském kole STM a postoupil do ústředního kola.

Kromě činnosti sbormistrovské a skladatelské se uplatňuje Antonín Tučapský na poli sborového zpěvu i teoreticko-publikačně. O zájezdech PSMU do ciziny a o účasti v mezinárodních soutěžích napsal obsažné články do odborných časopisů, např. Hudební rozhledy, Hudební výchova, Estetická výchova, Červený květ atd. Velmi cennou pomůckou pro sbormistry a sborovou praxi je jeho studie „Výslovnost ve sborovém zpěvu“. Studie je v jednotlivých kapitolách objevná a vyplňuje citelnou mezeru v oboru, který nebyl šířeji zpracován. Studii vydal v r. 1961 Krajský dům osvěty a vyjde ve sborníku Pedagogického institutu.

Vzhledem k dosavadním úspěchům a výsledkům v oboru sborového zpěvu (jako dirigent, skladatel i teoretik) doporučuji, aby byl Antonín Tučapský jmenován docentem pro obor sborový zpěv na Pedagogickém institutu. Zasloužilý umělec, dirigent PSMU prof. Jan Šoupal.¹⁹

¹⁹ Kopie strojopisu uložena v soukromém archivu skladatele.

1.5. Slavná éra v čele Pěveckého sdružení moravských učitelů (1964-1973)

1.5.1. Antonín Tučapský a PSMU

PSMU poprvé Tučapský poznal pravděpodobně v roce 1940, kdy se jako žák měšťanské školy v Dědicích účastnil koncertu ve Vyškově. Se Šoupalem se poprvé setkal coby student brněnské univerzity v roce 1949 a zároveň se stal členem sboru. „Měl jsem pěkný tenorový hlas, rád jsem zpíval a to bylo pro mne orzhodující - tam se zpívalo a to byla pro mne ta nejlepší škola sborového zpěvu. Kdo se chce věnovat sborovému dirigování, měl by sám zpívat v dobrém sboru. Tento názor zastávali i jiní odborníci, např. J. Veselka, M. Doležil aj. To asi platí i o dirigování orchestru. Mnozí známí dirigenti začínali jako členové orchestru. To platí ještě ve větší míře o sbormistrování.“²⁰ Od 10. prosince 1949 působil jako hospitant. „I v PSMU jsem se postupně dostal k dirigování. Nevím proč, sám jsem se do toho nijak netlačil. Mám prostě muziku v sobě - a ta si najde svou cestu ven. Jan Šoupal v pozdější době byl dost nemocný a já jsem za něj často zkoušel i dirigoval na koncertech. To byla ta nejlepší škola, jakou jsem mohl mít.“²¹ Před své kolegy, členy sboru, se poprvé jako dirigent postavil 29. září 1962 na koncertě ve Vyškově. 22. února 1964 poprvé řídil samostatně koncert v Gottwaldově za Šoupala, který náhle onemocněl. Poslední vystoupení Šoupalovo bylo 15. listopadu 1964 v Lipníku nad Bečvou.

Antonín Tučapský k tomuto koncertu řekl: „Po koncertě v Lipníku nad Bečvou 15. listopadu 1964 mne pan dirigent vzal pod paži a pomalu jsme sestupovali s pódia. Bylo to nečekané gesto, ale Šoupal se potřeboval o někoho opřít, byl velmi slabý a unavený. Nebo mělo snad toto gesto znamenat něco jiného? Nebylo to tušení toho, co se bojíme nahlas vyslovovat? Chvilku jsme postáli, on zavěšen do mé paže a pak mne tichým hlasem požádal: „Pane kolego, pozměňte trochu program, já bych chtěl na příštím koncertě dirigoval Novákovu Vánoční ukolébavku.“

Program jsem samozřejmě pozměnil. Příští koncert byl za čtrnáct dnů v Českém Těšíně. Mezitím Jan Šoupal zemřel. Tiše skončil ve vítkovické nemocnici a ještě před smrtí si v duchu něco zpíval a k tomu si ukazováčkem pravé ruky dirigoval. Koncert jsem dirigoval sám a jen já vím, co jsem při Vánoční ukolébavce prožíval! Kdykoliv se

²⁰ Korespondence mezi autorem práce a Antonínem Tučapským ze dne 18. 5. 2010.

²¹ tamtéž

mi vybaví krásné Nerudovy verše: „Té cesty lidstva ku spasení, té ještě dlouho konce není“, vzpomenu si na naše poslední setkání... „²²

Po jeho smrti Tučapský převzal funkci dirigenta. „Když jsem se po Šoupalově smrti stal dirigentem PSMU, usiloval jsem hodně o uvádění novější sborové tvorby. A tak jsem trochu omladil repertoár o některé skladby jiných skladatelů. Šoupal stále zůstával u našich klasiků P. Křížkovského, J. B. Foerster a. Já jsem chtěl repertoár trochu omladit. Uvedl jsem např. opomíjeného skladatele L. Vycpálka, K. Slavického, J. Seidela, jehož monumentální cyklus Polnice slávy byla umělecká událost. Také jsem hodně hledal vhodné skladby známých evropských skladatelů a uvedl skladby např. B. Brittena, C. Orffa, Z. Kodályho, D. Šostakoviče. Samozřejmě, jádro repertoáru bylo stále v české sborové skladbě.“²³ V roce 1968 na prázdninovém soustředění v Olomouci se PSMU dozvědělo, že naše republika je okupována vojsky Varšavské smlouvy. Zkoušky byly přerušeny a členové se rozjeli ke svým rodinám. Na koncertě v Ostravě 15. listopadu 1969 bylo připomenuto 5. výročí úmrtí prof. Jana Šoupala, který byl in memoriam jmenován čestným dirigentem PSMU. Své působení v PSMU musel Tučapský z politických důvodů ukončit 5. března 1973. Před toto těleso mu bylo umožněno se opětovně postavit až po dlouhých sedmnácti letech odmlky, v březnu 1990 v Opavě, několik měsíců po Sametové revoluci.

Jako sbormistr se setkal A. Tučapský s PSMU při udělení čestného doktorátu v Brně v roce 1996 a poslední sbormistrovské vystoupení se uskutečnilo v Jihlavě v roce 2007 na Festivalu sborové tvorby, kde provedl svoji kantátu Jubilate, laudate v provedení tří sborů z Prahy, Brna a Jihlavy.

1.5.2. Přínos Tučapského pro sbor

Za svého působení se snažil vést PSMU od úprav lidových písní k moderní vokální tvorbě. „Repertoár Moravských učitelů se mi zdál až příliš tradiční a já ho chtěl oživit. Jako ideální mi z tohoto pohledu připadla skladba Václava Kučery Modrá planeta. Byla více méně atonální a využívala všelijakých efektů a glissando, což bylo v PSMU něco zcela nového. Kromě toho jsem měl už delší dobu záslusk na monumentální šestidílný cyklus Jana Seidela Polnice slávy na text Františka Halase. Za Šoupala se z něho dělaly jen dvě části a Jan Seidel měl samozřejmě velký zájem slyšet svoje dílo celé. Když jsem převzal funkci sbormistra, napadlo mě, že to je přesně ono.

²² Steinmetz, K.: Jan Šoupal - sbormistr, pedagog a člověk. Vydavatelství UP, Olomouc, 1997, str. 57

²³ Korespondence mezi autorem práce a Antonínem Tučapským ze dne 18. 5. 2010

Ovšem cyklus kladl značné nároky na zpěváky. Představte si více než šedesátiminutovou skladbu a cappella. Někteří protestovali, že budou za půl hodiny bez hlasu. Po dvou, třech letech postupného nácviku se nám přece jen podařilo cyklus zvládnout. Byla to mimochodem poslední skladba, v níž jsem Moravské učitele dirigoval.²⁴ Minimálně třetinu koncertů tvořily každý rok novinky. O Seidelově Polnici slávy Tučapský také řekl: „Představte si hodinu zpěvu. Je to velmi náročné. A po té hodině do toho vpadnou varhany. Představte si, hodinu zpívat a udržet se v tónině.“²⁵ Také nacvičoval dvojsbor Lidice od Klementa Slavického. „Můj předchůdce to začal a po dvou stranách ukončil, že to dělat nebude. Nevím proč.“²⁶ S Ostravskou filharmonií nastudovali Stravinského Oidipus Rex. Na řadu přišel i sbor z cyklu deseti sborů od Dimitrije Šostakoviče.²⁷ „Bylo to trošku politické, na říjnovou revoluci, už ani nevím, jak se to jmenovalo. Zpívali jsme to rusky, byla to jakási „úlitba bohům“, byli jsme pod tlakem režimu.“²⁸ Také uvedli čtvrt hodinový cyklus Carla Orffa. Jsou to tři části a cappella a musí se udržet v tónině. „Moravští učitelé to dodnes zpívají. Já jsem to objevil, to nikdo neznal. Já jsem těm skladatelům osobně psal.“²⁹

„...odborná kritika vyzvedávala jeho dirigentské výkony, které se vyznačovaly slohovou kázní a vytříbeností. Bylo oceňováno nastudování a provedení sborových novinek českých soudobých skladatelů. Také nastudoval kantátu Igora Stravinského Oidipus Rex a náročné dílo Polnice slávy Jana Seidla. Oprávněně lze říci, že sbormistr Tučapský otevřel novou epochu v dramaturgii PSMU.“³⁰

1.5.3. Statistika produkcí s PSMU

Z počátku se podílel na menším počtu koncertů, ale po převzetí zodpovědnosti za sbor řídil v průměru 35 koncertů za rok. Od 7. prosince 1962, kdy poprvé spoluúčinkoval se Šoupalem na koncertě, až do konce své působnosti, to je 5. března 1973, absolvovalo PSMU 296 koncertů. Z toho pouhých 13 řídil, nebo se na nich

²⁴ Vašák, V.: Putování s polodrahokamem. Xantypa, květen 2002, str. 82-85

²⁵ V rozhovoru s A. Krausovou ze dne 23. listopadu 2003, (in. KRAUSOVÁ, Andrea: *Antonín Tučapský. Praha: Konzervatoř, 2004*)

²⁶ tamtéž

²⁷ Bylo to ještě v době, kdy žil.

²⁸ V rozhovoru s A. Krausovou ze dne 23. listopadu 2003, (in. KRAUSOVÁ, Andrea: *Antonín Tučapský. Praha: Konzervatoř, 2004*)

²⁹ V rozhovoru s A. Krausovou ze dne 23. listopadu 2003, (in. KRAUSOVÁ, Andrea: *Antonín Tučapský. Praha: Konzervatoř, 2004*)

³⁰ Buček, M.: Život a dílo Antonína Tučapského. Mezinárodní symposium Cantus choralis 13. 10. 2003, Ústí nad Labem, str. 34

podílel O. Halma, který se stal zástupcem a poté nástupcem Tučapského. Z celkového počtu bylo 81 výchovných koncertů, 7 zahraničních zájezdů, na kterých se konalo celkem 35 koncertů. Kromě roku 1970 byli každý rok na nějakém zahraničním turné, v roce 1967 dokonce na dvou (1965 Rakousko, 1966 Velká Británie, 1967 NDR a Velká Británie, 1968 Polsko, 1969 NSR, 1971 SSSR). Účastnil se 29 natáčení pro rozhlas v Ostravě³¹, Olomouci a Praze a třikrát účinkovali na mezinárodním festivalu Pražské jaro (13. květen 1967, 2. červen 1968, 14. květen 1972). Účastnili se i dalších společenských aktivit. Účinkovali na Týdnu tvorby současných skladatelů v Praze (20. únor 1965), při příležitosti 20. výročí osvobození a k MDŽ v Radvanicích (6. březen 1965) a Přerově (7. březen 1965), při příležitosti odhalení pamětní desky prof. Ferdinanda Vacha v Brně spolu s Vachovým sborem moravských učitelek (6. března 1966), na „Bučovickém jaru“ (18. březen 1966). První koncert v Havířově byl zároveň ke Dni učitelů (1. duben 1966). Účinkovali na Karlovarském podzimu (7. říjen 1966) a v Ostravě při předávání Cen kraje (13. listopad 1966). V roce 1967 se účastnili pěveckého festivalu u příležitosti 900. výročí založení Wartburgu (14. květen) a 2. června při příležitosti 700. výročí založení Ostravy. Vystoupili i na Uhersko-Brodských dnech J. A. Komenského (5. července 1967 a 1. července 1970) a na koncertě ke 100. výročí narození Petra Bezruče v Brně. V roce 1968 účinkovali při odhalení pomníku Palackému (14. září) a Hodslavicích. Účastnili se i koncertu ke světovému výročí J. A. Komenského v Třinci (20. března 1971). Jejich vystoupení vysílala televize ve Velké Británii (1967) i v SSSR (1971). Třikrát natáčeli na gramofonovou desku³² (10. - 11. červen 1966 Praha, 29. - 30. květen 1969 Kroměříž, 14. květen 1972 Praha). Účastnili se festivalu v Intertee ve Velké Británii (1966), kde získali druhé místo, a festivalu vokální tvorby v Jihlavě (1967). Spoluúčinkovali s Vachovým sborem moravských učitelek či s Pěveckým sdružením pražských učitelů.

1.5.4. Tvorba věnovaná PSMU

Pro PSMU upravil dva sbory a dalších osm zkomponoval: Rodná země, Tři písně pro mužský sbor (Okolo Těšina, Naša Kača plače, Sadaj, slniečko horúce), Válka, Dybych byla vtáčkem, Sanctus z Missa quinibus vocibus super Dolorosi Martyr od Kryštofa Haranta z Polžic, Dvořákovy biblické písně, Za Lidice, Komenský, Píseň o domově, Běží voda, běží.

³¹ Viz. přílohy - seznam nahrávek pro Český rozhlas v Ostravě

³² Viz. přílohy - seznam nahrávek na gramofonové desky

1.6. Velké změny (1968 - 1975)

1.6.1. Beryl Musgrave

Období po roce 1968 bylo pro Tučapského plně velkých životních změn.

Beryl Musgrave pochází ze severní Anglie, yorkské hrabství. Prošla pěveckým školením učitelky Betty Middleton. Poté byla doporučena ke studiu na Akademii múzických umění v Praze. V roce 1968 došlo k osudovému setkání s Antonínem Tučapským, který seděl v porotě mezinárodního sborového festivalu v Middlesbrough. Darovala mu nějakou sborovou literaturu. Po invazi sovětských vojsk poslala Tučapskému dopis vyjadřující ohromení a sympatie k České republice. Ale než stačil adresát odpovědět, přihlásila se u něj nemoc, následovala operace a pohublý sbormistr, ještě v rekonvalescenci a přes lékařův zákaz, jel v čele svých Učitelů na dva tradiční vánoční koncerty ve Smetanově síni v Praze. Ve vrátnici Obecního domu našel dopis od Beryl, která přijela do Prahy vyřídit studijní záležitosti a na plakátech si přečetla jméno dirigenta Tučapského. V dopise sděluje, že jeho koncert navštíví. Den před koncertem měl Tučapský volno a rozhodl se poslechnout si nějakou operu. Postavil se do fronty na operu od Pucciniho *Madama Butterfly* u pokladny Stavovského divadla a pár kroků před ním stála Beryl.

Beryl studovala AMU od roku 1969-1972 u Marie Budíkové - Jeremiášové³³ a během tohoto studia pracovala v rozhlase. Vedla korespondenci a četla zprávy do ciziny v angličtině. Po ukončení studií se přestěhovala do Ostravy, kde vyučovala na Pedagogickém institutu anglickou konverzaci. Po půl roce ji propustili. Nutili ji, aby se vzdala britského občanství a přijala československé. V červnu 1972 byla z dosud neznámých důvodů policejně vypovězena a musela opustit Československo do 48 hodin.

Tučapský se rozvedl se svou první manželkou a poté předložil žádost o povolení k sňatku s Beryl ministerstvu vnitra v Praze. A kupodivu tam byla vyřízena kladně. Beryl opětovně přijela do Prahy a skrývala se před slídivými zraky policie až do termínu svatby. Antonín a Beryl byli oddáni na Staroměstské radnici v pátek 13. října 1972 mezi 11.30 – 12.00 hod. Po potvrzení sňatku britským Home Office už české úřady nemohly Beryl zamítnout žádost na povolení pobytu.

Nějakou dobu ještě působila v rozhlase, ale i odtud musela odejít. Vedení rozhlasu vadilo, že může kdykoliv odjet do zahraničí. Když odmítla vzdát se britského

³³ bývalá sólistka Národního divadla

občanství, propustili ji a začali se mstít i Tučapskému. Snad rok se bránil a nechtěl z institutu odejít. Radil se s advokátem, ale bylo mu doporučeno, aby to vzdal, protože i kdyby nakonec vyhrál, v Ostravě bude nadobro odepsaný.

Pravý důvod perzekuce byl však zřejmý. Tučapského druhá manželka Beryl je Angličanka. Pamětníci mi asi dají za pravdu, že každý cizinec zpoza železné opony býval komunistickému režimu jaksepatří podezřelý. V době normalizace se Tučapský znelíbil předsedkyni odborového svazu školství soudružce H. Růžičkové, která měla ve své době neobyčejně pevné postavení a zastání na pověstném Stalinistickém UV KSČ v Praze. Argumentovala těmi nejabsurdnějšími záminkami, jako např. takovou banalitou, že na společném koncertě se sborem slovenských učitelů Tučapský odmítl dirigovat angažovanou píseň „My za mír“. A to nemohli, především specificky omezení ostravští stalinisté, přenést přes srdce. Toho pak rafinovaně zneužila odborářka H. Růžičková, že učitel ze socialistického Československa si může vybrat za partnera někoho např. z Velké Británie. Marně operoval Tučapský, že vychází při svém novém manželském svazku z proletářského internacionalismu, marně argumentoval s tvrzením (zcela vymyšleným, někteří však méně kovaní v dějinách MDH naletěli), že i Vladimír Iljič měl v exilu vážnou známost: jistou Betty Middletonovou. Jen úzký okruh známých věděl, že Betty Middleton byla učitelkou zpěvu jeho nové manželky Beryl. Jistým paradoxem je, že Beryl skutečně pochází z proletářské rodiny se značným sociálním cítěním.

KV KSČ se dokonce dopustili takové věrolomnosti, že slíbili Tučapskému, že když odejde z Pedagogického institutu v Ostravě, nebude nic namítat, aby zůstal dirigentem PSMU. Jakmile komunisté dostali Tučapského tam, kam chtěli, bylo mu týmiž lidmi řečeno, že nemůže dál zastávat místo dirigenta PSMU, protože není zaměstnán ve školství. „V novém akademickém roce jsem najednou zjistil, že nemám na fakultě žádný úvazek. „Nejste žádoucí,“ oznámil mu na vysvětlenou děkan, jehož snad jediným vzděláním byl výuční list zámečníka. Nikdo Tučapskému neřekl, proč musí po čtrnácti letech z institutu odejít. „Nikdy jsem se do politiky nepletl.“ Brzy následoval i zákaz dirigovat Moravské učitele. Ti za něj intervenovali na krajské konferenci KSČ, ale tajemník Mamula prohlásil: „Když nemáte náhradu, tak se rozpadnete. Alespoň bude o jeden spolek méně.“³⁴ PSMU mělo před sebou koncert na Pražském jaru, který byl objednáno Svazem českých skladatelů (SČS) v rámci Týdne

³⁴ Z korespondence mezi autorem práce a A. Tučapským ze dne 11. 5. 2006

soudobé hudby. SČS odmítlo, aby koncert řídil zastupující Oldřich Halma, který sbory nestudoval. Odvolání Tučapského by vážně ohrozilo koncert, rozhlasové natáčení, vysílání i finanční efekt³⁵, proto KV KSČ povolil Tučapskému poslední uměleckou práci v PSMU. 5. března 1973 ukončil Antonín Tučapský svou uměleckou činnost v Československu uvedením a natočením Polnice slávy od Jana Seidla.

1.6.2. Změna oboru (1973 - 1975)

Tučapský zkoušel uplatnit své schopnosti v Brně, ale v jeho kádrových materiálech stálo, že může přijmout jakékoli zaměstnání kromě oblasti kultury a školství. Totalitní soud potvrdil oprávněnost tohoto postupu, a protože tehdy existoval zákon o příživnictví a do vězení se mu nechtělo, musel začít uvažovat o práci v jiném oboru. Byl krátce zaměstnán u sbormistra Miroslava Košlera jako jeho zástupce, ale neměl kde bydlet. Naštěstí se objevil ředitel olomoucké stavební firmy, který mu nabídl místo pomocného skladníka v jejich pražské pobočce. Byl to Vojtěch Kamarád, který zpíval v olomouckém sboru Nešvera jako tenorista a o Tučapského situaci se dozvěděl od pana Onderky, který byl Tučapského dobrým přítelem. Jako pracovník ve stavebnictví by měl skladatel nárok na získání bytu. Rok bydlel v maringotce a poté dostal byt v Praze na Proseku. „Upozorňoval jsem ho, že stavařině nerozumím, ale on prohlásil, že když to mohla dělat ženská, která byla do té doby v domácnosti, zvládnou to i já. Něco jsem časem opravdu pochytil, škoda jen, že jsem nezískal alespoň základní stavařskou zručnost, protože mám v Londýně domek a občas by se mi hodila.“³⁶ Nastoupil 10. října 1973 jako materiálový referent a dva roky pracoval jako skladník při výstavbě sídliště v Hloubětíně.

Zpočátku bral svoji situaci Antonín Tučapský s humorem. Když ale zjistil, že ho v kultuře už pomalu nikdo nezná a nikdo pro něj nehne prstem, začalo mu být krušno. Psal dopisy ministru školství, kultury, prezidentu Gustavu Husákovi a snažil se mu vysvětlit situaci, že jde o omyl. Naivně žádal o audienci. Jan Seidl mu na to řekl: „Kdyby sis alespoň vzal cigánku, dostal bys za to Řád Práce, ale Angličanku... Nejprve si to urovnej se stranou (komunistickou) a pak si vem, koho chceš ...“³⁷

³⁵ Natáčeno Supraphonem. Rozhlasové nahrávky byly nejlepším finančním přínosem. Tato gramofonová deska byla hitem roku 1973.

³⁶ Z osobního rozhovoru mezi autorem práce a Antonínem Tučapským ze dne 28. 9. 2007, Brno

³⁷ tamtéž

1.6.3. Velká Británie

Antonín Tučapský to snášel s optimismem, ale Beryl byla deprimovaná. Přišla s návrhem na přestěhování do Anglie. Tak začal shánět dokumenty pro vystěhování. Kolegové ho zrazovali. Argumentovali zlepšením situace, strašili ho, že v Anglii nesežene práci. V roce 1974 požádali manželé o vystěhovalecký pas. Podmínky pro jeho získání byly skloubeny v jednu velkou past. Dvanáct dokumentů, které museli k žádosti přiložit, mělo omezenou platnost čtyři týdny. V prvním kole ztroskotali. Napodruhé si již vypracovali časový harmonogram odpovídající lhůtám a pracovnímu tempu oněch dvanácti institucí. I toto druhé kolo se neobešlo bez problémů. Pro jeho úspěšné dokončení potřeboval mít Tučapský souhlas ministerstva obrany, protože sloužil na vojně. Úředníci na Ministerstvu obrany nikam nespěchali. Poslal tam Beryl a instruoval ji, ať mluví špatně česky. Šlo to ryze vojensky přes velitele stráže, pak v místnosti, kde popíjelo pět plukovníků. Když jim Beryl sdělila, o co jde, našli žádost odloženou na spodku a do druhého dne byla vyřízena. Na nádraží se s nimi přišel rozloučit jediný člověk. Sbormistr Pavel Kühn. Při přísné celní kontrole na hranicích však bylo shledáno, že chybí povolení k vývozu osobních dokladů čs. občana legálně opouštějícího stát. Zatímco Antonín Tučapský jednal s velitelem celnice, roztrhala jeho choť všechnu korespondenci s úřady na drobné kousičky a nacpala je do koše. I když v rozporu s předpisy, ale s lidským pochopením propustil velitel celní kontroly oba exulanty i zavazadlo s dokumenty. Za hranicemi, uprostřed bavorských luk a strání, vyhodil Tučapský roztrhanou korespondenci z okna. Na britském velvyslanectví si zjistil, že ve Velké Británii má stejná práva jako Angličan s výjimkou účasti ve volbách.

1.6.4. Začátky

Asi dva týdny bydleli provizorně u příbuzných Beryl, kufrы složené v garáži. Pak jim nakladatel Robertson doporučil byt, který patřil pianistovi Julianu Dowsonovi. Byl korepétitorem v opeře a propůjčil byt ve čtvrti Kilbern po dobu své nepřítomnosti. Když se vrátil, nechal jim ho a našel si jiné bydlení. Zpočátku byla živitelkou obou Beryl, která sehnala práci na úřadě. Antonín napsal žádosti spolu s doporučením jednoho klavíristy³⁸ asi na čtyřicet míst, kde se učila hudba, ale všechny odpovědi byly negativní. Pak odepsal přítel z Toronta, že by pro něj něco měl. Tučapský se zadlužil, koupil si letenku a v květnu 1975 se vypravil za moře. Z místa nakonec nebylo nic, ale

³⁸ Maurice Jacobson, se kterým dříve zasedal v hudební porotě v Middlesborough.

byl představen nakladateli, který si poslechl jeho nahrávku³⁹ a slíbil, že něco vydá tiskem. Současně si u něj objednal vánoční sborový cyklus. Bylo to ohromné povzbuzení. Cyklus „The Time of Christemas“ byl poprvé uveden 2. prosince 1975 v Illinois State University v USA pod vedením dirigenta Julian Dawson, potom v Kanadě a Velké Británii a později i u nás. Po návratu z Toronta psal Tučapský asi na 35 míst. Dostal pozvání na Royal Northern College of Music v Manchesteru, kde ho rektor asi hodinu zpovídal a pak mu řekl, že tento rok ještě místo není, ale že za rok půjde kolegyně do důchodu, tak by mohl nastoupit.⁴⁰ Pár dní nato absolvoval pohovor na Trinity College of Music v Londýně, což je podobný typ hudební akademie. Rektor Mayers Foggin mu oznámil, že vzhledem k jeho zkušenostem pro něj nemá nic vhodného, jedině kdyby mu nevadilo učit hudební teorii osm až deset hodin týdně.⁴¹ Tučapský nabídku rád přijal.

Od ledna 1976 až do r. 1983 bydleli v centru Londýna 100 m od Oxford street. Bylo to v budově Royal Society of Musicals na Stratford Place 10, kde bydleli zadarmo s povinností domovníka. „Byli jsme v centru hudebních institucí (svaz hudebníků atd.) s povinností otevřít ráno hlavní dveře, večer projít budovu, zhasnout světla a zamknout. Nazývali jsme to titulem „královský dveřník“. Bydleli jsme pod střechou a denně jsme nachodili asi 750 schodů. Výhodou byl byt zdarma, nevýhodou povinnost stálé přítomnosti i o víkendech. Díky tomu jsme však našetřili peníze a v červenci 1983 koupili domek v okrajové čtvrti Londýna.“⁴²

1.7. Trinity College of Music – TCM (1975 - 1996)

1.7.1. Výuka teoretických předmětů

První rok v zaměstnání byl zkušebním obdobím. Tučapský pracoval bez smlouvy, kdykoliv mu mohli ukončit pracovní poměr. Kromě nejistoty se zaměstnáním měl také problémy s angličtinou. Ačkoliv přišel do Anglie se slušnou jazykovou výbavou, potýkal se s problémy nejen v odborné hudební terminologii, ale i při

³⁹ Co zbylo z anděla – nahrávka Čs. rozhlasu

⁴⁰ pak tam působil i Petr Eben

⁴¹ Později se ukázalo, že o přijetí na školu se zasloužil i violoncellista českého původu Bernard Vočadlo, který Tučapského doporučil.

⁴² V rozhovoru s A. Krausovou 22. - 29. listopadu 2003, (in. KRAUSOVÁ, Andrea: *Antonín Tučapský. Praha: Konzervatoř, 2004*)

konverzaci, protože každý student mluvil jinou angličtinou. Studenti však nějak vycítili jeho situaci a snažili se pomoci.

1.7.2. Výuka kompozice

Před vánočními si ho rektor zavolaal. Tučapský se obával, že jeho působení na škole končí. Místo toho dostal nabídku na rozšíření úvazku o výuku kompozice. V té době tam kompozici učili Arnold Cook, žák Hindemitha, Richard Arnel, šéf katedry kompozice a John Tavener. Dr. Cook odcházal do penze a jeho třídu Tučapský převzal. Přešlo k němu i několik žáků od Richarda Arnela. Tučapský nikdy předtím kompozici neučil, a proto žádal Dr. Cooka o radu. „Přebírám po vás třídu, nikdy jsem kompozici neučil, můžete mi říci, jak se to učí?“ na což mu Cook odpověděl: „Kdo to ví, kdo to ví, kdo to ví!!!“⁴³ Když se na totéž ptal později Tučapského Miroslav Košler, odpověděl mu, že vyučuje něco, o čem je přesvědčen, co se naučit nedá. Až do roku 1996 působil jako profesor ve třídě kompozice na Trinity College of Music v Londýně. Poté učil ještě dva roky některé studenty doma.

1.7.3. Žáci

Jeho výchovou prošlo i několik talentovaných žáků, jakými byli např. Daniel Schroyens, talentovaný a sebekritický Belgičan, Masao Kobayashi, Japonec, který zemřel ve 30-ti letech, Peter Wilson, který dodnes komponuje hudbu pro pedagogické účely, Dorothe Ebenhardt, Němka z Mnichova, která již vydala dva CD nosiče, Ianis Afgerions, Řek, na jehož popud napsal Tučapský Concertino pro klavír a smyčce a jehož zásluhou bylo premiérováno v Athénách, Bernard la Fontaine, všestranně nadaný Kanadčan. Jeho žáci obdrželi i různá ocenění, jako je např. Chappell Prize (1977 Paul Hughes, 1978 Pamela Moody), John Halford's Prize (1976 Paul Hughes, 1977 Julia Ainscough), Royal Philharmonic Society (1978 Julia Ainscough, 1978 John Drinkwater) nebo Yehudi Menuhin Prize (1984 Daniel Schroyens).

1.7.4. Dirigentská činnost

Vedle pedagogické činnosti se snažil dostat ke sboru, k dirigování, aby mohl uplatnit své zkušenosti, které byly značné. Podařilo se mu příležitostně pracovat

⁴³ Rozhovor A. Krausové s Miroslavem Košlerem ze dne 19. 11 2002, Praha, (in. KRAUSOVÁ, Andrea: Antonín Tučapský. Praha: Konzervatoř, 2004)

u takových těles, jako London Chorale nebo Philharmonic Chorus London, Royal Filharmonic Society London. Pracoval se sborem i v Coventry, ale bylo to únavné, včetně dojíždění 100 km od Londýna. Vždy se však jednalo o krátkodobé zástupy stálých dirigentů těchto těles. Dirigoval i vlastní skladby. Například 4. ledna 1976 dirigoval svou skladbu *Nám, nám narodil se*. Dokonce London Chorale pod jeho vedením provedly 21. března 1976 *In Honorem Vitae* a 25. září 1976 *Lauds, Four dialogues for clarinet and piano* (Londýnská premiéra), *The Beginning and the End* (Britská premiéra), *Two Meditations*, *The Time of Christemas* (Britská premiéra). S Trinity College Vocal Ensemble provedl *Five Lenten Motets* ve dnech 19. - 20. března 1980. V roce 1981 nastudoval s Philharmonia Chorus Faureho *Requiem*. Anglie však má dost dobrých sbormistrů, proto se začal více soustřeďovat na kompozici. Zatímco v Čechách byl vnímán jako dirigent, který občas komponuje, v Anglii se začal prosazovat jako skladatel, který občas diriguje.

1.7.5. Vzpomínky

„V Chicagu se koná každoročně velký festival (Orchestra Clinic, jak se „americky“ říká) studentských a univerzitních orchestrů, jak symfonických, tak i specificky amerických „Symphonic Bands“. Během pěti dnů zde zazní desítky, snad i stovky skladeb původních nebo aranžovaných, ale také dost novinek. V roce 1979 měly na tomto festivalu premiéru dvě moje kompozice. Byl jsem pořadatelem pozván a pochopitelně jsem pozvání bez váhání přijal. Věděl jsem, že K. B. Jirák je již mrtev (zemřel roku 1971), ale já jsem jel do Chicaga ještě pod živým dojmem našeho setkání v Olomouci i pod dojmem korespondence, která se mezi námi rozvinula. Několikrát jsem se prošel po Michiganském nábřeží a zastavil jsem se před budovou Roosevelt University, kde Jirák prožil dvacet krásných a plodných let svého života. Na festivalu Orchestra Clinic jsem se tedy s Jirákem nesetkal, ale náhodou jsem tam poznal dva české skladatele, kteří hrají v americkém hudebním životě důležitou roli: Karla Husu a Václava Nelhýbela, jejichž skladby byly rovněž na programu.⁴⁴

⁴⁴ Tučapský, A.: Vzpomínka na K. B. Jiráka. *Hudební rozhledy*, 1999, roč. XLIV, č. 11, str. 16

1.8. Návrat Tučapského tvorby na česká koncertní pódia,

čestný doktorát

Tučapského tvorba se u nás do roku 1989 příliš neuváděla pro její „nepsaný zákaz“. Občas se někdo našel, kdo jeho dílo uvedl, ale bylo to velmi zřídka.

1.8.1. Vyškov 1988

Teprve roku 1988, když se blížila Tučapského šedesátka, vzpomněl si PhDr. Antonín Jíša na výročí tohoto světově uznávaného vyškovského rodáka. Josef Špidla, člen Vyškovského smíšeného sboru, zaslal Tučapskému dopis, který kromě blahopřání k životnímu jubileu obsahoval též prosbu, aby skladatel zaslal notový materiál s návrhem autorského koncertu ve Vyškově: „Z nejrůznějších pramenů se dovídáme o Vašich zahraničních úspěších, které nenechávají nikoho na pochybách, že Vaše dílo patří k současné světové špičce. U příležitosti Vašich šedesátin vzpomínáme rovněž na Vaše působení v Československu, ať už to bylo vaše pedagogické mistrovství, skladatelská činnost či vedení PSMU.

Náš pěvecký sbor vzniknul v roce 1984 při Besedním domě ve Vyškově. Dá se říci, že jsme na počátku své činnosti. V čele sboru je Dr. Antonín Jíša, který svou přesnou systematickou prací přivedl sbor k poměrně dobré úrovni amatérských sborů. Do základního fondu našeho repertoáru zařadil i četné Vaše úpravy lidových písní.

Byli bychom nesmírně rádi a znamenalo by to pro nás velikou čest, kdybychom mohli interpretovat i některé Vaše novější věci. Jelikož tyto práce nejsou zatím u nás publikovány tak, jak bychom si přáli, dovolujeme si Vás požádat o zaslání některých skladeb pro smíšený sbor a dále tak šířit slávu našeho rodáka, na kterého jsme všichni hrdí.⁴⁵

Noty obdržel téměř obratem. Sbormistr Jíša rozeslal materiály vyškovským hudebníkům, ale dočkal se velkého zklamání - téměř nikdo tuto hudbu hrát nechtěl a většina obeslaných hudebníků mu notový materiál s odmítnutím vrátila, takže z plánovaného koncertu nebylo nic. Jíša toto fiasko několik let před Tučapským tajil a v dopisech do Anglie vysvětloval, že koncert se bude konat v Opavě, kam se mezitím přestěhoval. Působil zde jako sbormistr Operního sboru Slezského divadla a doufal, že se mu podaří Tučapského koncert uskutečnit alespoň tady.

⁴⁵ Špidla, J.: Dopis A. Tučapskému, 3. březen 1988, archiv Muzea Vyškovska

1.8.2. Opava 1990

Situace v Opavě byla úplně jiná než ve Vyškově. Zdejší Jišovi kolegové z LŠU si uvědomili, jak mimořádná se jim naskytla příležitost k tomu, aby byli první v republice, kdo uspořádá Tučapského autorský koncert. S nevšedním zájmem, ochotou a profesionálním přístupem se realizace koncertu ujali.

Koncert proběhl 14. března 1990. Byl ojedinělým holdem přítomnému skladateli, a když byl vyzván k dirigování Nešverovy „Moravěnky“ s PSMU, řada posluchačů se neubránila dojetí.

Je přirozené, že na koncert se sjela řada jeho přátel téměř z celých Čech a Moravy a atmosféra, která nastala po koncertě, byla neopakovatelným zážitkem.

Řada deníků přinesla o této výjimečné hudební události podrobné komentáře: Hudba síly a velké lásky (Lidová demokracie), První Čech v Královské společnosti (Moravskoslezský den).

1.8.3. Europa Cantat 1990

V roce 1990 byl Tučapský pozván do Tábora, aby v rámci Europa Cantat nastudoval svoje Dva hymnické zpěvy. Sbor řídil na koncertech v Táboře i Praze. V roce 1993 byl jmenován prezidentem 4. mezinárodního sborového festivalu Europa Cantat v Táboře a Praze.

1.8.4. Ostrava 1991

Tučapského ostravský „come back“ se odehrál 26. března 1991 v Divadle Petra Bezruče. Na programu zazněly Tučapského úpravy dvou lidových písní (Ej rano, rano, Kole Jarošova) v provedení Ostravského dětského sboru v čele s Milanem Chromíkem, Sonáta pro flétnu a klavír v provedení flétnisty Josefa Pukovce a klavíristy Jaromíra Klepáče, Fantasia quasi una sonata v provedení Milady Tomáškové, Láska a žal I. v podání Evy Dřízgové-soprán, Eduarda Dřízgy-klavír a Petra Bohuše-klarinet, Pod Ukvaly v provedení hobojisty Dušana Foltýna a klavíristy Jaromíra Klepáče, úpravy písní V širem poli, Oj včeračky za spolupráce houslisty Luďka Capa a klavíristky M. Tomáškové a Polnice milostivého léta v provedení Vysokoškolského pěveckého sboru Pedagogické fakulty v Ostravě za řízení Lumíra Pivovarského.

1.8.5. Vyškov 1992

Opavský koncert byl reprízován o dva roky později ve Vyškově. Tučapského dojetí při příjezdu na koncert do Vyškova (i s paní Beryl Tučapskou, která interpretovala písně svého manžela) dne 10. dubna 1992 dokládají jeho slova, že přijíždí s velkou radostí po letech do Vyškova a že je to pro něj velký den a moc se těší na koncert.

Z první části koncertu stojí za povšimnutí především klavírní triptych Burlesca, Tristezza a Toccata v podání Kataríny Strakové a tři lidové písně, které v originále, tedy češtině a slovenštině, zazpívala skladatelova manželka Beryl Tučapská.

Druhou část koncertu zahájil dětský pěvecký sbor ze ZŠ Vyškov Purkyňova, který pod vedením Mgr. Jitky Kummerové přednesl pět lidových písní v úpravě Antonína Tučapského.

Vyvrcholením celého večera bylo vystoupení Vyškovského smíšeného sboru, který zahájil cyklem Antonína Tučapského Domov. Toto téma jakoby symbolizovalo autorovu osobnost a jeho duši. Emotivně navázalo na „Pět velikonočních motet“, které autor věnoval památce svých rodičů pochovaných ve Vyškově. Na závěr vystoupil na prkna Besedního domu sám Antonín Tučapský.

V souvislosti s tímto koncertem otiskly Vyškovské noviny následující rozhovor s Antonínem Tučapským:

„Pane doktore, nejste zatrpklý na svou vlast, která se k vám zachovala tak macešsky?“

Ne, rozhodně ne. Tuto otázku mně položilo neoficiálně už několik lidí, ale mohu upřímně prohlásit, že po tom všem, co se stalo, jak se se mnou tady zacházelo, ani minutu jsem nezatrpnul. Nechtěl bych tu situaci znovu prožívat. To ne, možná už bych to znovu podruhé nevydržel, a teď už na to vzpomínám s humorem. Řekl bych, že s časovým odstupem jako by se můj duchovní vztah k rodné vlasti a krajině ještě násobil.

Máte svůj typický vyhraněný muzikantský rukopis. Samozřejmě česká a moravská lidová hudba je v něm zcela zřetelná. Jak moc vás v cizině ovlivňovala?

To je jistě v krvi. Vždyť lidová píseň je první hudební zážitek člověka. Můj otec byl docela obyčejný švec, který si u verpánku v Opatovicích zpíval jednu písničku za druhou. Já sedával vedle něho a postupně se k němu přidával. No a v cizině se to v člověku odehrává znovu a inspiruje, ovlivňuje tvorbu.

Co pro vás bylo nejtěžší, když jste musel opustit svou zem, zaměstnání, dirigování?

Ztratil jsem nejdříve zaměstnání – dobré zaměstnání, byl jsem docentem na Pedagogickém institutu v Ostravě, to byla existence, ale nejvíc jsem byl postižen tím, co jsem měl rád a co jsem rád dělal – práce s moravskými učiteli, které jsem převzal po smrti slavného vyškovského rodáka Jana Šoupala. V tom jsem viděl tu největší životní náplň, nebo chcete-li poslání. To, že jsem komponoval, to jsem si odnesl s sebou, to mi zůstalo, to mi nikdo nemohl vzít, ale práce s PSMU byla navždy zmařena.

Jak jste prorážel ve Velké Británii po svém odchodu z Československa v roce 1975?

Když jsem odcházel do Anglie, neměl jsem nejmenší tušení, co budu dělat. Bylo mně to tenkrát jedno, protože jsem v Československu končil jako nekvalifikovaný pracovník ve stavebnictví. Říkal jsem si: v nejhorším tohle můžeš dělat i v Anglii. Přesto jsem doufal, že se k muzice ještě dostanu. Po příjezdu do Anglie jsem napsal několik desítek žádostí, pomáhalo mi pár přátel, které jsem v Británii měl. Nakonec jsem dostal dvě nabídky. Jedna z Manchesteru, něco jako brněnská JAMU a pak Trinity College of Music v Londýně, kde jsem byl přijat a vlastně působím dodnes, už vlastně 17. rok. Ještě na žádném pracovišti jsem nebyl tak dlouho.

Co pro vás znamená jmenování za člena Královské společnosti hudebníků? Jste vlastně první Čech, který se tímto může pochlubit.

Je to čestná funkce. Bezesporu však neobyčejná pocta, které si velice vážím.

Patříte mezi nejvyhledávanější autory sborové tvorby na světě. Jaký je to pocit vypracovat se z pomocného stavebního dělníka (sice proti své vůli, ale přece) až k metám nejvyšším?

Nerad mluvím o vlastní tvorbě. Faktem však zůstává, že v oboru vokální a sborové tvorby mám v Anglii celkem dobrý zvuk, opravdu velmi dobrou reputaci. Zpěváci velmi rádi moje skladby zpívají, přestože nejsou vždycky jednoduché a nejsou konvenční. Také vím, že publikum moje skladby rádo poslouchá. Vlastně víc si nemohu přát.

Skladba, které si nejvíce ceníte ve své tvorbě?

Oratorium Stabat Mater. Je dva roky staré, ale už se dožilo mnoha provedení. Mimochodem zítra, to je 11. dubna, bude uvedeno v Anglii dvěma různými společnostmi. Já tam nebudu, protože jsem dal přednost Vyškovu.

Otázka pro paní Beryl Tučapskou: Jste profesionální zpěvačka. Jak se vám spolupracuje s manželem?

Dobře. Až na to, že mi slíbil, že pro mě bude psát písničky a já jsem musela čekat 12 let, než svůj slib splnil. Ale zato jsou skvělé. A já ráda zpívám.

Antonín Tučapský: Moje žena skutečně musela čekat 12 let. Tady se uplatnilo ono přísloví, že ševcova žena a kovářova kobyla chodí bosy.

Co byste vzkázal členům Pěveckého sdružení moravských učitelů?

Za prvé, že je moc srdečně pozdravuji a často vzpomínám. Víím, že je teď pro ně těžké období po všech stránkách, kulturně i ekonomicky. Prosím, vyříd'te jim, aby to vydrželi v této době, protože bez moravských učitelů si nedovedu vlastně českou hudební kulturu představit a bez moravských učitelů by tam byla veliká mezeira.⁴⁶

Po návratu do Londýna Tučapský napsal vzpomínku, která byla uveřejněna ve Vyškovských novinách. „Po milém a přátelském uvítání na vyškovské radnici jsem byl tázán, zda bych se nechtěl podívat nahoru na věž. Samozřejmě, že jsem tuto nabídku bez váhání přijal, sto schodů jsem zdolal bez obtíží a posléze stanul na ochozu této charakteristické věže. Při pohledu dolů na náměstí se mi hned vybavil Bohuslav Martinů, který na věži v Poličce prožil svoje ranné dětství a s patřičným nadhledem pozoroval lidské mraveniště pod sebou.

Bylo krásné jarní odpoledne a pohled, který se mi najednou otevřel, byl nečekaně působivý. Můj rodný kraj, který tak důvěrně znám, ležel přede mnou jako na dlani. Můj zrak se spontánně obrátil západním směrem k Dražanské vysočině. Protáhlý, zalesněný kopec Rozepře stojí pevně a neúchylně na svém místě, jako stával za mého dětství. Zahleděl jsem se upřeně v tu stranu – hledal jsem svoje rodné Opatovice. Ty jsou dobře ukryty v dolině, ale přece jen jsem něco zahlédl: několik domků na horním konci vesnice, příkrčených ke skalnaté stráni, vykukuje ze záplavy stromů. Říká se tam „Na Betlémě“ a v tom posledním domečku jsem se narodil a prožil krásné dětství. Často jsem vysedával na stráni, poslouchal bzučení včel a vrzání cvrčků a hleděl na tu širokou hanáckou rovinu s Hostýnskými vrchy na druhém konci. Tak se mi celá Morava rozprostírala před mými dětskými pohledy – věže vyškovského kostela a radnice doplňovaly tento nezapomenutelný obraz. Tehdy jsem netušil, že se jednoho dne budu dívat opačným směrem: s radniční věže na „Betlém“ a na tu moji stráň, kde tak krásně kvetly akáty a voněly medem. Potom jsem se trochu pootočil ve směru hodinových ručiček, pohledem jsem přelétl Lhotu, Kozí Horku a Radslavice a na obzoru mne na chvíli zaujaly červené střechy Zelené Hory. (Místní rodáci mne možná poopraví: nikoliv Zelená Hora, ale Kopčany. Oba názvy znám, oba jsou velmi příleňavé). Obrátil jsem se rovnou k severu – hledal jsem Pustiměř. Ten sice zůstal

⁴⁶ Tučapský, A.: Moji Vyškováci mi rozumějí, 17. duben 1992, roč. III, č. 15, str. 5 - 6

ukrytý za kopcem, ale já jsem si ho tam někam domyslel. Toto útulné městečko nemohu opominout. V Pustiměři jsem totiž poprvé viděl a slyšel Smetanovu Prodanou nevěstu. Zdá se to k nevíře, ale je tomu tak! V živém, profesionálním provedení. Bylo to na pouti na sv. Annu. Nemohlo být vybráno vhodnější prostředí – opravdovská pout', ne pouze naaranžovaná na scéně s umělými kulisami. Přijel celý soubor brněnské opery i s orchestrem. Byl jsem jako v Jiříkově vidění, hlava se mi točila ze všeho, co jsem viděl a slyšel. Dodnes mi utkvěl v paměti tenorista Josef Kejř v roli Vaška. Hodinové ručičky pomalu posouvaly můj zrak směrem východním. Zastavil jsem se u bílého bodu, který mi dával tušit, že tam někde jsou Ivanovice. Několik mých silných hudebních zážitků je spojeno s tímto hanáckým městem. Tam jsem poprvé viděl Dvořákovu Rusalku. (Zdá se to k nevíře, ale je to tak!) Bylo to opět v provedení brněnské opery (tentokrát jen s klavírem) a dodnes slyším mohutný hlas Leonida Pribytkova, který tak sugestivně zpíval Vodníka. Velkým zážitkem bylo i setkání s „živým, chodícím“ hudebním skladatelem, ivanovickým rodákem Janem Uhlířem. Jeho vojenské pochody jsem později často hrával. Z Ivanovic také pochází známý varhanní virtuos a skladatel Bedřich Wiedermann, profesor pražské konzervatoře. Je toho hodně, co jsem s vyškovské věže uviděl a co se mi za tu chvíli vybavilo v paměti – zmíním se jen o několika dojmech. Malé pootočení a upoutá vás kostel ve Švábenicích. Tam působila a zemřela učitelka Eleonora Janáčková, sestra slavného skladatele. Janáčková matka Amálie dva roky bydlela u své dcery ve Švábenicích, ale nakonec odešla umřít na Hukvaldy. Leoš Janáček svoji matku a sestru jednou ve Švábenicích navštívil. A ještě kousek dál, tam, co nic není vidět, leží dobře utajeny Medlovice, kde mne místní muzikanti uváděli do dechovkové praxe. Dál ve směru hodinových ručiček jsem poznal les nad Orlovicemi, potom Zouvalku a zahleděl jsem se k jihozápadu.

Hledal jsem Rousínov, rodiště Františka Sušila, ale ve výhledu mi bránil tučapský kopeček, za kterým se choulí obec Tučapy. Přiznám se, že jsem tam nikdy nebyl, přestože moje jméno je podezřele podobné, od Tučap odvozené. Hned vedle na skále se tyčí dominanta kraje, kterou nelze přehlédnout: kostel sv. Martina v Lulči. Na hřbitově u kostela je pochována matka Zdeňka Fibicha. Její hrob už dávno neexistuje – otec Zdeňka Fibicha byl lesmistr a v tomto povolání vystřídal různá místa v Čechách a na Moravě, a tak se dostal i na Vyškovsko. V Lulči se narodil další významný varhaník Jan Bedřich Krajs, profesor na státní Pražské konzervatoři, žák a příbuzný B. Wiedermanna. Malé pootočení k západu, na chvíli mne zaujme Chocholík nad Drnovicemi, kruh se uzavírá a moje hudební exkurze končí. Znovu ten

protáhlý lesnatý kopec Rozepře, kterému tak v Opatovicích nikdo neříká. To je prostě Vošlouch, i pro mne je to Vošlouch a Vošlouchem zůstane.

Asi před deseti lety jsem byl na vrcholu (vlastně na ochozu) Empire State Building v New Yorku. Tato po mnoho let nejvyšší budova na světě je asi o tři sta metrů vyšší než vyškovská radnice, dostat se na sám vrchol je celkem pohodlné. Jen se musí třikrát přestupovat z výtahu do výtahu. Pohled odtamtud je úchvatný. Také jsem byl jednou na samém vrcholu pověstné sopky Vesuvu, která vyškovskou věž převyšuje asi o 1200 metrů. Výstup je velmi namáhavý: brodit se sopečným popelem a vyhaslou lávou není příjemné, ale vyplatí se to. Pohled na všechny strany je grandiózní, zatímco pohled do „útrobu země“, do samého jícnu kráteru je úděsný a hrozivý. Na tato i jiná pozoruhodná místa už se asi nikdy nedostanu a přiznám se, že mne to ani moc neláká, ale na věž vyškovské radnice bych znovu rád vystoupil a pokochal se pohledem po známém rodném kraji. Snad se mi to ještě někdy poštěstí.⁴⁷

22. června 1988 obdržel od svého přítele Arnošta Onderky dárek ke svým šedesátým narozeninám. Přehledný soupis (katalog) svých skladeb od roku 1954 do roku 1982. V témže roce (1988) se zúčastnil Mezinárodní soutěže Rencontres Internationales de Chant Chore ve francouzském Tours, kde získal druhou cenu za sborový cyklus Babí léto, o rok později první cenu, v roce 1979 dokončil oratorium Missa Serena, které věnoval papeži Janu Pavlu II. Je to zároveň období, kdy přemýšlí o svém návratu do vlasti.

1.8.6. Čestný doktorát (1996)

7. listopadu 1996 byl A. Tučapskému slavnostně udělen čestný doktorát na Masarykově univerzitě v Brně. O toto významné ocenění se velkou měrou zasloužil především Tučapského dobrý přítel, Prof. PhDr. Miloslav Buček, CSc., který řadu let působí na této fakultě.

Když se profesoru Bučkovi naskytla příležitost podat návrh na udělení čestného doktorátu absolventu Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity s výrazným vědeckým nebo uměleckým profilem, vzpomněl si na svého přítele a kolegu A. Tučapského a navrhl ho jako vhodného kandidáta. Děkan a vědecká rada jeho kandidaturu jednoznačně schválili. Vypracovaný návrh úspěšně prošel oponentním a schvalovacím řízením. Nejdůležitějším dokumentem ke schválení čestného doktorátu

⁴⁷ Tučapský, A.: Antonín Tučapský na vyškovské věži. Vyškovské noviny, 2. říjen 1992, roč. III., č. 39

byl „Návrh na udělení čestného doktorátu prof. Dr. Antonínu Tučapskému“, který vypracoval prof. PhDr. Miloslav Buček, CSc. a předal ho děkanovi dne 25. března 1996. Tento dokument obsahoval Tučapského stručný životopis, etapy studia, pedagogickou, sbormistrovskou, skladatelskou, publikační a přednáškovou činnost.

„Po dobu svého pobytu v zahraničí se Antonín Tučapský podílel na šíření české hudby a kultury zejména v Anglii. Stal se propagátorem sborových skladeb Pavla Křížkovského, Bedřicha Smetany, Leoše Janáčka atd.

S respektem se lze dívat na obsáhlý seznam jeho skladeb, zejména sborových, již přes tři sta opusů, které jsou stále živou součástí amatérských i profesionálních sborů a jejich repertoáru.

Nelze opomenout pedagogický a hudebně metodický význam mnohých jeho skladeb a skladbiček, zejména vokálních. Píše je autor, který je dokonale sžit s vokální problematikou. Nacházíme je v učebnicích HV pro ZŠ, ZUŠ, střední školy i ve vysokoškolských skriptech.

Za vrcholná jeho díla považujeme oceněné skladby v mezinárodních soutěžích a zejména celovečerní dílo, kantátu Stabat Mater, provedenou také v ČR v roce 1992.

Jeho sbormistrovská činnost v historii PSMU nebude nikdy zapomenuta. Stál v čele nejvýznamnějšího mužského sboru deset let a přičinil se o jeho umělecký rozvoj uznávaný po celé Evropě.

Za reprezentativní nahrávku v edici Gramofonového klubu považujeme „Mužské sbory Leoše Janáčka (Supraphon Praha 1971), která podněcuje k zamyšlení nad způsobem interpretace Janáčkovy sborové díla. O významu a kvalitě nahrávky (PSMU a A. Tučapský) svědčí to, že tehdejší podnik Artia ji současně vydal pro tuzemské zájemce a diskofily.

Z publikační činnosti vyzvedáváme díla metodického charakteru (zde citované), jejichž myšlenky a názory jsou stále živé i pro současnou hudební pedagogiku a jsou využívány na katedrách Hv PdF.

Za nejvýznamnější muzikologickou práci Antonína Tučapského je považována publikace „Mužské sbory Leoše Janáčka a jejich interpretační tradice“, kterou recenzovali prof. Z. Blažek a prof. B. Štědroň. V muzikologické literatuře je to práce ojedinělá.

Při hodnocení jeho osoby nelze opomenout osobní, pedagogickou i uměleckou perzekuci v době totality, s kterou se Antonín Tučapský velmi těžce vyrovnával.⁴⁸

Dne 10. července 1996 zaslal prof. Miloslav Buček prof. Antonínu Tučapskému dopis, ve kterém mu sděluje, že Masarykova univerzita schválila udělení čestné vědecké hodnosti doktora věd o umění právě jemu. Z tohoto dopisu uvádím:

„Milý příteli – Toníčku.

Doufám, že tento dopis nalezne svého adresáta a že jeho obsah Tě potěší a budeš na něj písemně, nebo telefonicky reagovat. Jedná se o následující. V tomto roce na podzim bude pedagogická fakulta slavit 50. výročí svého vzniku. Rámcový program přikládám. Byl jsem pověřen, jako jeden z nejstarších pamětníků, napsat do připravované publikace historii katedry hudební výchovy od jejího vzniku, včetně vedoucích a významných absolventů, kteří v mnoha případech ještě žijí. Pokud se nemýlím, patříš mezi první absolventy hudební výchovy na tehdejší fakultě a univerzitě. Z tohoto důvodu a ještě mnoha dalších jsem osobně sepsal návrh na udělení čestného doktorátu věd o umění – doktor honoris causa. Písemný text byl vypracován v několika verzích, prošel mnoha oponenturami, což trvalo téměř tři čtvrtě roku. Návrh byl schválen vědeckou radou fakulty, univerzity a také, jak bylo sděleno, ministrem školství – komisí pro vědecké hodnosti. Jelikož je vše administrativně dořešeno, píši toto sdělení se žádostí o jeho akceptování. Navrhuji, aby Ti byl čestný doktorát se všemi poctami udělen v listopadu 1996, před pořádáním Slavnostního koncertu, tj. 12. listopadu 1996. Má představa je následující. Do Brna budeš pozván na několik dnů. Převezmeš doktorát v aule právnické fakulty (mohou se zúčastnit pozvaní hosté, rodina, členové PSMU atd.). Budeš asi požádán o přednášku pro studenty muzikologie a hudební výchovy, týkající se anglické, případně evropské sborové tvorby včetně zvukových ukázek, festivalů v Anglii, Tvých úspěchů apod. Na závěr pobytu se zúčastníš koncertu 12. listopadu 1996, kde mohou být provedena některá Tvoje díla. Koncertu se mohou aktivně zúčastnit i členové PSMU, což je nutno domluvit s předsedou a hlavním sbormistrem. Můžeš pro tento účel napsat kratší skladbu pro ženský sbor a varhany, kterou nastudují a na koncertě provedu, případně zašli již napsanou skladbu do Brna na moji adresu. Představa, kterou Ti sděluji, může doznat změn obsahových i časových. Především prosím o Tvoje písemné vyjádření, zda termín, v němž se má uskutečnit tato akce (6. - 12. listopadu 1996) je pro tebe vyhovující. Jelikož jde o významnou společenskou akci

⁴⁸ Originál uložen v Muzeu Vyškova.

fakulty a univerzity, navrhuji, aby byla zařazena do oslav fakulty. Udělení doktorátu by se mělo uskutečnit 7. listopadu 1996. Jsem rád, že se navrhovanou akcí podařilo přivést až k oficiálnímu schválení. Dříve jsem nechtěl psát, neboť jednání se neustále protahovalo a výsledek nebyl jasný. Proto se omlouvám, že dopis zasílám až nyní v naději, že svého adresáta zastihne v Londýně. Doufám, že poctu udělenou fakultou a Masarykovou univerzitou přijmeš a zařadíš se tak mezi úspěšné muzikanty, počínaje Leošem Janáčkem v r. 1925, přes Suka, Firkušného a Veselku. Ještě jednou Tě prosím o písemné sdělení a tvé vyjádření k termínu, skladbám, příjezdu a přednášce.

Prof. PhDr. Miloslav Buček, CSc.⁴⁹

7. listopadu 1996 řekl A. Tučapský v projevu při slavnostní promoci na Masarykově univerzitě v Brně:

„Vaše magnificence, vážený pane rektore, vážení akademičtí zastupitelé, dámy a pánové.

Dnes se mi dostává veliké pocty: Masarykova univerzita – moje Alma Mater – mi uděluje vysoký titul Doctor Honoris Causa. Nesmírně si vážím tohoto vyznamenání a představitelům univerzity za tuto poctu upřímně děkuji. Tím se dostávám do sousedství se jmény Leoš Janáček, Suk, Firkušný, Veselka, abych uvedl alespoň některá jména z hudební oblasti, kterým se této pocty také dostalo. Přiznám se, že je mi v sousedství těchto slavných jmen poněkud úzko pod tím nádherným obrazem Antonína Procházky, rodáka z Vážan u Vyškova – Prometheus.

Když přehlížím svoje klikaté životní cesty a všelijaké osudové peripetie, zdá se mi, že dnešní návrat na Moravu a na Masarykovu univerzitu je přirozeným vyústěním. Na Moravě - v Opatovicích u Vyškova – jsem se narodil, tam jsem vyrůstal a tam jsem se seznamoval s lidovými písněmi, které můj otec vytrvale zpíval při svém ševcovském zaměstnání. Byl to jediný druh hudby, který mi byl tehdy dostupný. Otec si při práci zpíval, já jsem se batolil vedle něho, naslouchal jsem jeho zpěvu a postupně jsem se přidával a zpíval s ním. Na Vyškovsku jsem také získal první muzikantské zkušenosti v lidových kapelách a později v symfonickém orchestru, který tehdy ve Vyškově existoval. Zálibu ve zpěvu a lidové písni jsem později obohatil za svého čtyřletého pobytu ve Valašském Meziříčí. Tam jsem se octnul v prostředí, kde lidové umění bylo ještě živé, hlavně písně a tance. Poznával jsem toto svérázné umění přímo u pramene, prakticky, hrál jsem v cimbálové kapele – hrával jsem klarinet, někdy také housle. Naše

⁴⁹ Originál dopisu je uložen v Muzeu Vyškovska.

cimbálka měla velmi dobrou pověst – projezdili jsme celé Valašsko od Rožnova až po Starý Hrozenkov, několikrát jsme nahrávali pro rozhlasové stanice v Ostravě a v Brně a jednou jsme zajeli i do Prahy. Myslím, že jsem na poslední chvíli zachytil a zažil tento druh lidového umění, které nenávratně mizí nebo se už přestěhovalo do muzeí a archívů.

Po maturitě ve Valašském Meziříčí vedla moje cesta do Brna na univerzitu, kde jsem důkladněji poznával hudební umění v celé šíři a bohatosti i se všemi jeho aspekty a zákruty. Rád vzpomínám na svoje univerzitní roky v Brně a na svoje učitele: profesor Jan Racek již v prvním ročníku nade mnou vynesl přísný ortel: prý ze mne muzikolog nikdy nebude, protože jsem příliš praktický hudebník. Měl naprostou pravdu: mne přitahovala živá hudba, a proto jsem úžeji přilnul k jiným učitelům, kteří můj praktický talent podporovali a rozvíjeli. Byli to hlavně: profesor Bohumír Štědroň, první vedoucí katedry hudební výchovy na Pedagogické fakultě a vlastně její zakladatel. Profesor Štědroň se zaměřoval na novější dějiny hudby, hlavně na Janáčka a Nováka – jinak byl plnokrevný muzikant tělem i duší. Další učitelé, na které rád vzpomínám, působili na Pedagogické fakultě jako lektori. Skladatel Jan Kunc trpělivě a taktně posuzoval moje první skladatelské pokusy. K němu jsem i po skončení studií jezdil soukromě do hodin kompozice. Z dalších univerzitních učitelů vzpomenu alespoň Zdeňka Blažka, který mne zasvěcoval do tajů harmonie, nebo Viléma Steinmanna, s jeho svérázným názorem na sborový zpěv. Byly to další osobnosti na univerzitě i mimo ni, které mne tak nebo onak formovaly. Bylo to celkové kulturní ovzduší tehdejšího Brna, které na mne ze všech stran doléhalo a působilo. Brno se tehdy kulturně bohatě rozvíjelo a po hudební stránce žilo hlavně Janáčkem, ale v pozadí hudebního dění se stále skrývalo lidové umění, moravská lidová píseň a hudba. Ještě za studií na univerzitě jsem vstoupil do Pěveckého sdružení moravských učitelů. I toto byl zcela logický a přirozený krok, vždyť jsem a vždycky budu především praktický hudebník. Vstup do PSMU byl krok osudový, protože pod vlivem silné umělecké osobnosti dirigenta Jana Šoupala se můj umělecký názor dále rozvíjel a formoval. Později jsem se stal Šoupalovým asistentem a po jeho smrti jsem byl zvolen do čela tohoto legendárního pěveckého tělesa. Litoval jsem, že mi nebylo dovoleno v této práci pokračovat, ale i to, co jsem na Moravě získal, to mi zůstalo v krvi, či v srdci, to vše stále v sobě nosím, to ve mně trvá, ať už se pohybuji na kterémkoliv konci světa.

Asi před 15 lety byla moje kantáta „The Sacrifice“ provedena v Americe v Kansas City. Po koncertě tamní kritik napsal: „Tučapského kantáta je sice na anglický

text, ale jeho hudba je česká!“ Velice jsem si zakládal na takovém hodnocení. O několik let později jeden kritik v Anglii při jiné příležitosti byl víc přesný a specifický. Napsal: „Tučapského melodika a harmonické progresse jsou spíše moravské než české!“ Toto hodnocení nemohlo být přesnější. Ano, to „moravské“ je stále ve mně, to v sobě nosím a chráním jako vzácný dar a cenný vklad, tím se stále duchovně posiluji. Ať komponuji cokoli, třeba instrumentální skladby nebo sonáty, komorní nebo orchestrální hudbu, tento český či moravský element je v mé hudbě evidentní a stále přítomný. Nijak se tomu nebráním, naopak i to je charakteristický znak mého hudebního vyjadřování, můj hudební rukopis. Moje kořeny jsou zde, na Moravě a to se pozná z hudby, kterou píši, z tónů, které znějí. Jen zcela výjimečně uvádím svůj původ v názvu skladby. V roce 1989 jsem složil slavnostní předejru „Floreat Patria“ nebo-li Ať vzkvétá vlast. Zvolil jsem latinský název a mohla to být kterákoliv vlast, ale podle hudby je to jednoznačné, neboť se tam ozve husitský motiv Božích bojovníků a fragment národní hymny Kde domov můj. Skladba měla být provedena na světovém sokolském sletu v Paříži, ale pro neočekávané politické změny v Evropě k tomu nedošlo. Letos zjara jsem složil sborový cyklus, který jsem nazval „Moravské ritornely“ – Moravské návraty. Zhudebnil jsem v nich čtyři básně svého oblíbeného básníka, brněnského Jana Skácela. V těchto ritornelech jsem se duchovně vrátil na Moravu – vůbec jsem netušil, že Masarykova univerzita mi připravuje opravdový návrat, skutečný ritornel v podobě dnešního slavnostního jmenování. Jak jsem řekl na začátku svého projevu, velice si vážím pocty, které se mi dnes dostává a která mne staví do stejné řady s jinými osobnostmi hudebního světa: s Janáčkem, Sukem, Firkušným, Veselkou... ke každému z nich mám jakýsi osobní vztah. Leoše Janáčka obdivuji a pro poznání jeho hudby jsem ledacos udělal doma i v cizině. Josefa Suka – jeho hudbu prostě miluji. Velký český pianista Rudolf Firkušný, který si za svoje trvalé bydliště zvolil New York, často koncertoval v Londýně a já jsem jeho koncerty pravidelně navštěvoval. Několikrát jsme se osobně setkali a já na setkání s ním a na naše vzájemné rozhovory nikdy nezapomenu. Jiný v této řadě je Josef Veselka. Josef Veselka byl po dva roky mým učitelem, a to zde, na půdě Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity. Později jsme byli konkurenti: on dirigoval Akademické sdružení Moravan a já Pěvecké sdružení moravských učitelů. Byla to jen profesionální rivalita: mezi námi trval přátelský vztah a vzájemný respekt. Veselka byl jmenován čestným doktorem MU 8. března 1992 – v předvečer svých 82. narozenin. V létě téhož roku jsme se náhodou setkali v Praze. Bylo to milé setkání, pěkně jsme si popovídali, povzpomínali a Veselka se mi pochlubil, jakou poctu

a vyznamenání mu brněnská univerzita připravila. V prosinci téhož roku Josef Veselka zemřel.

Vážený pane rektore, i já si této dnešní pocty velice vážím. Dříve než ukončím svůj projev, vzpomenu ještě na jedno velké jméno. V lednu roku 1948 byl jmenován titulem Dr. h. c. tehdejší ministr zahraničních věcí Jan Masaryk. Byl jsem student prvního ročníku univerzity a byl jsem slavnostnímu aktu přítomen. Jan Masaryk se narodil před 110 lety (roku 1886) a jeho přáním bylo stát se hudebníkem. Byl velmi zručný pianista a jeho láska k hudbě ho provázela celý život. Osud rozhodl jinak: Jan Masaryk se nakonec věnoval politice a diplomacii, ale klavíru zůstal věrný i při svém náročném povolání a občas vystupoval i veřejně. Zachovala se nám gramofonová deska, na které doprovází slavnou zpěvačku Jarmilu Novotnou, která zpívá české a moravské lidové písně. Slavnostní promoce Jana Masaryka se mi hluboce vryla do paměti. Snad proto, že o několik týdnů později Jan Masaryk zahynul v Praze za podivných a záhadných událostí.

Vaše Magnificence, ještě jednou děkuji představitelům Masarykovy univerzity, jmenovitě Pedagogické fakultě, jejímu děkanovi a katedře hudební výchovy za tento významný den a za ocenění mé práce všeobecně kulturní a skladatelské zvláště. Mám pocit, že jsem svou prací a svou hudbou alespoň trochu přispěl do bohatého odkazu české kultury a že jsem tím přispěl i k dobrému jménu českého národa ve světě.⁵⁰

„Antonín Tučapský se těžce smířoval se svou emigrací. Svou vlastní tvorbou zůstal hluboce spjat se svou vlastí. Řadu svých skladeb věnoval tomuto citu. Tak tomu bylo například ve skladbě Floreat Patria, která byla určena pro sokolský slet v Paříži. Američtí i angličtí hudební kritikové zdůrazňují, že tento skladatel zůstal hluboce zakořeněn v české nebo lépe moravské lidové písni.

Ve svém slavnostním projevu při promoci Prof. Antonín Tučapský vděčně vzpomínal na svá studentská léta ve Valašském Meziříčí. Zdůraznil, že tam hrál v cimbálové muzice a zachytil tu jedny z posledních zbytků lidové hudební tvořivosti, z níž pak ve vlastním díle vycházel. I při hovoru na posezení u rektora univerzity na tu dobu zavzpomínal. Iniciátorem vzniku studentské cimbálovky byl Dr. Arnošt Kubeša. Primášem byl Mirek Meloun, student gymnázia. Na cimbál hrál žák učitelského ústavu Milan Švrčina, který pocházel z Valašských Klobouk. Antonín Tučapský hrával na klarinet, housle a bylo-li třeba, i na basu.

⁵⁰ Tučapský, A.: Projev u příležitosti udělení čestného doktorátu. Rukopis, Londýn 25. říjen 1996.

V té době zpíval též v mužském pěveckém sboru Beseda v druhém tenoru. V jednom ze svých dopisů do Meziříčí o tom napsal: „Byla to moje první škola sborového zpěvu a byla to dobrá škola, protože v čele stál muzikant tělem i duší Václav Dětřich.“ Na Besedu A. Tučapský nezapomíná ani dodnes. Věnoval jí svou úpravu lidové písně „Šťuká sa mi“ a dvě skladby vánoční. Dvě koledy upravil také pro smíšený sbor valašskomeziříčského Gymnázia Františka Palackého.

U příležitosti udělení čestného doktorátu uspořádal rektor Masarykovy univerzity a děkan pedagogické fakulty v Brně k počtě Antonína Tučapského slavnostní koncert. V první části zazněly skladby oslavence, z nichž čtyři tu měly světovou premiéru. Mimořádnou pozornost mezi nimi vzbudila Toccata e Canzone pro klavír a varhany, které zahráli manželé Bučkovi. Milé bylo vystoupení paní Beryl Tučapské, která zpívala čtyři moravské lidové písně v úpravě svého manžela. Druhou část koncertu připravilo Pěvecké sdružení moravských učitelů za řízení Lubomíra Mátl, který pak oslavence vyzval, aby se alespoň na chvíli vrátil k dirigentskému pultu a provedl se svými Moravskými Janáčkovu Lásku opravdivou a Nešverovu Moravěnkou.⁵¹

1.8.7. 41. ročník Festivalu sborového umění v Jihlavě (1998)

„Při festivalu se letos v Jihlavě představily domácí sbory, tělesa ze Slovenska, Norska, Singapuru a Anglie. Významný prostor byl tentokrát věnován tvorbě a osobnosti českého skladatele Antonína Tučapského, který je s FSU v kontaktu od jeho začátků. Nečekaným zpestřením bylo o minulém víkendu i společné vystoupení oceněných renomovaných i mladých autorů mezinárodní skladatelské soutěže. Ti zpívali nejen na pódiu divadelního sálu DKO, ale při závěrečném neoficiálním setkání i v prostorách zdejší restaurace...“⁵²

1.8.8. Oslava sedmdesátin (1998)

V roce 1998 se Antonín Tučapský dožil 70. narozenin. Na jeho počest byly organizovány koncerty v Brně, Vyškově, Olomouci a Kroměříži.

26. března 1998 se konal koncert v Brně, na kterém účinkovali sólisté a Pěvecký sbor Masarykovy univerzity.

⁵¹ Demel, J.: Čestný doktorát Antonínu Tučapskému. Valašský deník, 1996, roč. IX, č. 23, str. 7

⁵² Fučík, L.: Festival sborového umění, Jihlavské listy, 3. července 1998

V den svých 70. narozenin, 27. března 1998, byl Antonín Tučapský jmenován čestným občanem města Vyškova a byl uveden koncert z jeho děl, který byl rozdělen na tři části. V první účinkovali učitelé a hosté ZUŠ. Zazněly písně z cyklu Láska a žal II. v podání sopranistky Magdy Vitkové. První a třetí větu hobojové suity Pod Ukvaly zahrála Vlasta Fraňková za klavírní spolupráce Libuše Kupkové. V podání sopranistky Ruly Macháčové a Antonína Jíši zaznělo Ave Maria a Salve Regina. Toccatu e canzone pro klavír a varhany provedli Jana Večeřová a Antonín Jíša. Ve druhé části zazpíval Vyškovský smíšený pěvecký sbor pod vedením Filipa Macka Hlas domova, Návrat a Píseň o domově. Po přestávce vystoupil Dívčí pěvecký sbor Střední pedagogické školy v Kroměříži s interpretací Tučapského díla Missa de Angelis pod vedením Jana Štěpánka a za varhanního doprovodu Antonína Jíši.

29. března 1998 byla uspořádána slavnost v Olomouci, jejímž hlavním iniciátorem se stal Tučapského dobrý přítel a kolega Jaromír Borovička. „V neděli večer byl uspořádán olomouckými muzikology a hudebními umělci slavnostní hudební večer na počest 70. narozenin významného moravského skladatele Antonína Tučapského. Skladatel přijel do rodné vlasti z Velké Británie a setkal se v minulém týdnu na slavnostním večeru se svými přáteli v Brně a ve svém rodišti – Opatovicích. Do Olomouce přijel Tučapský na pozvání olomouckého arcibiskupa a metropolity moravského Jana Graubnera, který oslavenci předal diplom s medailí sv. Jana Sarkandera. Po stránce organizační připravila pro vzácného hosta slavnostní setkání Literární sekce Vlastivědná společnost muzejní Olomouc ve spolupráci s olomouckými umělci. Program byl velmi pestrý a podíleli se na něm svými vzpomínkami i jubilentovi přátelé, z Olomoučanů pak Zdeněk Fridrich a Leoš Friedl. Hudební a pěvecké výkony byly brilantní a byly oceněny jak posluchači, tak i jubilentem. Zvláště je třeba vyzvednout výkon Mužského pěveckého sboru Nešvera s dirigentem Vlastimilem Nedvědem, interpretační výkon herce Františka Řeháka, klavírní výstup biskupa Josefa Hrdličky a pohotový „záskok“ Jana Sojky za nemocnou Zdeňku Fridrichovou. Pěvecké výkony, připravené Jaromírem Borovičkou, odvedli na úrovni v klavírním doprovodu Milady Jedličkové, Eva Horníčková, Iveta Hubáčková, Naděžda Ostřanská, Ivan Kozumplík a sám Jaromír Borovička. Zaujal i suverénní výkon klavíristky Květy Fridrichové a flétnisty Víta Janečka. Všechny části hudebního pořadu byly předneseny na vysoké úrovni, zcela bezchybně a s velkým nasazením. V závěru večera vystoupil s krátkým projevem jubilant Tučapský a zcela bezprostředně se vyznal ze svého obdivu k Olomouci, kterou poznal již jako malý chlapec při občanských návštěvách svého

strýce v Holici. O večer na počest Antonína Tučapského projevil zájem mnoho jubilantových přátel, bývalých spolupracovníků a sborových pěvců, takže sál Besedy byl opět naplněný do posledního místa.⁵³

Také v Kroměříži byl koncert uspořádán 4. dubna 1998. V první polovině programu zazněly skladby Bone Jesu, Suscipe Domine, Svatý Václave v podání Chrámového sboru Blahoslavené Panny Marie za varhanního doprovodu Jany Maitnerové. V druhé polovině bylo provedeno Five Lenten Motets a Missa Brevis v podání Moravských madrigalistů vedených Radkem Dočkalem. Moravští madrigalisté a Chrámový sbor u Blahoslavené Panny Marie prezentovali duchovní díla osobně přítomného skladatele.

Koncert v Kroměříži znamenal pro Tučapského velmi mnoho, neboť právě zde začínal svoji učitelskou dráhu. Starosta mu předal pamětní medaili města.

1.8.9. Premiéry skladeb Antonína Tučapského v ČR v letech 1993 - 2008

V roce 1993 bylo v Brně provedeno oratorium Stabat Mater a o několik let později, 31. března 1999, zaznělo i v pražském Rudolfinu. Skladba pro klavír a varhany - Toccata e Canzone byla premiérována ve Vyškově 15. dubna 1994. 7. listopadu 1996 měla v Brně premiéru skladba Missa de Angelis. V Ostravě byl 9. dubna 1998 uveden houslový koncert. 2. listopadu 1999 byl ve Smetanově síni v Praze proveden violový koncert. 29. března 2000 proběhla premiéra Mary Magdalene ve Dvořákově síni pražského Rudolfinu. Varhanní verze zazněla 4. října 2003 v sále Martinů Lichtenštejnského paláce. Součástí 25. ročníku mezinárodního festivalu Janáčkův máj v Opavě, konaného 4. června 2000, byla Tučapského sborová skladba Moje matka. Te Deum bylo poprvé uvedeno 16. října 2000 v pražském Rudolfinu. České premiéry se v roce 2003 dočkala také skladba Chorální fantazie, kterou premiéroval Dr. Antonín Jíša při oslavě pětasedmdesátin Tučapského ve Vyškově. Českou premiéru měla 2. - 3. prosince 2004 v brněnském divadle Barka opera o jednom dějství - Majitel pohřebního ústavu. Kantáta Jubilate, laudate byla premiérována v Jihlavě v roce 2007. 16. dubna 2008 byl proveden ve světové premiéře Koncert pro kytaru a smyčcový orchestr, v Besedním domě v Brně, který Tučapský věnoval kytaristovi Vladislavu Bláhovi.

⁵³ Kolář, B.: O vzdání holdu Antonínu Tučapskému projevil jeho příznivci velký zájem. Hanácké noviny 31. březen 1998, str. 6

1.8.10. Oslava pětasedmdesátin (2003)

Oslavy proběhly nejen ve Vyškově, ale i v Novém Jičíně, Opavě a Boskovicích. „Minulý týden měl slavný rodák plné ruce práce. Únava však na něm nebyla ani chvilku znát. V pátek dopoledne dokonce uskutečnil ve Vyškově besedu se studenty gymnázia, kteří byli vnímavým publikem a mimo jiné ocenili i mistrovi skvělou češtinu (což prý se o mnohých hokejstech žijících pár let v zámoří nedá říct).

Vyvrcholení oslav patřilo však slavnostnímu koncertu, kde učitelé ZUŠ a Vyškovský smíšený pěvecký sbor sestavili program z díla A. Tučapského. Samozřejmě nemohly chybět skladby, které autor Vyškovákům věnoval. V úvodu zazněla dokonce česká premiéra hymnické skladby pro varhany Chorální fantazie, napsaná před dvěma lety na popud našeho velvyslance ve Velké Británii. Skladbu bravurně přednesl Antonín Jíša, bývalý ředitel ZUŠ ve Vyškově, který má největší zásluhu na organizaci tohoto zdařilého večera.“⁵⁴

„Koncert v Opavě byl poctou českému skladateli žijícímu v exilu od roku 1975. Jeho instrumentální skladby, které provedli učitelé a žáci ZUŠ V. Kálíka, měly přirozenou melodiku, ale také zajímavé hudební nápady, které dovedly zaujmout. Dokladem toho byla velmi zajímavá a výjimečná skladba pro varhany a klavír „Toccata e Canzone“. Autor byl dojat provedením svých skladeb mladými interprety. Vyjádřil se velmi pochvalně o úrovni hudebního školství v našem městě. V druhé části zazněly sborové skladby „Missa de Angelis“ pro ženský sbor a varhany v provedení Pěveckého sdružení slezských učitelek – dirigent Petr Škarohlíd. Právě u sborové tvorby bylo patrné, že autor pracoval jako sbormistr a jeho sborová tvorba byla pro nás srozumitelná a dovedla nás oslovit. Dokladem toho byla skladba „Návrat“, ke které autor napsal vlastní text a věnoval ji Pěveckému sboru Stěbořice.

V závěrečné části koncertu Pěvecký sbor Stěbořice a Opavský chrámový sbor pod vedením Karla Kostery pozdravili autora jeho postními skladbami a skladbou „Hlas domova“, ve které jubilant z emigrace vyjádřil lásku k vlasti závěrečnou skladbou J. A. Komenského „Živ buď, národe!“.

V závěru koncertu jsem mohl poděkovat organizátorům - Karlu Kosterovi a ZUŠ, dále pěveckým sborům a také všem účinkujícím za krásný hudební dar, který připravili skladateli. Ten se mohl spolu s námi těšit, že jeho tvorba v emigraci našla své

⁵⁴ Vyškovské noviny: Grandiózní oslavy pětasedmdesátin skladatele Antonína Tučapského, březen 2003, str. 6

interprety i mezi mladými Opavany. V den svého jubilea se tak dočkal radosti, které se nedočkal emigrant J. A. Komenský.⁵⁵

1.8.11. Festival Antonína Tučapského ve Vyškově (2005)

V roce 2005 se konal první ročník Festivalu Antonína Tučapského ve Vyškově. Myšlenka vzniku festivalu, který by nesl jméno skladatele, vznikla už při návštěvě Tučapského ve Vyškově při příležitosti jeho sedmdesátých narozenin. Zorganizování festivalu se ujal MgA. Filip Macek, dirigent Vyškovského smíšeného sboru společně s městem Vyškovem. Festival se zaměřuje na interpretaci skladeb určených pro smíšené sbory a nedílnou součástí repertoáru je i povinná skladba od Antonína Tučapského. Autor se, se svojí ženou, osobně festivalu zúčastňuje. Smíšené sbory jsou za přednes skladeb hodnoceny a získávají cenu A. Tučapského. Koná se jednou za dva roky a to bienálním způsobem.

1.8.12. Pocta tvůrcům (2008)

Takto se nazýval cyklus České filharmonie, který byl věnován pěti českých skladatelů: Zdeňku Lukášovi, Petru Ebenovi, Antonínu Tučapskému, Bohuslavu Foersterovi a Bohuslavu Martinů⁵⁶.

V čele řídicího výboru stáli: Miroslav Košler, sbormistr, Prof. PaedDr. Jiří Kolář, předseda Unie českých pěveckých sborů, Ing. Bedřich Plecháč, ředitel agentury Bohemia Ticket, Prof. Václav Riedlbauch, ředitel České filharmonie, Doc. PaedDr. Zdeněk Vimr, sbormistr, Jakub Zicha, sbormistr.

Předseda přípravného výboru Miroslav Košler napsal: „Na zahajovací koncert mezinárodního sborového festivalu v holandském Arnhemu jsem přišel pozdě. Vtěsnil

⁵⁵ Mrázek, J.: Pocta skladateli Dr. Tučapskému.

⁵⁶ 1. koncert k nedožitým osmdesátinám skladatele Zdeňka Lukáše (1928 - 2007)

Rudolfinum - neděle 19.října 2008 v 17,00 hodin

2. koncert k výročí narození skladatele Antonína Tučapského (*1928)

Rudolfinum - neděle 14.prosince 2008 v 17,00 hodin

3. koncert k nedožitým osmdesátinám skladatele Petra Ebena (1929 - 2007)

Rudolfinum – neděle 8.února 2009 v 17,00 hodin

4. koncert ke 150 výročí narození skladatele J. B. Foerster a

50. výročí úmrtí skladatele Bohuslava Martinů

Rudolfinum – neděle 19.dubna 2009 v 17,00 hodin

jsem se na kraj zadní lavice přeplněného chrámu v naději, že si odpočinu po dlouhé, namáhavé cestě po dálnicích, které mne se zpožděním na toto místo zavedly. Zaposlouchal jsem se však do dramatické, jímavé a hluboce citové hudby, která mne upoutala. Oratorní skladba, velký smíšený sbor, barevně instrumentovaný symfonický orchestr, bouře i perleť bicích, altové a barytonové sólo. Latinskému textu jsem pro vzdálenost a chrámovou akustiku dlouho zcela neporozuměl – nikdo z posluchačů ani neměl v ruce program. Stabat Mater – ale od koho? A tak jsem se seznámil s pro mne dosud zcela neznámou tváří hudby Antonína Tučapského. Zatímco doma psal většinou s ohledem na interpreta, vázán jeho možnostmi – tu bylo málo tenorů, tam zas chyběly hloubky, jinde hrozilo nebezpečí intonačního kolapsu – v Londýně byl jen čistý notový papír a neohraničenost prostředků i námětů. Po překonání počátečních obtíží, které mu exil připravil, se mohl i více na tvorbu soustředit ku prospěchu její šíře a zralosti. Neprodleně jsem svého přítele poprosil, aby mi partituru svého oratoria poslal a spolu s Vladimírem Válkem jsme ho jako pražskou premiéru s vděčným ohlasem uvedli. Brzy pak následovala další pražská provedení dosud u nás neznámých Tučapského větších forem – Mary Magdalene, Te Deum. Pěvci i jejich posluchači si brzy znovu našli cestu k Tučapského hudbě, která pod tlakem politického režimu u nás takřka zmlkla na více než patnáct dlouhých let. Tvorba Antonína Tučapského se opět stala neodmyslitelným podílem českého sborového života.“⁵⁷

„Na čtyřech vystoupeních cyklu Pocta tvůrcům se podílelo 26 pěveckých sborů a 48 sólistů, na pódiu vždy zcela zaplněného sálu Rudolfiny se vystřídalo celkem 1.600 účinkujících. Provedení 58 skladeb připravilo 32 sbormistrů. Pocta tvůrcům, to nebyly jenom čtyři koncerty, ale vynikající atmosféra společných zkoušek, které všem pěvcům i sbormistrům přinesly radost i nové pohledy na tvorbu jubilantů.“⁵⁸

1.8.13. Zahraníční ohlasy na tvorbu Antonína Tučapského

Při zpracovávání této kapitoly jsem se opíral o materiály, které jsem získal u samotného skladatele v Londýně z jeho soukromého archivu. Dále pomocí webu a odkazů na cizojazyčné stránky. Většinou se jednalo o texty, týkající se životních faktografických údajů, spojovaných s vydáním nových nahrávek na CD. Najít

⁵⁷ Košler, Miroslav: Pocta tvůrcům.

http://www.pocstatvurcum.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=17&Itemid=8
(7. 7. 2010).

⁵⁸ Košler, Miroslav: Pocta tvůrcům.

<http://www.pocstatvurcum.cz/> (7. 7. 2010).

dostatečné množství ohlasů je zcela nemožné. Sám Tučapský na vývzu k poskytnutí materiálů, píše: „Obávám se, že Vám nemohu dát více informací. Jestli se v nějakých časopisech něco píše o provedení nebo vydání mých skladeb, to celkem nesleduji a nemám přehled.“⁵⁹

I přesto si můžeme ohlasy na Tučapského tvorbu demonstrovat na článku, který napsal Christopher Morley - dopisovatel Birmingham Times. Reaguje na provedení jeho Stabat Mater. Tuto skladbu ostatně Tučapský napsal zároveň i jako revoltu proti komunistickému režimu v tehdejší Československu. Morley označuje tuto skladbu, jako dílo „s tónovým klidem a s rázným, „jasně ohraničeným“ rytmem.“⁶⁰ Je zajímavé, že zde autor článku uvádí i Tučapského výrok: „I was dismissed from my senior lectureship, I was forbidden to conduct, and my compositions were banned.“⁶¹

V jiném článku od autorky Janet Lunt, která se zabývala Tučapského duchovními skladbami, jejími stručnými charakteristikami a srovnáváním kompozic Tučapského s jinými hudebními skladateli, se dovídáme, že obdivuje u skladatele jeho ohromný cit pro jazyk, nejen rodný, ale i pro cizí jazyky, ať už angličtina, latina či francouzština. Obdivuje skladatelovu práci s instrumentálním obsazením. Považuje jej za velmi vyvážený a vhodně využívaný.⁶²

Většina zahraničních článků a ohlasů na Tučapského tvorbu, které jsem měl možnost prostudovat, reagovaly na skladatelovu tvorbu velice pozitivně a vyzdvihovaly skladatelův cit pro užití jazyka a vhodnou instrumentaci. Většina z autorů neopomenula zmínit fakt, že Tučapský pochází z Československa. Tudíž by měl být považován za českého hudebního skladatele. Ale on se dokázal prosadit i ve Velké Británii, kde je zároveň považován za anglického hudebního skladatele i přes to, že zde žije až od roku 1975.

Tučapského zahraniční ohlasy jsou důkazem toho, že jeho používaná skladebná technika je přijímána bez výhrad a je přijímána velmi dobře.

⁵⁹ Korespondence mezi autorem práce a A. Tučapským ze dne 15. 9. 2010, originál dopisu uložen u autora práce.

⁶⁰ Morley, Ch.: Victory at last over Czech composer's „big brother“. Birmingham Times, March, 1992

⁶¹ tamtéž

⁶² Lunt, J.: A composer discovered. Contemporary music, May 1999, str. 1-7. Birmingham Festival Choral Society 8th April 2000

1.9. Antonín Tučapský očima sbormistrů

Tato kapitola přináší pohled na Tučapského tvorbu z pohledu sbormistrů a hudebních pedagogů na doporučení A. Tučapského. Prof. PaedDr. Jiřího Koláře, Doc. Mgr. Jana Maria Dobrodinského, Mgr. Radka Dočkala - dirigenta Moravských madrigalistů, Miroslava Košlera, Doc. PaedDr. Pavla Režného, Ph.D. - dirienta Komorního smíšeného sboru Ateneo Univerzity Palackého v Olomouci a Ženského pěveckého sboru Duha Ostrava, PhDr. Antonín Jíša.

Všem pěti respondentům byly položeny čtyři otázky:

Kdy jste se poprvé setkal s pracemi A. Tučapského?

Jak hodnotíte kompoziční techniku A. Tučapského?

V čem si myslíte, že jsou skladby A. Tučapského zajímavé?

Jak vidíte náročnost interpretace děl A. Tučapského z pohledu sbormistra?

Prof. PaedDr. Jiří Kolář

„S Antonínem Tučapským jsem se osobně seznámil až v roce 1986, kdy jsem byl se sborem Iuventus paedagogica na mezinárodní sborové soutěži v Middlesbrough a on tam působil v roli předsedy mezinárodní poroty. Od té doby jsme již byli spolu v korespondenčním, později i v častém osobním styku (při pražských premiérách jeho skladeb, při společném zasedání v porotách), a tak je tomu do dnešní doby. Jsme dobrými přáteli a tykáme si.

Tučapského sborová tvorba pro stejné hlasy není příliš bohatá, většina jeho skladeb je věnována smíšeným sborům a cappella nebo s doprovodem, nejčastěji orchestrálním. Většinu jeho díla alespoň z poslechu znám. Jeho nejstarší skladbou pro ženský sbor je třívětý cyklus pro ženský čtyřhlas s doprovodem flétny, tamburíny a trianglu.⁶³ Vznikl těsně před jeho odchodem do Anglie a já jsem jej se sborem nezpíval. Za vynikající skladbu pro ženský sbor a cappella považuji parafrázi na moravskou lidovou píseň Oj, letěla bílá hus. Tuto skladbu jsme zpívali velmi rádi a stále žije v repertoáru předních českých ženských sborů. Oklikou přes jeden známý německý dětský sbor (s jehož sbormistrem jsem se poznal již v 70. letech), jsem se dostal k partituře poslední skladby, o níž vím, věnované spíše než dětským dívčím nebo ženským sborům - půvabná skladba Dreams s doprovodem hoboje. Měli jsme ji také poměrně dlouho v kmenovém repertoáru.

⁶³ Co zbylo z anděla

A. Tučapský je velice zkušený sbormistr, ví, co může sbor zazpívat, v čem jsou jeho možnosti omezeny charakterem vokálního sluchu, a proto se ve vokální sazbě nevyžívá v různých pěvecky obtížně řešitelných modernostech. V jeho skladbách si sbor (všechny jeho hlasy) vždy zazpívá. Má bohatou melodickou invenci vycházející z kořenů moravského folkloru, má cit pro vedení hlasů, které nezatěžuje dlouhými plochami pro zpěváky nezáživných ostinat, do složitějších harmonických disonancí i z nich se dostávají hlasy přirozenými postupy, nenásilnými skoky. Vytvoření soudobého moderního výrazu skladby dává za úkol instrumentálnímu doprovodu, při němž využívá i neobvyklých hudebních nástrojů.

Zajímavost Tučapského skladeb vychází z dobře volených textů, ať již z oblasti duchovní hudby nebo české i cizí poezie. Jeho hudba nikdy nezapře jeho rodné kořeny, moravské hudební cítění, proto je českým zpěvákům vždy blízká. Lákavá pro sbory je přístupná interpretační obtížnost skladeb při jejich celkovém moderním vyznění.

Domnívám se, že a cappellové skladby A. Tučapského patří rozhodně do oblasti technicky přístupných skladeb i pro neprofesionální sbory. Svědčí o tom i jejich obliba nejen u nás, ale i v cizině. U vokálně instrumentálních skladeb je třeba po náviku jejich vokální součásti brzy přejít k jejímu spojování s instrumentálním doprovodem, aby nečekané harmonické střety zpěváky nepřekvapily, aby si na ně zvykli.

Závěrem se domnívám, že k nejzpívavanějším sborovým autorům patří skladatelé, kteří někdy ve sborech zpívali a sbory řídili. To dokazuje celá historie českého sborového zpěvu.⁶⁴

Doc. Mgr. Jan Maria Dobrodinský

„S pracemi A. Tučapského jsem se do roku 1990 setkával jen nahodile. Podrobněji jsem se s jeho skladbami setkával až po roce 1990, kdy jsem již jako sbormistr a dirigent v podstatě nepracoval. Jeho skladby jsem však používal hojně při své práci na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy a posluchači, kteří vedli nějaké sbory, je zařazovali do programů. Tehdy jsem pracoval v různých sborových akcích, soutěžích apod., kde jsem s díly A. Tučapského velmi často setkával. Tehdy jsme se - myslím oboustranně spontánně - i osobně spřátelili.

⁶⁴ Korespondence mezi autorem práce a J. Kolářem ze dne 20. 11. 2010.

Kompoziční techniku A. Tučapského hodnotím velmi kladně, hlavně z těchto důvodů: jeho invence je vokální. Myslím tím, že na jeho „nápadech“ vedení hlasů, polyfonii i harmonickému součtu je znát, že skladatel „vyrostl“ v prostředí pěveckého sboru, ať již jako zpěvák nebo sbormistr. Vychází z přirozených daností lidského hlasu, jeho poloh, barevných odstínů i přirozených dynamických stupňů. Nejsou v nich „instrumentalismy“, které snad se dobře hrají i znějí na klavíru, ale obtížně se zpívají a často ve sborovém zvuku ani dobře neznějí. „Duch“ skladeb je česko - moravský. Tento termín, ať není chápán zeměpisně, tím méně nějak politicky. Po mém soudu, se totiž v první polovině 20. století ustálil mrtvý kompoziční styl, jehož otci jsou ve sborové tvorbě nepochybně A. Dvořák a L. Janáček. Jejich vlivy nejsou v nějakém protikladu, ale jaksi srostly v jeden sloh - prostě ten můj termín „česko-moravský“.

Antonín Tučapský píše tímto způsobem, tedy řekněme tradicionalisticky, ale ne konzervativně. Hlavně v jeho harmonii najdeme místa, která nepochybně patří do druhé poloviny 20. století, ale nejsou výsledkem experimentů nebo pouhých racionálních konstrukcí. Z těchto důvodů jsou jeho skladby dobře zpívatelné, i když většinou předpokládají sbory po stránce technického vybavení i výrazových schopností spíše „od středu výše“. Záleží ovšem, nejen na pouhé kvalitě sboru, ale i na kvalitě dirigenta. Ale i v tom, slušně vzdělanému sbormistru - amatéru, nemluvě o profesionálu - by neměly dělat jeho skladby potíže - ať v metodice nácvičku nebo interpretace. Rád bych ještě poznamenal, že je mi sympatický i námětový - textový - obsah jeho skladeb. Myslím si, že i v tomto směru vychází z dobrých „česko - moravských“ tradic. Je tu samozřejmě inspirace lidovou písní, ale těší mne, že volí i náboženské texty. Jeho skladby s touto tematikou se vymykají běžné produkci a přitom splňují kriteria, aby mohly být použity koncertně i v liturgii. A opět: jejich sloh je přirozený a upřímný.⁶⁵

Mgr. Radek Dočkal

„S pracemi A. Tučapského jsem se setkal na počátku 90. let. Sám jsem interpretoval tenkrát jeho cyklus Five lenten motets. Od té doby se věnuji jeho skladbám pravidelně, tedy vokální tvorbě. Kompoziční technika skladatele je zcela tradiční a lze konstatovat, že již při prvním pohledu na partituru je zcela zjevný autorův hudební rukopis. Rozsah hlasů nepřekračuje meze běžné interpretace, soprány neunavuje zbytečně nejvyšší polohou, stejně tak basy v krajní spodní poloze.

⁶⁵ Korespondence mezi autorem práce a J. M. Dobrodinským ze dne 12. 1. 2011.

V partiturách se projevuje jeho znalost možností lidského hlasu a zkušenost s dobře znělými polohami akordů. V basových partech je občas znát předpoklad většího rozsahu pedálových hlasů, na něž byl zvyklý z PSMU, které ovšem jsou dnes vzácností. Z moderních technik užívá vcelku často glissando a někdy také parlando či bisbigliare. Harmonicky se jedná o klasickou harmonii včetně nonových akordů a chromatických postupů. Často skladby probíhají sylabicky a v dlouhých arytmiických plochách. Tučapského díla mívají hudební formu velkou písňovou či volnou.

V tvorbě Tučapského, která akcentuje především vokální obor, lze nalézt tituly vhodné pro nejrůznější vokální obsazení a dobře si vyberou i pěvci s kvalitativně odlišnými nároky. Pestrost výběru dále rozšiřuje textová předloha a zaměření, rovnou měrou se nabízí opusy s texty českými i latinskými. Dle mé zkušenosti znějí díla na latinské texty lépe. Tučapského skladby zpívají tělesa nejrůznější úrovně. Jelikož autor zpěvu rozumí, zpívají se jednotlivé party velmi příjemně a zvuková výslednice celé partitury zní homogenně a příznivě i z hlediska témburu.

Z hlediska sbormistra se nejdená o značné nároky na interpretaci. Při práci s amatérským tělesem je jako u všech ostatních skladeb nutno nejprve dobře naučit zpěváky intonační a rytmickou strukturu, vyrovnat vokály, vypracovat větší intervalové skoky, u opusů s českými texty někdy zlobí souhlásky, dále pracovat na jednotlivých frázích, dynamice. Autor již ve svém zápisu zcela jasně uvádí své výrazové požadavky, takže dirigenta zřetelně naviguje k výsledné interpretaci.⁶⁶

Miroslav Košler

„Dnes, s mnohaletým odstupem času, dělím Tučapského tvorbu na dvě, pro mne výrazně odlišné epochy. Prvá, od roku 1975 je poznamenána tím, že za pobytu ve své vlasti tvořil často pro konkrétní sborová tělesa, což ho v jistém ohledu omezovalo. Řídil se interpretačními možnostmi adresátů - jejich dostupným hlasovým rozsahem, intonační způsobilostí, obsazením i kvalitou hlasových skupin apod. Pobyt v Anglii ho (nejenom) v tomto ohledu osvobodil a jeho okruh se rozšířil do té doby omezenými možnostmi tvorby i do oblasti námětů a textů duchovních. V té době se i zřetelně mění umělcovo veřejné sbormistrovské poslání na intimní úděl skladatele. Do tohoto období spadají i Tučapského nejvyzrálejší a bezesporu nejúchvatnější, ale také interpretačně náročnější sborové skladby - oratoria, kantáty a mše.

⁶⁶ Korespondence mezi autorem práce a R. Dočkalem ze dne 15. 1. 2011.

Tučapského kompoziční postupy nesou na první pohled viditelné stopy dlouholetého zkušeného a vynikajícího sbormistra. Je to především dostupnost rozsahu, logické (melodické) vedení středních hlasů, relativně snadná zapamatovatelnost. Jak se zkušený sbormistr - skladatel vyrovná s místy, kde by instrumentace přehlušila sbor? Nechá prostě sbor osamoceny, a cappella, aniž by utrpěla dramatická výpověď, linie, či gradace. Naopak - nahlédni např. do partitury „Mary Magdalene“! Kromě toho je tu většinou i skladatelem osobně vyslovený záměr a touha, proč byla ta která skladba napsána, jaké je její duchovní poslání a smysl. „...Postní moteta? Chtěl bych si to jednu, až se zase sejdem, zazpívat s maminkou a tatínkem. Možná proto jsem to napsal tak snadné...“

Není se proto co divit, že Tučapského partitury jsou pro sborová tělesa přitažlivé a nechybí v archivu žádného z nich.“⁶⁷

Doc. PaedDr. Pavel Režný, Ph.D.

„Poprvé jsem se setkal s úpravami lidových písní A. Tučapského, které napsal pro Jaromíra Richtera a jeho Ostravský dětský sbor. Nejznámější z nich Ej, ráno, ráno najdeme např. i v učebnici pro SPgŠ Zpíváme ve sboru, kterou sestavil Milan Uherek. Potom, co jsem v roce 1989 nastoupil po J. Richterovi jako sbormistr komorního sboru Duha Ostrava, jsem poznal i jiné skladby A. Tučapského. S další oblastí kompoziční činnosti A. Tučapského jsem se pak setkal jako člen PSMU, v němž se prolíná Tučapského činnost dirigentská i skladatelská. S první oblastí jsem se pak poměrně detailně seznámil při své práci o interpretaci mužských sborů Leoše Janáčka (Tučapský nejen natočil Janáčkovy mužské sbory, ale je současně autorem části stěžejní literatury o této problematice), a při osobním setkání, které se odehrálo v Brně. PSMU účinkovalo na Masarykově Univerzitě při předávání čestného doktorátu MU A. Tučapskému a on sám řídil provedení Nešverovy Moravěnky. V PSMU tradice A. Tučapského stále žije, ať jsou to jeho úpravy (např. Dvořákových Biblických písní) nebo původní autorské skladby. Největší část v rámci mé sbormistrovské praxe patří jeho skladbám pro smíšený sbor. První skladbu (Eli, eli) jsem nastudoval v roce 1995.

Domnívám se, že adekvátní hodnocení v tomto směru může podat pouze zkušený skladatel. Z mého pohledu sbormistra se jedná o srozumitelný a vytříbený skladatelský projev obsahující pro A. Tučapského typické a jedinečné harmonické

⁶⁷ Korespondence mezi autorem práce a M. Košlerem ze dne 25. 1. 2011.

postupy a vedení hlasů, na nichž je vidět obrovská praktická zkušenost autora, ať už se jedná o rozsahové možnosti jednotlivých hlasů, či využití konkrétního tónu v různých souzvucích nebo polyfonní sazbě.

Skladby A. Tučapského nevypadají prvoplánově jako interpretačně velmi náročné, ale zejména jeho kompozice z oblasti duchovní hudby vyžadují pro své adekvátní provedení jistý požitok, muzikantkou a životní zkušenost ze strany sbormistra i zpěváků samotných. Ta hudba obsahuje zvláštní kouzlo, ke kterému se musíte propracovat. Je třeba ji nejdříve trochu zažít, „dostat pod kůži“. Teprve potom lze dospět k tomu, aby na straně interpretů i posluchačů rezonoval při provádění děl A. Tučapského hluboký umělecký zážitek.⁶⁸

PhDr. Antonín Jiša

„S osobou Antonína Tučapského jsem se poprvé setkal někdy v 60. letech minulého století, když dirigoval PSMU na koncertu v Rousínově. 3. března 1988 mu Josef Špidla, jménem Vyškovského smíšeného sboru, jehož jsem byl sbormistrem a zakladatelem, blahopřál k jeho šedesátinám. V tu dobu jsme zpívali některé jednodušší úpravy lidových písní. Požádali jsme jej o další skladby, neboť v této době u nás nebyly publikovány. Na jaře 1989 jsem se rozhodl pro uspořádání celovečerního autorského koncertu z komorní a sborové tvorby našeho významného rodáka a nyní již světově uznávaného skladatele. Koncert se měl konat ve Vyškově. Bohužel k tomu nedošlo, proto se zasláním notovým materiálem jsem odjel do Opavy, kde jsem nastoupil do funkce sbormistra opery Slezského divadla. Zdejší LŠU se s velkou ochotou a obětavostí pustila do nastudování instrumentální části a několik sborů přislíbilo účast ve sborové části, včetně PSMU. Tak jsem poznal malý rozsah jeho prací.

Na otázku kompoziční techniky odpovídá autor sám: „Během své skladatelské práce jsem prošel různými skladatelskými peripetiemi a poznal moderní skladatelské techniky 20. stol. Zjistil jsem, že to taky umím, ale to nejsem já. Zůstal jsem u tradiční klasické kompoziční techniky. Dobrý skladatel dokáže s minimálními prostředky dosáhnout maxima.“ Antonín Tučapský, dodávám, tím dobrým skladatelem je.

Skladby Antonína Tučapského, a těch je přes 600 opusových čísel, jsou zajímavé svojí pestrostí a žánrovou nápaditostí, od jednoduchých úprav lidových písní, přes pestrou skladbu komorní a sborovou, až po velká díla kantátová a operní. Já si

⁶⁸ Korespondence mezi autorem práce a P. Režným ze dne 17. 1. 2011.

nesmírně cením toho, že jsem skromným příspěvkem mohl pomoci k popularizaci našeho Vyškováka.

Sborová díla po stránce interpretační náročnosti jsou velmi rozdílná. Od jednoduchých úprav lidových písní pro dětský sbor, přes nenáročné úpravy pro smíšený sbor, až po náročná díla sborová a kantátová. Každé těleso si může vybrat dílo, na něž technicky stačí. V každém případě jsou, zejména sborová díla, interpretačně velmi vděčná.⁶⁹

1.10. Kompoziční činnost

1.10.1. První kompoziční pokusy a záznamy o díle

K prvním kompozičním pokusům u Tučapského došlo už v době, kdy chodil do obecné školy. Podnětem k pokračování v této činnosti byla kniha o K. B. Jirákově, po jejímž přečtení si malý Antonín začal ve vyškovském knihkupectví kupovat notový papír. Úpravu lidové písně si vyzkoušel už při studiu na Učitelském ústavu ve Valašském Meziříčí. Známým, často zmiňovaným příkladem je úprava lidové písničky na lyžařském výcviku. První kompozice, klavírní variace Rok a Tercet pro dvoje housle a violu, jsou datovány do období studia na Pedagogické fakultě MU v Brně. Tyto skladby konzultoval s Janem Kuncem. Svou tvorbu začal brát vážně a zaznamenávat si o ní údaje až po ukončení vzdělání a nástupu do zaměstnání. Od této doby si systematicky vede sešit. První zápis je datován 17. 7. 1958. Z druhé strany sešitu zpočátku eviduje „Práce, které stojí poněkud nad diletantským průměrem a které snesou označení opusovým číslem.“⁷⁰ Tak se dozvídáme o kompozici prvních skladeb již z počátku roku 1954. „Opusování“ však zakončil číslem sedm a od té doby zaznamenával pouze dokončené části nebo celky. Zároveň si od této doby vede evidenci provedení svých děl a interprety.

1.10.2. Tvorba do roku 1975

Jednou z nejoblíbenějších a nejinterpretovanějších dětských písní této doby se stala Sýkorka. Často byly zpívány i písně z cyklu Popěvky a Zpívánky. Z klavírní tvorby tohoto období pochází Sonata quasi una fantasia a Partita semplice. Kompoziční tvorba je ovlivněna Tučapského působením v PSMU, na jehož základě vzniká úprava

⁶⁹ Korespondence mezi autorem práce a A. Jišou ze dne 16. 2. 2011.

⁷⁰ Tučapský, A.: Compositions, 26. 5. 1955

Sanctus z Missa quinis vocibus super dolorosi martyr Kryštofa Haranta z Polžic, úprava Dvořákových Biblických písní a dále sbory Za Lidice a Komenský. Z instrumentálních skladeb vyniká Sonatina pro hoboj.

1.10.3. Tvorba vzniklá ve Velké Británii

Odchod do Anglie Tučapskému paradoxně dopomohl k umělecké seberealizaci v takové míře, že dnes patří mezi významné skladatele zejména tvorby vokální. Za tu dobu napsal úctyhodné množství skladeb, které jsou dnes velmi ceněny. S tím bylo spojeno i nutné cestování nejen po Anglii, ale i po Evropě a dokonce absolvoval i dvě cesty za oceán - do USA a Kanady. Mezi nejvýznamnější díla tohoto období patří Stabat Mater, Missa Serena, Missa de Angelis, Missa Brevis, Mary Magdalene, Lauds, Dva hymnické zpěvy, The seven Sorrows, Five lenten motets a další. Z instrumentálních skladeb jmenujme např. houslový, violový nebo klavírní koncert, Pocket Music, Six Bagatelles, Soliloques, včetně opery o jednom dějství - Majitel pohřebního ústavu.

1.10.4. Skladebné techniky využité v tvorbě

Tučapský byl jedním britským kritikem zařazen mezi postmodernisty. Sám se však řadí mezi autory, kteří se drží určité tradice. Jeho tvorba je silně ovlivněna lidovou hudbou a její modalitou. Proto by se velmi obecně dalo konstatovat, že používá modální systém. Tento systém užívá na základě vrozeného a v dětství získaného cítění, nikoli na základě umělé konstrukce modálního systému. Vyzkoušel si i malou aleatoriku a seriální metodu, ale jeho krédem je hudba, která se prosazuje sama. Sám říká: „Jeden kritik mě v Anglii nazval postmodernista. Nechci říct, že jsem konzervativní, to ne, ale držím se spíš té tradice. A to je asi důvod, proč se moje hudba hraje. Víte, kdo dělá jenom ty experimenty, o to nikdo nemá zájem, bohužel. To si skupina někde sežene peníze, udělají reklamu, ale já tomu nevěřím. Já jsem se snažil jít s dobou a být moderní, také mám experimenty, ale to se dnes nehraje. Ty tradiční, to se hraje pořád.“⁷¹ Malou aleatoriku s obrazovou projekcí použil ve Vietnamské baladě, seriální kompozicí jsou Vinšfanfáry a T. C. M. L. G. B. – Movement, ve kterém je ukryt kryptogram, stejně jako ve skladbě Graham.

⁷¹ Krausová, A.: Antonín Tučapský. Praha: Konzervatoř, 2004

Antonín Tučapský se po svém odchodu do zahraničí uplatnil jako skladatel tonality, vyjadřující neotřelé hudební myšlenky moderní skladebnou technikou se zachováním melodiky.

Typickým znakem tvorby Antonína Tučapského, který zřetelně vystupuje ve všech jeho skladbách, je lidová melodika nově vytvořená v jeho představách. Sám autor ke své kompoziční technice uvádí: „Má hudba má své kořeny v tonalitě. V moderní hudbě je dnes nebezpečně zanedbáván společenský účinek. Mnozí současní skladatelé si toho počínají být vědomi a začínají znovu objevovat tonalitu a melodii. Před deseti lety jsem experimentoval s dvanáctitónovou technikou. Zkoušel jsem to, ale už toho všeho neužívám. Mnoho skladatelů s dvanáctitónovou technikou manipuluje, ale výsledkem je, že neumí napsat melodii. Já se snažím psát moderní hudbu přístupnou širším okruhům posluchačů a jsem šťasten, že jsem tonalitu a melodii nikdy neopustil. Nepatřím k žádné zvláštní škole nebo kategorii, píši, jak cítím. Snažím se jít vlastní cestou, sleduji svůj hudební instinkt a mým cílem je psát vlastní hudební styl a psát dobrou hudbu.“⁷²

Miloslav Buček se o díle Tučapského vyjádřil takto: „Domnívám se, že kompoziční umění Tučapského procházelo určitým vývojem a experimentováním. Smysl pro rytmicko -melodickou svěžest, formální jasnost a vniknutí do tajů vokálního umění získal především praktickou činností pěveckou a sbormistrovskou.“⁷³

Arnošt Onderka v rozhovoru řekl: „Antonín Tučapský nepatří do žádné kompoziční školy, kritika ji označuje za volnou tonalitu, vyznačuje se melodičností, velmi vzdálená od hudby dodekafonické. Tu sice začal také kdysi zkoušet, od těchto pokusů však upustil.“⁷⁴ Tučapský se podle vlastních slov stále cítí českým skladatelem. „Moje českost je něco hlubšího v mé krvi, v mých genech, prostě ve mně. To nemohu změnit a konečně ani nechci.“⁷⁵ Na otázku, zda se chystá napsat nějaké paměti napsal: „...jinak na nějaké psaní textu nepomýšlím, protože dávám přednost kompozicím, psaní not, protože kompozice mne mnohem více osobně uspokojuje. Sice již několik lidí mne nutilo, abych napsal paměti, protože jsem ledacos prožil, setkal se s mnoha zajímavými lidmi, ledacos viděl, ale stále na to nemám čas. Zatím je stále zájem o moji muziku a to považuji za svoje hlavní poslání. Jsem tedy již pátý rok penzista, ale času mám stále

⁷² Onderka, A.: PhDr. Antonín Tučapský - skladatel a dirigent, Cantus, 1993, str. 12

⁷³ Buček, M.: Život a dílo Antonína Tučapského. Mezinárodní symposium Cantus choralis 13. 10. 2003, Ústí nad Labem, str. 38

⁷⁴ Vyškovské noviny: Ostravák v Anglii, III. část rozhovoru s Arnoštem Onderkou.

⁷⁵ Mladá fronta Dnes: „Rozhlasový orchestr uvede Tučapského Stabat Mater 31. 3. 1999.“

málo, nebo čím dál méně. S mou skladatelskou činností jsou spojeny také určité společenské povinnosti, nějaké cestování apod. Mám radost, že je v posledních letech zájem o moje skladby, a že moje závažné kompozice jsou uváděny v předních koncertních sálech (Smetanova síň, Rudolfinum v Praze, ale také v Brně, Ostravě, Olomouci...). Nemenší radost mám i z toho, že se moje sborové skladby a úpravy písní zpívají po celé republice i v malých místech a na vesnicích. Nepočítaje různá místa ve světě (nejen Evropa, ale i v Americe, jižní Africe, Austrálii aj.).⁷⁶ Mezi své nejlepší skladby počítá Stabat Mater, Mary Magdalene, Houslový a Violový koncert a především Five Lenten Motets. Ke svým skladbám má, jak sám říká, vztah jako k vlastním dětem.⁷⁷

1.10.5. Vokální tvorba

Tučapského vokální tvorba je zaměřena především na sborové dílo. Tato volba je z velké míry ovlivněna jeho moravským původem, aktivním působením v různých pěveckých tělesech a studiem na učitelském ústavu, kde je výuka převážně zaměřena na pěvecký projev. Ve volbě textů pro vokální tvorbu se zračí jeho široký rozhled po starověké, středověké i moderní literatuře. Pokud nahlédneme do výběru textů Tučapského, objevíme nepřeberné množství autorů jak českých (Fráňa Šrámek, Jan Hostáň, František Branislav, Václav Čtvrtek, František Hrubín, Josef Kainar, Oldřich Blažek, Ivo Štuka, Ludvík Středa, Miroslav Florian, Jan Skácel, Vilém Závada, Oldřich Mikulášek, Josef Václav Sládek, Václav Hons, Petr Bezruč, Jiří Wolker, Jan Zahradníček), tak zahraničních (L. Byron, W. Whitman, S. Sassoon, W. Engels, J. Milton, G. R. Woodward, H. Heine, P. B. Schelley, H. W. Longfellow). Objevuje se i závažná filozofická reflexe života. A samozřejmě nemůže chybět ani moravská lidová píseň a poezie. Zhudebňuje náměty církevní i světské. Z jazyků využívá nejen český a anglický, ale i slovenský, německý, francouzský, latinský a ruský. V obsazení využívá široké škály možností. V sólovém repertoáru píše písně pro všechny hlasy (soprán, mezzosoprán, alt, tenor, baryton a bas). V repertoáru sborovém se vyskytují skladby pro ženský, dětský, mužský, smíšený sbor a jejich kombinace. K doprovodu používá

⁷⁶ Rozhovor mezi autorem práce a Antonínem Tučapským ze dne 28. 9. 2007, Brno, audio záznam uložen u autora práce

⁷⁷ Rozhovor A. Krausové a A. Tučapským ze dne 9. 3. 2004, Praha (in. KRAUSOVÁ, Andrea: Antonín Tučapský. Praha, 2004)

klavír nebo varhany, eventuelně různé další doprovodné nástroje až k symfonickému orchestru.

1.10.6. Duchovní tvorba

Tučapský napsal pět mší: *Missa serena*, *Missa brevis*, *Missa de Angelis*, *Missa in Sol* a *Missa clara*. Z dalších latinských textů bývají nejčastěji zhudebňovány *Stabat Mater*, *Te Deum*, *Dies Irae*, *Dona nobis pacem*, *Veni Sancte Spiritus*, *Pater noster*, *Magnificat*, *Bone Jesu*, *Ave Maria*, *Salve Regina*. Zhudebnil také patnáct žalmů z Bible. Jsou řazeny buď jednotlivě, nebo v cyklech. Patří sem *Let the Peoples Praise Thee* (67), *Beatus Vir* (1), *Duo Psalmi* (129, 65), *Jubilate eum* (150), *Five Psalms* (120, 18, 129, 145, 28), *Tři žalmové zpěvy* (24, 8, 11). Další tři žalmy jsou zařazeny v *Sonoris Vocibus* (116, 148, 150).

Z biblických textů zhudebnil pasáže z knihy *Kazatel* (*Ecclesiastes*) ve skladbě *Kohelet*. Na texty Ignáce z Loyoly (*Precatio Sancti Ignatii*) napsal skladby *Bone Jesu* a *Suscipe Domine*.

Tematika světců je zhudebněna v cyklu *České vigilie*, ale i v samostatných sborech, např. *Svatý Vojtěch* a *Svatý Václav*. Z dalších skladeb s duchovní tematikou jmenujme např. *Mary Magdalene*, *Five Lenten Motets*, *The Sacrifice*, *Drei kleine Chorlieder*, *Three Earnest Choruses*, *I Sing of a Maiden*.

2. Skladatelské dílo

Dílo Antonína Tučapského je velice rozsáhlé. Od úprav lidových písní, přes mše, kantáty až k opeře. Pokusil jsem se jeho díla rozřadit do dvou velkých celků: skladby vokální a instrumentální. Z nichž vokální díla tvoří u Tučapského značnou převahu.

U vokálních děl tvoří velký počet úpravy lidových písní. Tučapský dává přednost dílům a cappella (tvoří většinu), ale zároveň se snaží objevovat stále nové a nové kombinace při úpravách vokálních děl v kombinaci s instrumentálními doprovody. Vokální díla se vyznačují precizností, zpěvností a promítají se do nich zkušenosti Tučapského se sborem, jako sbormistrem. Jednotlivé hlasy jsou propracované, melodicky zpěvné. Jeho díla jsou určena jak sborům vyspělým, tak i začínajícím. Každé těleso si může vybrat dílo, na něž technicky stačí. Zajímavost Tučapského sborových skladeb vychází z dobře volených textů, ať již z oblasti duchovní hudby nebo české i zahraniční poezie. Sborová tvorba nikdy nezapře moravské hudební cítění, proto je vždy českým zpěvákům velice blízká. Pro sbory je lákavá interpretační obtížnost skladeb při jejich celkovém moderním, vyznění.

Při nácviu sborových či sborově - instrumentálních skladeb je zapotřebí po nácviu jejich vokální součásti brzy přejít k jejímu spojování s instrumentálním doprovodem, aby si sbor na nečekané harmonické střety zvykli. A. Tučapský je velice zkušený sbormistr a ví, co směže sbor zvládnout zazpívat, v čem jsou jeho možnosti omezeny charakterem vokálního sluchu, a proto se ve vokální sazbě vyhýbá různým pěvecky obtížně řešitelným modernostem.

U A. Tučapského nalezneme díla jak vokálně méně náročná např. cyklus Malovaná dolina, Missa de Angelis, tak i skladby vokálně více náročné např. Stabat Mater, Mary Magdalene, Five Lenten Motets aj.

U instrumentálních děl najdeme jak díla určena začínajícím hudebníkům, tak i díla velice obtížná, určená pro pokročilou hudební veřejnost. Najdeme zde také i neobvyklé nástrojové kombinace, jako například varhany - piano. Dle seznamu instrumentálních děl, můžeme obdivovat širokou nástrojovou paletu. Hojně se věnuje smyčcovým nástrojům, klavíru, ale také klasické kytáře. Zasáhl snad do oblastí všech hudebních nástrojů.

Od sborových děl k instrumentálním - nebo, chcete-li od instrumentálních ke sborovým, to byla dlouhá cesta, založená na životních zkušenostech z dob, kdy byl

Tučapský výborným sbormistrem PSMU či výborným instrumentalistou - klavíristou, klarinetistou. Zkušenosti s těchto dob plně uplatnil v pozdější instrumentální skladatelské činnosti.

Dílo Antonína Tučapského nebylo doposud podrobně zpracováno. Prvním pokusem o sepsání Tučapského díla byl katalog děl Arnošta Onderky, který se pokusil sepsat jeho díla od roku 1954 až do roku 1982. U některých děl můžeme vidět opusová čísla, která později přestal Tučapský užívat.

V následující části práce jsem se pokusil o soupis Tučapského díla. Záměrně jsem zařadil do soupisu děl i poznámky, které jsem získal u samotného skladatele a které byly samotným skladatelem korekturovány a potvrzena jejich správnost. Poznámky často podávají informace o interpretech či o premiéře díla. Do příloh práce jsem pro úplnost naopak zařadil chronologický soupis jeho díla podle roku vzniku, kde jsem se omezil pouze na faktické údaje ke skladbám.

2.1. Úpravy textu děl jiných autorů

Pijácká – Z. Kodály

20. května 1960 napsal český text k mužskému sboru Z. Kodályho „Pijácká“.

Nokturno – Vettik

28. května 1960 napsal český text k Vettikovu „Nokturnu“.

Nebe modravé – G. P. Palestrina

13. srpna 1960 vypracoval český text k trojhlasému sboru G. P. Palestriny.

2.2. Úpravy děl jiných autorů

Sanctus – Kryštof Harant z Polžic

PSMU se připravovalo na soutěž v Itálii, která kladla podmínku zazpívat polyfonní věc skladatele země, ze které sbor pochází. Proto 1. května 1961 upravil Sanctus z Missa quinque vocibus super Dolorosi Martyr pro mužský sbor. Skladba byla provedena 14. srpna 1961 na Mezinárodní pěvecké soutěži v italském Arezzu a pak patřila po léta k velmi úspěšné skladbě repertoáru PSMU. Před odjezdem PSMU⁷⁸ z vlasti napsal 11. července článek „Český sborový zpěv“, který přeložila do italštiny Dr. Kolářová. Sbor byl věnován PSMU.

⁷⁸ Zájezd do Itálie byl ve dnech 17. - 31. 8. 1961

Biblické písně – Antonín Dvořák

Inspirován Swingel Singers, kteří zpívali různé úpravy skladeb z oblasti „vážné hudby“, upravil pro PSMU v roce 1966 šest Dvořákových Biblických písní. Jsou to: Oblak a mrákota, Skrýše má, Hospodin jest můj pastýř, Bože! Bože! Píseň novou, Při řekách babylonských, Pozdvihuji oči svých k horám. Písně byly zpívány převážně v roce 1966-1967, a to téměř ve všech větších městech (Praha, Brno, Ostrava, Olomouc, Tábor, Jihlava, Cheb, Karlovy Vary, Přerov, Napajedla, dřívější Gottwaldov, Kroměříž). V roce 1967 byly zpívány i ve Velké Británii v Coventry a Westminster Abbey pod vedením Antonína Tučapského.

Der Zauberbaum – Ch. W. Gluck

Pro Ludi Camerati z Ostravy upravil a instrumentoval 28. listopadu 1972 jednoaktovou operu Ch. W. Glucka. Instrumentace má 84 stran partitury a je určena pro klavírní kvinteto a hlasy.

Otčenáš „Our Father“ – Leoš Janáček

5. ledna 1978 revidoval a připravil anglickou verzi k vydání Robertonem.

Čtyři mužské sbory – Leoš Janáček

V březnu 1978 revidoval a připravil k vydání čtyři Janáčkovy mužské sbory: Our birch Tree, Leave-Taking, True Love, The Soliders Lot. Robertonem byly vydány pouze druhé dva sbory. Do angličtiny přeložil Karel Brušák.

Ethiopia Saluting the Colours – Charles Wood

Během roku 1978 upravil pro mužský sbor na žádost nakladatele Robertona. Psáno na text Walta Whitmana.

Otče náš - Otokar Jeremiáš

Z Jeremiášova sborového cyklu „K lásce“ na slova Bedřicha Bělohlávka upravil a doplnil 8. října 1982 skladbu „Otče náš“ pro soprán a varhany.

2.3. Sborová tvorba

Dětské/dívčí sbory

Válíme sudy

Pro dětský sbor s doprovodem houslí, violy a klavíru napsal 27. července 1960 Válíme sudy na slova J. V. Svobody. Na slova Renaty Pandulové napsal v Ostravě 9. července 1961 sbor Slunečnice. Rozpočítadlo bylo napsáno 1. srpna 1962 na slova Jarmily Urbánkové. Cyklus byl zakončen 31. května 1963 sborem Až na vršek Sněžky na slova Jiřího Havla. Skladby jsou řazeny v pořadí: Válíme sudy, Slunečnice, Až na vršek Sněžky, Rozpočítadlo. Cyklus vydal Supraphon. Cyklus byl v roce 1960 odměněn třetí cenou na Jihlavském festivalu vokální tvorby. „...Neotřelé, vtipné náměty jednotlivých sborů, jejich výrazná melodičnost, podtržená jednoduchým instrumentálním doprovodem, to jsou přednosti, které cyklu jistě brzy získají širší popularitu...“⁷⁹ A skutečně se staly velmi oblíbenými. Ve svém repertoáru je měly sbory: DRSO, Pionýrský sbor u Filharmonie pracujících, Pražský dětský sbor a Komorní sbor LŠU Ostrava Zábřeh. Cyklus byl vysílán Československým rozhlasem (9. května 1963, 19. listopadu 1963) i televizí (16. června 1963).

Vysvědčení

Pro dětský sbor, sólo a klavír napsal 1. srpna 1961 v Ostravě sbor na slova Josefa Kainara.

Pochod hornických učňů

Klavírní skicu skladby na slova Oldřicha Blažka pro dětský jednohlasý sbor a klavír vytvořil 3. srpna 1961 a 9. srpna 1961 ji instrumentoval.

Pěšky na výlet

Pochodovou píseň pro dětský sbor a klavír na slova Ivo Štuky napsal 20. listopadu 1962.

⁷⁹ Programová brožura FVT Jihlava, roč. VI.

Čtyři dětské sbory

První z dětských sborů, *Prišiel večer*,⁸⁰ napsal roku 1957 na text Mária Rázusové-Martákové. Následovaly 30. dubna 1965 *Ovce ve Stromovce* na slova Ludvíka Středy, 5. května 1965 *Sedmihlásek* na slova Miroslava Bureše, *Krajčírka* na slova Márie Valentové. Cyklus byl uzavřen 30. května 1965 a odeslán do soutěže Československého rozhlasu v Bratislavě. Písně jsou řazeny: *Ovce ve Stromovce*, *Prišiel večer*, *Sedmihlásek*, *Krajčírka*. Sbory byly 2. června 1965 odměněny cenou 800 Kčs. Dětský sbor Československého rozhlasu v Bratislavě uvedl 1. června 1966 pod vedením Ondreje Francisci sbory *Krajčírka* a *Prišiel večer*. Autor do tohoto cyklu později zařadil sbor *Vrána, zrána*.

Kanonická cvičení

18. prosince 1965 napsal čtyři dvojhlase (Aj vy páni muzikanti; Zpívala bych, zpívala; Vašku, Vašku; Máš sedláče, štyry koně) a dva trojhlasé kánony (Ešče si zazpívám; Ej haló chlapi, vivat) na texty lidové poezie s doprovodem hudebních hraček (pět dětí na 1 metalofon sopránový, 1 metalofon altový, 2 claves, 2 dřevěné bloky-vyšší a nižší, 1 sklenice nebo triangel, malé činelky, 1 bubínek, 1 malý tympán). Kánony byly v únoru 1966 poslány do soutěže „O cenu 20 výročí Jirkovského dětského sboru“, kde byly oceněny zvláštní cenou. 28. dubna 1966 byly provedeny tři kánony v podání posluchačů Pedagogické fakulty v Ostravě, 21. května 1966 proveden kánon Dětským sborem Československého rozhlasu v Ostravě.

Žaloba

Pro dětský sbor, housle, klarinet a klavír napsal 25. října 1967 sbor na text slezské lidové bajky ze sbírky Františka Sušila „Moravské lidové písně“. 3. ledna 1970 nově zkomponoval klavírní doprovod. Sbor byl premiérován 19. června 1970 v aule Pedagogické fakulty v Ostravě a 21. listopadu 1970 uveden na Jihlavském festivalu vokální tvorby pod vedením J. Richtera, za klavírní spolupráce R. Bernátika.

⁸⁰ Tuto píseň zařadil 30. dubna 1965 do cyklu Čtyři dětské sbory.

Muzikanti

Dětský sbor a cappella na slova Zbyňka Malého byl dokončen 17. dubna 1968. Premiéra proběhla v Rájeckých Teplicích v červenci 1973, účinkoval Štývarův dětský sbor z Třince.

Ptačí jarmark

Skladba pro dětský sbor a klavír na lidový text ze sbírky Františka Sušila (ve sbírce pod číslem 2066) byla napsána 27. ledna 1970.

Písnička pro děti na celém světě

9. září 1972 napsal „masovou píseň“ pro zpěv a klavír. 26. prosince 1972 instrumentoval píseň pro rozhlas v obsazení: flétna, akordeon, kytara a kontrabas. Píseň odeslal do soutěže Československého rozhlasu k 25. výročí Vítězného února, kde získal 20. února 1973 třetí cenu.

Otvírám okno

26. června 1973 byla napsána první z písní pro dětský sbor a cappella na slova Miroslava Floriana, Při hudbě. Následovala 25. října skladba Otvírám okno a 8. prosince 1973 Chumelí se. Písně byly uspořádány do cyklu (Při hudbě, Chumelí se, Otvírám okno), který byl 8. února 1973 odeslán do Jihlavské soutěže, ze které byly v roce 1974 notové materiály vráceny. Autor už tehdy nebyl v oblibě, a proto se slib „uvidíme, zda budou skladby provedeny“ protáhl až do roku 2001.

Kolotoč

Václavovi Štývarovi k padesátinám napsal 29. dubna 1982 hudební žert pro dívčí (ženský) sbor na čtyřverší Jana Skácela. Premiéra proběhla v Třinci 1982. Píseň byla 22. února 1986 přepracována pro smíšený sbor a zařazena do cyklu Babí léto pod názvem Lunapark.

Dreams

Skladba pro dva dětské sbory a hoboj na slova Langston Hughes byla napsána 25. srpna 1993. Byla věnována Ulmer Spatzen, který prosadil jejich vydání u Möselera.

Missa de Angelis

Napsána 31. října 1995 pro dětský (ženský) sbor a varhany (event. klavír). Vydal ji Roberton. Části jsou: Kyrie eleison, Gloria, Sanctus, Pater noster, Benedictus, Agnus Dei. Byla premiérována 7. listopadu 1996 Pěveckým sborem Masarykovy univerzity pod vedením Miloslava Bučka, za klavírní spolupráce M. Bučkové. Mše byla zpívána v Jihlavě, Brně, Olomouci, Opavě, Novém Jičíně, ale i v zahraničí. Ve Vídni a Lemgo. Na repertoáru ji měly pěvecké sbory: brněnská Cantiléna, Pěvecké sdružení slezských učitelek a Lemgoer Singkreis.

Svatý Vojtěch

Napsán na barokní text 13. února 1997 pro tři ženské hlasy.

Dvě pohádky a ještě něco

Pro dětský sbor a čtyři klarinety (3 B klarinety, basklarinet) byl 11. dubna 2001 napsán cyklus Dvě pohádky a ještě něco na básně Jana Skácela, který trvá 20 min. Skladba má části: Preludium - Pohádka o princezně a pávech; Interludium I. – Kohouti; Interludium II. – Pohádka o tom, co pravda není; Postludium. Dále byla vpracována nová verze pro čtyři klarinety pod názvem „Malá odpolední hudba“. Cyklus byl proveden 9. listopadu 2002 v brněnském besedním domě Dětským sborem Kantiléna pod vedením Valerie Mařašové.

Písničky pro dětičky

24. ledna 2003 napsal cyklus Popěvky, který však záhy přejmenoval na Písničky pro dětičky. Jsou v něm zařazeny písně: Popěvky (Jan Hostáň); Studánka (Jan Hostáň); Věneček (lidový text); Posměváček (lidový text); Cvrkání (Jan Hostáň); Vejr (lidový text); Svátý Jiří (lidový text); Zelená se jalovec (lidový text); Šel zajíček (lidový text); Hajej, nynej (vlastní text).

Sonoris Vocibus

Na anonymní středověký text byly napsány: 4. listopadu 2003 In natali domini a 6. listopadu 2003 Tuta canit Michael. 18. listopadu 2003 následovaly písně na biblické texty: Laudate Dominum (Ps 116, 148), Laudate eum (Ps 150) a Omnis mundus na anonymní text. Pět latinských skladeb pro tři hlasy ženské nebo dětské a klavír bylo

dokončeno 18. listopadu 2003. Jednotlivé části jsou: Laudate Dominum, In natali Domini, Tuta canit Michael, Omnis mundus, Laudate eum.

Dětský jednohlas

Etuda a moll

Napsal 31. ledna 1961 pro dětský jednohlas s doprovodem houslí a violy.

Etuda Es-dur

Napsal 31. ledna 1961 pro dětský jednohlas s doprovodem houslí.

Jubilate Deum (Ps 150)

Třiminutová skladba pro 2-3 dětské hlasy, komponovaná v Londýně 12. června 2003.

Dětský dvojhlas

Hrajky hrají

Čtyři snadná dua pro dětské hlasy (sólové nebo sborové) s doprovodem klavíru na slova Lydie Romanské⁸¹ byla napsána 3. května 1973 na popud Českého hudebního fondu pro potřebu LŠU. Části jsou: Hrajky hrají, Stojí kos, Květen, Pavouci.

Etuda D-dur

Napsal 30. ledna 1961 pro dětský dvojhlas s doprovodem houslí a violy.

Zpívánky

Pro dětský dvojhlas a klavír napsal 30. ledna 1963 Popěvky a 28. února 1963 Cvrkání a Studánka na slova Jana Hostáně. 15. března 1963 následoval Švec a klec, Orání na slova Františka Kábele a 28. května 1963 Na Dobříši na slova Karla Šiktanze. Koncem dubna 1969 jej instrumentoval pro flétnu, klarinet, kytaru a kontrabas pro soutěž města Nového Jičína, kde byl 21. června 1969 oceněn druhou cenou a částkou 2.000 Kčs. Popěvky byly 16. června 1963 vysílány Československou televizí Ostrava. 19. listopadu 1963 a 21. ledna 1964 byly odvysílány Československým rozhlasem. Další písně provedl Dětský rozhlasový sbor Ostrava 30. května 1964 pod vedením

⁸¹ Žačka Tučapského na Pedagogické fakultě v Ostravě.

Rudolfa Stehlíka ve Staré Bělé a 6. března 1969 Dětským pěveckým sborem Brno pod vedením Ladislava Krále. V aule Pedagogické fakulty v Ostravě zazněly dne 26. května 1966 v podání dětského sboru Popěvky, Na Dobříši, Válime sudy a Slunečnice. Řídil Rudolf Stehlík, na klavír hrál R. Bernatík, na housle hrál V. Stuchlý a na violu M. Hochmajer.

Věneček

Ve dnech 6. - 12. prosince 1972 byl napsán cyklus čtyř skladeb pro dětský dvojhlas a klavír na české lidové texty podle K. J. Erbena. Skladba má části: Pojedeme do Jirkova (6. prosince 1972), Věneček, Posměváček (7. prosince 1972), Karbaník (8. prosince 1972). 15. prosince byl cyklus odeslán do soutěže v Jirkově, kde získal druhou cenu v kategorii B (první cena neudělena). Premiéra proběhla v Jirkově 28. dubna 1973 v provedení Pěveckého sboru Radost Brno.

Veselá písnička

Napsáno 1. května 1974 pro dětský dvojhlas a klavír na slova metylovských dětí (dětí z Metylovic).

Dětský trojhlas

Mladá píseň

Dětský trojhlasý sborek s doprovodem houslí, violy a klavíru má části: Písnička míru (21. února 1959) na text Františka Branislava, Písni mladá, probud' spáče!, nebo také „Mladá píseň“ (11. března 1959) text B. Bobek, Sýkorka (13. března 1959) na text J. V. Svobody, Májová (10. srpna 1959) slova V. Čtvrtek, Máj (10. srpna 1959) na text Františka Hrubína. Premiéra některých částí byla 22. listopadu 1959 na FVT v Jihlavě. O tomto vystoupení se okrajově zmiňují Literární noviny v článku Jihlava zpívá. „Na druhém celostátním festivalu nové čs. Vokální tvorby v Jihlavě zazněly poprvé vítězné sbory skladatelské soutěže 1959. Z dalších oceněných děl zazněly sbory Felixovy, Šauerovy a Tučapského. Účinkoval Dětský pěvecký sbor Jitřenka Mladá Včelnice, řídil Karel Melzoch. Kompletní cyklus byl poprvé proveden 19. dubna 1960 Dětským sborem Olomouc pod vedením Jana Jokla.⁸² Sbory se staly velmi oblíbenými a byly zpívány různými dětskými sbory. Nejčastěji pionýrským sborem Comenium

⁸² Tučapský si poznamenal, že tento cyklus byl zpíván několikrát v Olomouci a v Praze v soutěži STM (červen).

pod vedením Jana Jokla, Dětským pěveckým sborem Olomouc pod vedením Karla Klimeše a Dětským pěveckým sborem Brno pod vedením Ladislava Krále. Na repertoáru ji měl také Uherkův Severáček a Staškův Pražský dětský pěvecký sbor. Sýkorka zazněla na Krajské pěvecké slavnosti 24. dubna 1960 v Ostravě v podání asi 280 dětí, na VI. Přehlídce tvorby ostravských skladatelů 4. července 1960, na Sborovém festivalu Brno 8. dubna 1962. Byla vysílána rozhlasem (21. 5. 1961, 10. 4. 1962, 21. 1. 1964, 24. 12. 1965, 19. 2. 1966) a televizí (29. 6. 1961). 2. června 1965 byl cyklus odměněn v soutěži Rozhlasu Bratislava cenou 800 Kč. V prosinci 1973 zpíval Olomoucký dětský sbor pod vedením Karla Klimeše Sýkorku v NDR.

Etuda E-dur

Napsal 31. ledna 1961 pro dětský trojhlas a akordeon.

Dona nobis pacem

Pět tříhlasých a pět čtyřhlasých kánonů bylo napsáno ve dnech 16. - 26. března 2002. Byly to: 16. března á3 in D major, 18. března á4 in B flat major, 19. března á3 in F major, 20. března á4 in A flat major, 20. března á3 in F major, 21. března á3 in F major, 23. března á4 in d minor, 25. března á4 in D major – h moll, 26. března á4 in C major, 26. března á3 in D major.

Ženské sbory

Chlapec a hvězdy

V lednu 1959 dokončil komorní kantátu na text Jaroslava Seiferta pro baryton, recitátora, ženský sbor a instrumentální sextet (dvoje housle, viola, flétna, klarinet, klavír). 12. dubna téhož roku v Brně premiérovali: baryton – J. Řezníček, recitátor – R. Walter, Ženský komorní sbor V. Kaprálové, sextet: housle – Antonín Mik, Josef Mašta, viola – R. Kozderka, flétna – O. Vaňharová, klarinet – B. Opat, klavír – Věra Zouharová, dirigoval – Zdeněk Zouhar. Kantáta byla v tomto roce provedena ještě čtyřikrát a to 14. a 22. května v Novém Jičíně, 22. května a 6. června ve Fulneku. Zajímavá byla produkce 4. dubna 1960, kdy souběžně s koncertem probíhala projekce Ladových obrázků.

Můj ostravský kraj

2. února 1959 dopsal Můj ostravský kraj na text Viléma Závady pro ženský sbor. Sbor byl poprvé uveden v Praze 21. října 1960 v provedení PSOU pod vedením Aloise Tiahana. Sbor zůstal na jejich repertoáru až do roku 1972 a byl proveden několikrát v Ostravě a 12. dubna 1962 na Sborovém festivalu v Brně.

Moravě

Cyklus ženských sborů byl započat 2. února 1959 skladbou „Můj ostravský kraj“ na text Viléma Závady. Následovaly 6. a 8. června 1960 Heslo našich dnů na text Jarmily Urbánkové, 9. června 1960 V přírodě na text Viléma Závady, 20. června a 13. srpna 1960 Haná v dešti na text Oldřicha Mikuláška, 26. července a 13. srpna 1960 Má jižní Moravo, což je úryvek z básně Miroslava Floriana „Litanie k jižní Moravě“, 13. srpna 1960 Ukolébavka na text Jaroslava Seiferta (premiéra na Hukvaldech 1. července 1962 v provedení PSOU pod vedením A. Tiahana. Cyklus uzavřen 13. srpna 1960 a nazván „Moravě“. Skladby jsou v pořadí: Heslo našich dnů, Ukolébavka, V přírodě, Má jižní Moravo, Haná v dešti, Můj ostravský kraj. Premiéra proběhla 29. října 1960 v Praze PSOU Alois Tiahan. Tento sbor ji poté měl na repertoáru až do roku 1970, kdy ji uvedli devětkrát. Dalšími interprety byli: Pěvecký sbor slezských učitelek pod vedením Bohumila Kuzníka a V. Rumpuly, Komorní ženský sbor v Kopřivnici a Pěvecký sbor Křížkovský pod vedením Karla Holeše.

Co zbylo z anděla – Before trees stir

Tři skladby pro dívčí (ženský) sbor s doprovodem dvou zobcových fléten, tamburíny a trianglu na verše Jana Skácela byly napsány 23. října 1970 v Ostravě a rok poté vybrány na Jihlavský festival sborového umění, kde proběhla 26. listopadu 1971 jejich premiéra v podání Vachova sboru moravských učitelek pod vedením A. Veselého. Cyklus byl ohodnocen třetí cenou. Cyklus má tyto části: Rozhovor, Chci to slyšet, Co zbylo z anděla. Skladbu natočil Pražský rozhlasový sbor. Na základě této nahrávky nabídl Franco Colombo z nakladatelství Kirby v Torontu spolupráci. Rozhodl se toto dílo vydat v angličtině. Beryl Tučapská cyklus přeložila v roce 1975, pod názvem Before Trees Stir. Jeho části jsou: Conversation, I Must Hear, What's Left of The Angel. Tato verze je pro ženský čtyřhlas, tamburínu, triangel, flétu (event. hoboj). Cyklus trvá 13 minut a byl vydán u E. C. Kerby. Na svém repertoáru ji měl pěvecký sbor Carmen Puellae pod vedením Václava Štývara. Vystoupili s ní nejen v Třinci,

odkud pocházejí a v Československém rozhlasu, ale i v Rotterdamu. Na repertoáru ji měl i Komorní sbor University J. E. Purkyně v Brně pod vedením Miloslava Bučka a Pěvecké sdružení slezských učitelek pod vedením Petra Škarohlída. Anglickou verzi nastudovali: The Middleton Singers pod vedením Betty Middleton, London Chorale pod vedením Roy Walese, Kingsbury High School Choir pod D. Kiverstein a Trinity College Junior Dept-Girl's Choir pod vedením Philipa Colmana.

The white Goose – Oj, letěla bílá hus

Fantazie na moravskou lidovou píseň pro ženský sbor byla napsána 30. října 1978 a věnována Gwyn Arch and his female choir in Reading. Do angličtiny přetlumočila Beryl Tučapská. Vydáno v Kanadě a Anglii. Sbor byl nastudován Bulmershe Girl's Choir pod vedením Gwyn Arch, Kingsburg High School pod Dianou Kiverstein, PSOU pod Vladimírem Kovaříkem a London Chorale pod Davidem Colemanem.

I Saw Thee Weep

Skladba pro ženský sbor (SSAA) byla napsána 6. června 1980 na tet G. G. Byrona. Vydal Roberton. Byla věnována Betty Middleton. Premiéra proběhla 3. října 1981 v Kirkby v Cleveland v provedení The Middleton Singers.

Kde moře splývá s oblohou

2. ledna 1989 zhudebnil „Jana Amose v zamyšlení“ od Marie Lášové⁸³ pro ženský sbor (SSAA). Premiéra proběhla v červnu 1989 v Novém Jičíně.

Vitae vernet flos

Latinský, anonymní, středověký text ze 13. stol., zhudebněný 4. prosince 1991 pro ženský sbor (SSAAA).

Vánoční koledy

Padesát českých vánočních koled v jednoduché úpravě pro dětské nebo ženské hlasy s doprovodem klavíru nebo varhan. K několika koledám je přikomponován také part pro melodický nástroj (flétna, klarinet, housle apod.), podle místních možností.

⁸³ Za svobodna Pražáková, žákyně Tučapského.

Pracoval na nich od konce září, do začátku listopadu 1992 na prosbu PhDr. Leoše Friedla. Ve výběru jsou zařazeny i čtyři koledy latinské. Partitury v počtu 100 kusů poslal jako dar českým pěvcům. Protože nám je v ČSFR předá osobně na koncertě z jeho skladeb ve Vyškově dne 10. dubna 1992, Unie českých pěveckých sborů je za pomoci Dr. Leoše Friedla zkompletuje a doplní potřebnými údaji a pak budou zdarma rozeslány sborům. Seznam koled předal Dr. Antonín Tučapský při osobním jednání v Londýně 4. a 5. ledna 1992 s tím, že budou uvedeny v pořadí, jež se od předaného seznamu bude asi lišit. 60 kompletů je určeno pro smíšené sbory UČPS a 40 pro sbory hudebních škol, škol středních a odborných. Cyklus byl vydán Maticí cyrilometodějskou v Olomouci v roce 1993. Později rozšířeno a vydáno v roce 1999 Karmelitánským nakladatelstvím.

La Grande Porte de Thelème

„Caprice musical pour les voix femmes et quintete a vent“. Quasi cantata pro soprán, mezzosoprán, alt a „double – reed quintet“⁸⁴ (dva hoboje, anglický roh, dva fagoty) byla napsána 5. listopadu 1994 na text Fr. Rabelais-Gargantua a Pantagruel. Psáno pro konzervatoř v Chinon, Francie. Skladba trvá 12 minut.

Slezské námluvy

Zhudebnění textu slezských lidových písní pro ženský sbor (SSAA). 10. února 2000 Běží voda, běží; Rozmarynek; 14. února Dobry večer, okenečko; 15. února Nad našu dědinu. Skladby jsou řazeny: Dobry večer, okenečko; Rozmarynek; Nad našu dědinu; Běži voda, běži; 24. srpna 2000 byla napsána píseň Dyš sem byla, která byla z cyklu vyškrtnuta a stala se samostatným sborem.

Mužské sbory

Jdem slunce přivítat

V srpnu 1954 dokončil čtyři mužské sbory a cappella. Sbory mají části: Jdem (Karel Toman), Květen (Jaroslav Seifert), Kvetoucí Praha (Jaroslav Seifert), Májová (Josef Václav Sládek). Sbory byly odeslány do VJHS, ale odtud se vrátily. Profesor Šoupal se o nich vyjádřil pochvalně a vytýkal jim jenom málo melodiky. Jan Kunc po jejich přehrání řekl: „Tak se nám narodil sborový skladatel“. Byly věnovány a odeslány

⁸⁴ Kvintet nástrojů užívajících dvou plátků, nebo- li strojků.

prof. Josefu Veselkovi. Písně Květen a Kvetoucí Praha byly odeslány Jaroslavu Seifertovi.

Rodná země

V lednu 1958 dopsal mužský dvojsbor na text Josefa Hory, který věnoval PSMU. Notový materiál je uložený v archivu PSMU. Premiéra této skladby byla 25. října 1958 v Novém Jičíně. „...V sezóně 1958-1959 jsem nastudoval od něj dvojsbor Rodná země, mně věnovaný. Pokládám toto dílo za jedno z nejzávažnějších po roce 1945. Je velmi zpěvné, vokálně dobře posazené a svojí monumentální výstavbou se staví po bok jedinečnému Foersterovu Hymnu“.⁸⁵ PSMU mělo tento dvojsbor na repertoáru. V sezóně 1958 zazněl pod vedením Šoupala celkem sedmkrát a v letech 1968-1969 až čtrnáctkrát.

Válka

25. ledna 1961 napsal mužský sbor na slova Václava Honse. Tento sbor ač byl věnován PSMU, nebyl jimi uveden. Rukopis je uložen v archivu PSMU. Uvedl jej Pěvecký sbor slezských učitelů pod vedením F. Sonka v roce 1965-1966.

Dostaveníčko

Napsal pro mužský sbor 13. července 1961 na slova Bašíra Hádži Aliho v překladu Milana Blahynky. Části jsou: Dostaveníčko a Nalej mi. Sbor uvedl Mužský sbor Nešvera pod vedením Jana Huba 23. dubna 1965 v olomouckém Fučíkově sále a 9. listopadu 1973 bylo vysíláno Československým rozhlasem.

Pijácká

U madrigalu pro mužský sbor na slova Varža Pšavela napsaného 6. května 1963 na korejský text se v českém překladu chvíli potýkal s jeho pojmenováním. Předcházely názvy Pitka a Nalej mi.

V deštivé noci

Madrigal pro mužský sbor na slova korejské básně Sin Hym napsal 7. května 1963.

⁸⁵ Vítková, M.: Život a dílo Antonína Tučapského. Brno: MU Pedagogická fakulta, 1997, diplomová práce, str. 23.

Místek

Napsáno pro mužský sbor Smetana z Místku 28. února 1964 na slova Petra Bezruče. Rukopis vlastní Pěvecký sbor Smetana.

Naše paní Božena Němcová

22. dubna 1966 dokončil a opsal madrigalový cyklus pro mužské hlasy na slova Františka Halase a v listopadu jej přepracoval na soutěž v Jihlavě. Části jsou: Podobizna naší paní (24. února 1966), Svatební, Sedí smutná paní (12. března 1966), Poutníkoví (25. března 1966).

Za Lidice

PSMU byli pozváni do Londýna na slavnostní koncert ve Westminster Abbey při příležitosti oslav „25 výročí vyhlazení Lidic“. Klement Slavický měl připravený dvojsbor Lidice na text V. Halase, který nebyli schopni od března do června nastudovat. Členové přinesli básně a Tučapský si vybral J. Zahradníčka, kterého 9. března 1967 zhudebnil a věnoval PSMU. Sbor byl nastudován a prováděn v letech 1967 a 1968 celkem třiatdvacetkrát, vysílán ATV Great Britain a Československým rozhlasem. „...je skladbou výrazově velmi bohatou, obsahuje prvky tragické, prosebné, dramatické i odbojné...“⁸⁶.

Hoře

Napsal pro mužský sbor Ostrava při Vítkovických železárnách 24. prosince 1969 na slova Jiřího Wolкера. Premiéra byla 18. dubna 1972 v Domě kultury Vítkovice Ostrava. Rukopis je u Tučapského a Pěveckého sboru Ostrava, mužský sbor Vítkovice.

Komenský

15. ledna 1970 byla dokončena sborová fantázie pro dva mužské sbory, baryton a 3 zvony (g, c, d). Text byl vybrán a sestaven ze spisů J. A. Komenského: Amsterodamský kancionál, Via lucis (Cesta světla) a Smutný hlas zaplašeného hněvem Božím pastýře k rozplašenému, hynoucímu stádu. Cyklus má části: Ubi estis? (Kde jste?); Ex finibus terrae (Od končin země); Heu, cari infantes Dei (Ach, přemilé děti Boží); Ex finibus terrae vos voco (Od končin země); care Pater benevolentissime (milý

⁸⁶ Programová brožura FVT Jihlava, roč. XI

Otče nejdobrotivější). Trvá 12 minut. Byl věnován PSMU, kteří se stali jeho téměř výhradními interprety. Premiéra proběhla ve Fulneku 25. března 1970 při příležitosti 300 let od úmrtí Komenského (Morava, Fulnek, Praha). PSMU uváděli sbor v letech 1970-1971 celkem šestnáctkrát. V roce 1972 byl třikrát odvysílán Československým rozhlasem.

O Captain, My Captain

Na slova⁸⁷ Walta Whitmana dokončil 27. ledna 1978 mužský sbor, který měl premiéru 20. ledna 1980 ve Wimbledon a v 27. prosince 1985 v Praze, kde ho zpíval PSMU. Sbor trvá 7 minut a byl vydán Robertsonem. Uváděli jej London Chorale (Roy Wales, David Coleman), Bromley Male Voice Choir (dirigent Christ Field) a PSMU (Lubomír Mátl, Lubomír Pivovarský) v letech 1980-1988.

Let the Peoples Praise Thee (Psalm 67)

Napsáno 3. října 1979 pro mužský sbor, na text 67. Žalmu. Sbor objednal Philip W. Broadhurst pro „Audley and District Male Voice Choir“. Vydal Robertson. Sbor byl povinnou skladbou v Mezinárodní soutěži sborů 1993 v Praze. Ve Francii, kde jej uváděl Miroslav Košler, získal velký úspěch. Byl uveden v Praze 14. června 1988 Pražským mužským sborem FOK pod vedením sbormistra Milana Malého.

Píseň o domově

Na slova Jana Zahradníčka byla vypracována 17. dubna 1987 nová, jiná, zcela samostatná verze pro mužský sbor, která byla věnována PSMU. Ti ji premiérovali 11. září 1988 v Kroměříži pod vedením J. Rozehnal. S PSMU ji dále provedl Lubomír Mátl a Lumír Pivovarský.

And Beauty Came

Na text Siegfrieda Sassoona byl 2. února 1990 napsán mužský sbor, který byl věnován „Hart male voice choir“.

⁸⁷s podtitulem „poklona prezidentu Lincolnovi“

Gaudeamus igitur

Pro PSMU napsal úpravu známé studentské hymny Gaudeamus igitur, která byla interpretována 1990.

Běží, voda běží

Scherzo, žertovná skladba pro mužský sbor byla napsána 13. února 1992 na text slezské lidové písně a trvá 6 minut. Byla věnována PSMU, kteří ji 16. listopadu 2002 premiérovali ve vyškovském Besedním domě pod vedením Lumíra Pivovarského. 30. června 2003 byla provedena na koncertě ke 100. výročí vzniku sboru v Kroměříži.

Tři žalmové zpěvy

Byly napsány 5. února 2001 pro mužský sbor a varhany. Jednotlivé části jsou: Salvum me fac; Domine Dominus Noster; Ad te, Domine. Skladba trvá 15 minut. 20. dubna 2002 byla vypracována verze pro smíšený sbor a varhany. Mužská verze byla uvedena PSMU pod vedením Lubomíra Mátle 16. listopadu 2002 ve Vyškově a 27. června 2003 na Jihlavském festivalu.

Beatus vir

Pro „Spevácký Sbor Slovenských Učitelov“ napsal 3. ledna 2003 mužský sbor na text Bible, Žalm č. 1, který získal první cenu na soutěži.

Days too Short

Napsal 26. ledna 2004 pro mužský sbor na poem W. H. Daviese. Skladba je psána pro Cornwall International Festival.

Moravo líbezná

6. ledna 2004 napsal smíšený sbor na slova Jaroslava Seiferta. 20. února 2004 jej upravil pro mužský sbor.

Smíšené sbory

Advent

Báseň Karla Dvořáčka, psanou v koncentračním táboře, zhudebnil pro smíšený sbor ve studentských letech. „Nevím, kde se nachází její partitura, jestli ještě vůbec existuje, ale snad je uložena mezi mými papíry a rukopisy“.

Dragouni

3. října 1958 upravil v Novém Jičíně českou lidovou píseň pro smíšený sbor a capella. Notový materiál vlastní Ervín Bártek.

Česká krajina

Cyklus tří smíšených sborů na text Viléma Závady byl dopsán v roce 1958 v Novém Jičíně a 7. listopadu 1958 oceněn v soutěži Svazu československých skladatelů, CHF částkou 2.000,-Kčs. Z cyklu byla Česká krajina premiérována 17. dubna 1960 na Stadionu v Brně Brněnským pěveckým sborem Lumír, pod vedením Aloise Svobody.

Tráva

Kantátu Tráva pro smíšený sbor a orchestr na slova Oldřicha Mikuláška začal skicovat 27. února 1960. Druhou část naskicoval 15. dubna, třetí 30. dubna a poslední část 7. června 1960. 20. března 1960 instrumentoval první část, 8. ledna 1961 třetí 16. ledna poslední část. Skladba je nedokončena.

Mozartův dopis Lorenzovi da Ponte

30. října 1961 napsal madrigal pro smíšený sbor v české verzi. 10. srpna 1964 jej upravil a přidal k němu původní italský text.

Znám jedno město

4. června 1964 napsal smíšený sbor na slova Viléma Závady.

Due Psalmi

Na latinský text zkomponoval 12. srpna 1964 dva žalmy (Psalmus 129 et 65) v obsazení pro smíšený sbor a trubku. 30. ledna 1969 došlo k důkladnému přepracování.

Názvy žalmů jsou: De profundis (129) a Jubilate Deo (65). Provedení skladby trvá 10 minut.

Promenáda

Na slova Vítězslava Nezvala napsal 7. dubna 1965 smíšený sbor Až se ti zasteskne (14. září 1965 zařazena do cyklu Promenáda), který byl premiérován 22. listopadu 1969 na Jihlavském festivalu SPS Ondráš z Nového Jičína. 20. dubna 1965 napsal Popěvek (14. září 1965 zařazena do cyklu Promenáda) na slova Vítězslava Nezvala a 14. září 1965 cyklus dokončil a pořídil opis. Jednotlivé části jsou: V září, Večerní⁸⁸, Popěvek (Trubadur), Až se ti zasteskne a Plískanice. Písně byly rozmnoženy Krajským osvětovým střediskem v Ostravě 1967. Byly prováděny převážně v letech 1967-1980 sbory: Pěvecký sbor Křížkovský (Fr. Růžička), Sbor Pedagogické fakulty Ostrava (L. Pivovarský), PS Ondráš (Ervín Bártek), Collegium (Václav Štývar), Pěvecké sdružení Martinů Třinec (Václav Štývar), PS Slezan Český Těšín (Pavel Rusek).

An das Lied

Napsal 7. ledna 1971 pro smíšený sbor na text Dr. W. Engelse.

Vietnamská balada

Melodramatická freska „quasi una cantata“ byla napsána 15. listopadu 1971 na slova Svatopluka Magdona⁸⁹ pod původním názvem „Nénie (žalozpěv, lamentace) na slona“. V Praze se to líbilo a chtěli sbor ocenit, ale pod jiným názvem. Navrhli název Vietnamská balada. Obsazení: mluvec-buffo-tenor, mluvec-baryton-bas, soprán sólo, akordeon, kontrabas, dva hráči na bicí nástroje a zvony (a), tamb rullante, gran Cassa/obrazová projekce. Skladba je psána kompoziční technikou malá aleatorika. Vydal Panton. Premiéra proběhla 24. listopadu 1972 na Jihlavském festivalu v provedení Brněnského vysokoškolského sboru, pod vedením Lubomíra Mátle. 10. března 1973 byla natočena v Československém rozhlase Brno.

⁸⁸ Tato píseň byla objevena až v roce 2003 na Jihlavském festivalu a Tučapskému zaslána žádost o povolení jejího provozování.

⁸⁹ Vlastním jménem Milan Kyselý.

Hlas domova

Píseň pro smíšený sbor byla komponována 26. října 1973 na slova Karla Voráče (učitel ze Zbiroha) 13. - 15. října 1976 byla použita ve skladbě Adieu, v obsazení pro Symphonic Band. Píseň trvá 3 minuty.

Skladba pochází z krizového období, kdy pracoval v Praze u zedníků, bydlel v buňce. Beryl byla v Ostravě, kam za ní v pátek přijel. Mluvili spolu o stěhování a Tučapský se rozhodl podat žádost. Druhý den mu padl text do ruky (dříve ho nezaujal). Měl píseň hned hotovou. Premiéra proběhla 14. září 1977 v provedení SPS Štěbořice v Opavě pod vedením Karla Kostery. Sbor byl dále uváděn: společnými Sbory Severomoravského kraje (František Růžička), Spojené smíšené sbory (Ervín Bártek), PS Ondráš (Ervín Bártek), PS Komenský (MUDr. Karel Zaoral), Pardubický komorní sbor (Vojtěch Javora), Smíšený pěvecký sbor Smetana z Hradce Králové (Dr. Luboš Klimeš), Pěvecké sdružení slezských učitelek a Pěvecký sbor Křížkovský (Petr Škarohlíd, Karel Holeš), Cantus (Vladislav Bleša).

Hymnus na světlo

Kantáta na text Parujra Sevaka, v překladu z arménštiny Ludmilou Motalovou, byla napsána 29. srpna 1974 pro dva smíšené sbory, dva recitátory a soubor nástrojů (coro grande, coro picc, recitátor mužský a ženský hlas, ob2, corno ingl, fag2, arpa, piano, Bateria (a) xylofon, 4 templeblocks, 2 piatti sosp.(alto, tenore), gong (b), 4 bongos, tamburopicc-noc corda, senza c., sonagli (c) 3 tom - toms (s,a,t) Tamb. Rullante, Piatto sospeso-sopr, trianglo). Trvá 16 minut. Cyklus je v evidenci OSA.

In honorem vitae

Smíšené sbory se sóly na latinské básně Quintus Flaccus Horatius začal psát ještě v Čechách. 10. ledna 1975 první část Ne forte credas, 7. února 1975 Iam satis; Nunc est bibendum; Ehen, fugaces; Tu ne quasieris. Ke konečné verzi a čistopisu došlo 16. května 1975 v Londýně. Vydal Robertson. Premiéra proběhla v Anglii 21. března 1976 v podání London Chorale, dirigoval Antonín Tučapský. V ČSR je provedl poprvé 9. prosince 1976 Brněnský akademický sbor s Lubomírem Mátlem a v Praze 18. ledna 1986 Smíšený sbor ČKD Praha s Miroslavem Košlerem. Dále ji měli na repertoáru a provozovali: Amsterdam University, The Durham Singers (Richard Addison), Sinfonia Chorus (Newcastle-Alan Fearon), Vasari Singers (Jeremy Backhouse), Pražský filharmonický sbor (Jan Brych) a Bath Camerata (Nigel Perrin).

The Time of Christemas

Texty starých koled různých evropských národů zhudebnil 8. července 1975 pro smíšený sbor, sopránové a barytonové sólo, dvě zvonkohry, kytaru, tamburínu, bubínek, claves a tenor drum. Vydal E. C. Kerby. Jednotlivé koledy jsou: Come Sing and Dance; A Child is Born; Sing all Ye Shepherds; Balulalow; Let us Go to Bethlehem; Joseph and Mary; Make we Merry⁹⁰. Skladatel měl původně v záměru cyklus rozšířit na deset koled, ale nakladatel Kerby ze zdravotních důvodů na snahu o rozšířené vydání nereagoval. Do cyklu měly být dále zařazeny: Infant Holly⁹¹, Once, As I Remember⁹², Up! Good Christen Folk⁹³. G. R. Woodward anglická koleda SATB. Byla to první skladba, která byla vydána tiskem v zahraničí – E. C. Kerby-Kanada 1977 a rovněž první kompletní skladba, vytvořená v Anglii. „...byl jsem představen skladateli, který si poslechl moje nahrávky a slíbil, že něco i vydá tiskem. Současně si u mě objednal vánoční sborový cyklus. Bylo to ohromné povzbuzení...“⁹⁴. Cyklus vyšel tiskem v Kanadě, Anglii, později u nás. Byl poprvé proveden na Illinoiské státní univerzitě 2. prosince 1975, britská premiéra proběhla 25. září 1976 v provedení London Chorale za řízení autora. Další tělesa, která toto dílo uvedla jsou: University Chamber Choir (Roy Wales) The King's Singers, The South West Essex Choir (Donald Ray), Croydon Choral Society (James Gaddam), St. Michael's Singers (Meredith Davies), London Chorale (David Coleman), Barnes Choir (Peter Geelhorn) The Ealing Choral Society (James Gaddam), Bath Camerata (Nigel Perrin).

Lauds

Na objednávku Warwick University napsal 17. září 1976 dva šestihlasé smíšené sbory (SSAATB) na básně moderního anglického básníka W. H. Audena. Skladatel využil určitých vokálních experimentů a různé sborové efekty, které vyžadují od zpěváků velkou muzikálnost, fantazii a pěveckou techniku. Jejich názvy jsou: If I could tell you, Lauds. Sbory trvají 13 minut, jsou v evidenci PRS a byly vydány Robertsonem. Premiéra proběhla 20. února 1977 v Londýnském Purcell Room v provedení Warwick University Chamber Choir pod vedením Roy Wales. V Praze byly poprvé provedeny 25. dubna 1982 ve Dvořákově síni Kühnovým smíšeným

⁹⁰ Koledy č. 1, 3, 7 jsou anglické, 2 holandská, 4, 6 německé, 5 česká.

⁹¹ Pro S, MS, A na polský text Edith M. Reed.

⁹² Italská koleda pro SATB v anglickém překladu G. R. Woodward.

⁹³ Anglická koleda pro SATB na text G. R. Woodward.

⁹⁴ V rozhovoru s A. Krausovou 23. října 2003.

sborem Praha. Cyklus vysílala 26. června 1977 a 5. července 1977 BBC London. „Laudy nejsou lehké, ale kupodivu se hodně zpívaly. To byla jedna z prvních věcí, které jsem psal pro univerzitní sbor „Warwick University“ tehdy se hodně experimentovalo, i ve vokální sborové hudbě je všechno možné, já jsem říkal, že také dovedu experimentovat, dělal jsem to, co je lidskému hlasu blízké. Ne každá báseň by se hodila k tomuto experimentu. Tam je zrovna to Time time time...“⁹⁵. Velkým propagátorem sborů se stal Roy Wales, který je uváděl s University Chamber Choir, BBS-Singers a London Chorale. Dalšími interprety byly: Kühnův smíšený sbor (Pavel Kühn), TCM Vocal Ensemble (Geoffrey Mitchall), Vysokoškolský umělecký soubor Pardubice (Vlastimil Novák), Eric Sweeney Singers (Eric Sweeney). Bath camerata v čele s Nigel Perrinem provedla Laudy nejen v Británii, ale i na Jihlavském festivalu v roce 1998 a v Nymburku.

The Sacrifice

Kantátu pro smíšený sbor, barytonové sólo a varhany napsal 14. července 1977 na text George Herberta (1593-1633). Kantáta byla vydána 1981 E. C. Kerby Toronto a trvá 30 minut. Jednotlivé části jsou: Ah, all ye; My Own Apostle; Yet My Disciples Sleep; Solo: I Answer Nothing; Hark how they crie; Solo and Choir: And now; O All ye. Premiéra proběhla 22. května 1982 v London Wimblendon v provedení Manon Ensemble Royal Academy of Music. Mezi další tělesa, mající tuto skladbu v repertoáru patřily: BBC Northern Singers (Nicolas Cleobury), Finchley Chamber Choir (David Lardi), Kansas Bach Choir (Rod Walker), Ealing Choral Society (James Gaddam), London Orpheus Choir (James Gaddam), Bracknell Choral Society (Andrew Wrillington), Bath Camerata (Nigel Perrin), Barnes Choral Society (Peter Gellhorn), The South West Essex Choir (David Temple).

Five Lenten Motets – Pět postních motet

Na památku výročí 10. let od úmrtí rodičů napsal 23. září 1977 smíšené sbory s názvy: Tristis est; Pater mi; Filiae Jerusalem; Eli, Eli; Pater meus. Cyklus trvá 11 minut a je vydán E. C. Kerby i Robertonem. Ve Dvou hymnických zpěvech záměrně používá citaci tohoto díla v části Milostivé léto. Premiéra proběhla v Anglii 15. června 1978 v Southwark Cathedral London v provedení Morley College Choir pod vedením

⁹⁵ 22. - 29. listopadu 2003 návštěva A. Krausové u A. Tučapského-konzultace a studium v jeho osobním archivu v Londýně.

Michaela Graubarta. V předmluvě k vydanému notovému materiálu se můžeme dočíst: „Když na koncertě Základní umělecké školy ve Vyškově pod vedením Dr. Jiří dne 10. dubna 1992 zaznělo souborné provedení těchto Pěti velikonočních motet, bylo jasné, že se u nás objevil cyklus velmi závažného obsahu a významu. Je věnován památce rodičů autora a tím je tedy časově i místně lokalizován. Skladatel se narodil 27. března 1928 právě v blízkých Opatovicích a Vyškov byl jeho prvním městem, kde se setkal s hudebním životem. Bylo tedy symbolické uvědomovat si poselství skladby právě na koncertě zde. Skladba vyjadřuje základní myšlenky velikonočního martyria Krista. Jistě se najdou okamžiky v životě jedince (tedy i autora), jeho rodiny a konečně celé společnosti tohoto našeho pohnutého století, kdy jsme se spolu s Kristem cítili na těchto místech. Před slavnou velikonoční radostí je nutné projít všechna tato zastavení, a to bylo asi smyslem celého cyklu, jenž vychází z myšlenek Písma. Pro naprostou srozumitelnost autor připojil i citaci latinského textu spolu s novým českým překladem z roku 1975“.⁹⁶

Postní moteta patří nejen mezi nejoblíbenější autorovu skladbu, ale stala se velmi oblíbenou i u různých českých i zahraničních pěveckých těles. Např.: Smíšený pěvecký sbor Štěbořice (K. Kostera), Vyškovský smíšený sbor (Antonín Jiša), Vysokoškolský pěvecký sbor ostravské univerzity (Lumír Pivovarský), Pražský smíšený sbor (Miroslav Košler), Ensemble Porta Musicae (Pavel Vacek), BAS (Jan Rozehnal), Moravian Madrigalist (Radek Dočkal), Trinity College Vocal Ensemble (Antonín Tučapský, Geoffrey Mitchell), Reading Phoenix Choir (Norman Morris), Birmingham Festival Choral Society (Jeremy Patterson), Wilmersdorfer Kammerchor (Christian Baehrens), Royal Leamington Spa Bach Choir (Walcohn Goldring), Maidenhead Chamber Choir (John Cottevill), Bath Camerata (Nigel Perrin), The Addison Group od Singers (David Wordsworth), Great Miss. Choral Society (John Cottevill), Manhattan High School Chamber Choir (Dan Commerford), Finchley Chamber Choir (David Lardi).

May Morning

Bylo napsáno 19. března 1978 jako objednávku „nějakého efektivního kousku“. Skladba je na text Johna Miltona v obsazení pro smíšený sbor (SSATB) a trvá 4 minuty.

⁹⁶ Předmluva k vydanému cyklu.

Premiéra byla 4. ledna 1978 v Londýnském Purcell Room v provedení London Chorale pod vedením Roy Wales.

Municipal Ayres

Na žádost The King's Singers započal 30. června 1978 s kompozicí částmi Exeter a Slough. 17. srpna 1978 dokončil poslední část pro smíšený sbor (AATTBB) na poem Johna Betjemana. Jednotlivé části jsou: Henley-on thames; Exeter; Slough. Premiéra proběhla 29. ledna 1979 v Queen Elizabeth Hall, London v provedení The King's Singers.

Missa Serena

Pro dva sbory, sopránové a barytonové sólo, varhany a symfonický orchestr napsal 20. srpna 1979 mši, kterou věnoval papeži Janu Pavlu II. 19. února 1987 upravil Sanctus pro dva sbory, sólisty a varhany. Benedictus přepracoval až po dvaceti letech 4. listopadu 1998. Klavírní výtah vydal v roce 2000 Roberton Publication. Jednotlivé části jsou: Kyrie, Gloria, Credo, Sanctus, Benedictus, Agnus Dei – Dona nobis pacem. Premiéra proběhla 26. března 1981 v Southwark Cathedral London v provedení: soprán-Beryl Tučapská, baryton-Bruce Kershaw, J. Taylor-varhany, Morley College Choir, Morley College Orchestra. „Jedno z vašich oratorií „Missa serena“ je věnováno papeži Janu Pavlu II. Proč právě jemu? Impulsem bylo jeho zvolení hlavou církve. Nadšení z toho, že papežem je Polák, tedy Slovan jako já, jsem se bez váhání rozhodl zkomponovat mši. A protože Jan Pavel II. je vždy prozářen zvláštním Božím světlem, zvolil jsem název Missa Serena tj. jasná či světlá. Partituru jsem zaslal papeži do Vatikánu a bylo mi potěšením dozvědět se, že jsem mu udělal radost“.⁹⁷

Tři koledy

Měly být zařazeny do cyklu The Time of Christmas, ale nestalo se tak. 23. ledna 1980 napsal dvě koledy: Infant Holly pro ženský sbor (S MS A) na text staré polské koledy v anglickém překladu Edith M. Rees a Once, As I Remember pro smíšený sbor (SATB) na text italské koledy v anglickém překladu G. R. Woodwarda. Později následovala Up! Good Christen Folk, anglická koleda pro smíšený sbor na text G. R. Woodward.

⁹⁷ Hahnová, I.: První Čech v Královské společnosti. Moravskoslezský den, 20. března 1990, str. 9

Up! Good Christen Folk

Na slova G. R. Woodwarda napsal 8. února 1980 smíšený sbor s doprovodem dvou zvonkoher, kytary, tamburíny, claves a tenor drum.

Návrat

Smíšený sbor na vlastní text dokončil 29. června 1980 a věnoval PS v Štěbořicích, který jej provedl 22. února 1981 ve Štěbořicích u Opavy pod vedením Karla Kostěry.

Píseň o domově

30. března 1981 byla napsána píseň na slova Jana Zahradníčka pro smíšený sbor a věnována PS Ondráš v Novém Jičíně. Tato verze měla premiéru 30. října 1981 v Novém Jičíně v provedení PS Ondráš pod vedením Ervína Bártka. 17. dubna 1987 byla vypracována nová, jiná, zcela samostatná verze pro mužský sbor, která byla věnována PSMU.

Koleda

12. - 20. října 1982 upravil čtyři české koledy pro smíšený sbor a varhany a věnoval je James Gaddarn and Croydon Philharmonic Society. Cyklus byl do angličtiny přeložen Tonym V. Issacsem⁹⁸ a Beryl Tučapskou⁹⁹ a trvá 12 minut. Obsahuje koledy: The shepherd's word (Poslouchejte, křesťané); Mary's cradle song (Chtíc, aby spal); In the Name of Jesus (dej Bůh štěstí); Jesus Christ is Born (Narodil se Kristus Pán). 25. července 1985 cyklus rozšířil o další tři koledy. Rozšířený cyklus trvá 22 minut a byl vydán Robertsonem. Jednotlivé části jsou: Gloria; On a narrow foothrath (Byla cesta, byla ušlapaná); The Shepherd's Word (Poslouchejte křesťané); Mary's cradle song (Chtíc, aby spal); Listen, listen (Poslechněte mně málo); In the name of Jesus (Dej Bůh štěstí); Jesus Christ is born (Narodil se Kristus Pán). K další kompletaci cyklu došlo 29. listopadu 1990. Tento cyklus byl věnován „starodávnému“ příteli Ervínu Bártkovi a jeho Novojickým zpěvákům. Jeho části jsou: Gloria; On a narrow Foothrath (Byla cesta, byla ušlapaná); Midnight (V půlnoční hodinu); The Stepheer's Word (Poslouchejte křesťané); Listen, listen (Poslechněte mně málo); Mary's cradle song (Chtíc, aby spal); Choir of Angels (Veselé vánoční hody); Oh, how wondrous (Jak

⁹⁸ The shepherd's word; Mary's cradle song; In the name of Jesus; Jesus Christ is born.

⁹⁹ Gloria; On a narrow foothrath; Midnight; Listen, listen; Choir of Angels; Oh, how wondrous.

jsi krásné); In the name of Jesus (Dej Bůh štěstí); Jesus Christ is born (Narodil se Kristus Pán).

Babí léto

29. dubna 1982 byla napsána skladba pro dívčí (ženský) sbor pod názvem Kolotoč. Tato byla 22. února 1986 přepsána pro smíšený sbor a zařazena do cyklu pod názvem Lunapark. Na verše Jana Skácela byly 22. února 1986 napsány celkem čtyři smíšené sbory: Cesta k nám, Mé léto, Kvetoucí alej, Lunapark. Cyklus získal 1988 druhou cenu v International soutěži, Tours Francie. Píseň Mé léto byla věnována pěveckému sboru Ondráš v Novém Jičíně, který ji premiéroval 6. března 1988. Cesta k nám byla věnována Zdenku Zouharovi. Vydala Edition A Cour Joie, Lyon, France, rozmnožila Unie českých pěveckých sborů.

Comoedia

Kantáta pro smíšený sbor, sopránové a barytonové sólo, žesťový kvintet (2 trubky, lesní roh, pozoun, tuba) byla napsána 1. října 1982 na středověký latinský text z „Cambridge Songs“ z 11. stol. Psáno pro Belgian Radio Choir. Skladba trvá 17 minut. Premiéra proběhla 7. ledna 1984 v Antverpách, dirigent Vic Nees.

Songs of Joy

Pro Durham Singers napsal 21. ledna 1983 cyklus smíšených sborů, který má části: Aubade (W. Davenant); Virtue (G. Herbert); Song (W. Blake); Memento (Ch. Causley). Premiéra proběhla 11. června 1983 v Durham City v provedení The Durham Singers pod vedením Richarda Addisona. Skladba trvá 18 minut.

Kohelet

První verze pod názvem Coheleth pochází z 17. dubna 1984 s podtitulem Tři latinské sbory pro smíšený sbor (Three Latin Choruses for mixed voices) na námět Bible (Kniha Kazatel). Tato verze má části: Vanitas; Omnia tempus habent; Oritur sol. Cyklus trval 12 minut. 15. září 1994 byl cyklus rozšířen o anglické básně E. S. Eliot zhudebněné pro soprán a varhany. Rozšířená verze má části: Vanitas; In my begining; Omnia tempus; On a Summer Midnight; Oritur sol. Cyklus trvá 30 minut. „To the memory of those who died in exile and of Henry Vaňha a citizen from Prague, who

shared their fate“. Bude vydáno v Německu. Rozšíření o dvě části pro solo soprán a dedikaci doporučil Michael Voggenauer.

Bone Jesu

Na text Ignáce z Loyoly (Precatio Sancti Ignatii) napsal 30. ledna 1985 smíšený sbor. Jeho premiéra proběhla v chrámu Blahoslavené Panny Marie v Kroměříži 9. července 1988 při mši svaté u příležitosti primice Jiřího Sýkory. Skladba trvá 4 minuty. V roce 2002-2003 provedli Moravští madrigalisté pod vedením Radka Dočkala.

Three Romances

Na přání Roda Walkera a jeho Kansas State University Choir napsal 10. dubna 1985 tři smíšené sbory. Jednotlivé části jsou: I Saw Thee Weep (Lord Byron); Serenade (H. W. Longfellow); Music (P. B. Shelley).

Veni, Sancte Spiritus

Na objednávku Cork International Festival 1986 napsal 22. srpna 1985 sekvenci pro smíšený sbor na text přisuzovaný Stephenu Langtonovi (arcibiskup v Cantenbury). Sbor trvá 6 minut a byl vydán Robertonem. Premiéra proběhla 2. května 1986 v Corku (Irsko) na University College v rámci semináře o díle Dr. Antonína Tučapského. Účinkoval Smíšený sbor ČKD Praha pod vedením Miroslava Košlera.

Der Abend – Rilke

12. června 1986 byla napsána 5-ti minutová skladba na text Rainera Maria Rilkeho (narozen v Praze) pro smíšený sbor.

Drei kleine Chorlieder

Tři malé smíšené sbory na text Heinricha Heineho byly složeny 11. září 1987. Jednotlivé části jsou: Du bist eine Blume; Ein Fichtenbaum; Das Glück. Premiéra byla v Lemgu, v západním Německu, kde byl Tučapský na návštěvě koncertu svých skladeb. Sbory trvají 6 minut.

Under the Starry Sky – Pod hvězdným nebem

Na přání Reading Phoenix Choir napsal 26. května 1988 čtyři sbory na básně Kathleen Raine. Jednotlivé části jsou: The Lake; In Time; Nocturn; Angelus. Cyklus

trvá 18 minut. Premiéra proběhla 1. července 1989 v Great Elm u Bristolu. Účinkovali Reading Phoenix Choir. Sbor patřil do repertoáru Reading Phoenix Choir (Norman Morris), John Bate Choir (John Bate), Finchley Chamber Choir (David Lardi) a Kühnův pěvecký sbor (Pavel Kühn).

Dva hymnické zpěvy

Na text J. A. Komenského spisku Polnice milostivého léta¹⁰⁰ byly 16. listopadu 1988 zkomponovány dva smíšené sbory, které byly 1989 odměněny v mezinárodní soutěži skladeb v Tours (Francie) první cenou. Milostivé léto používá záměrně citace hudebních motivů z Five Lenten Motets. Druhý zpěv je nazván Živ buď národe. Oba trvají 11 minut. Vydala Edition á Cour Joie, Lyon, France, rozmnožila Unie českých pěveckých sborů. Zpěvy zařadila do společného nácviku skladeb evropská organizace pěvců Europa Cantat v Táboře. 13. července 1990 je Antonín Tučapský nacvičil a řídil na mezinárodním soustředění pěvců v Táboře a dalšího dne v Praze. Milostivé léto bylo věnováno Vysokoškolskému pěveckému sboru Ostravské univerzity v Ostravě, který je premiéroval 14. března 1990 pod vedením Lumíra Pivovarského. Živ buď národe bylo věnováno Pěveckému sboru Ondráš a premiérováno v jejich podání 5. září 1989 v Novém Jičíně pod vedením E. Bártka. V listopadu 1989 byl natočen v rozhlase na gramofonovou desku. Sbory byly provedeny i zahraničními sbory jako např. Kammerkoor, nebo Kingston University Chamber Choir (John Bate).

Stabat Mater

Croydon Philharmonic Society požádala Tučapského o dodání reprezentační skladby k 76. výročí její koncertní činnosti. Tak vzniklo 22. prosince 1988 oratorium pro alt, baryton, smíšený sbor a symfonický orchestr. Skladba je psána na sekvenci ze 13. stol. Je to jedna z pěti sekvencí povolených Tridentským koncilem a byla určena k provozování na svátek Panny Marie sedmibolestné (15. září). Premiéra byla 18. listopadu 1989 v Londýně v provedení Croydon Philharmonic Society a London Orpheus Orchestra pod dirigentem Jamesem Gaddarnem. Při příležitosti premiéry díla byl autor jmenován čestným členem Croydon Philharmonic Society. Dílo již při premiéře silně zapůsobilo na posluchače a muselo být v příští sezóně opakováno. Od té doby se udržuje na koncertních programech ve Velké Británii i jiných zemích. V České

¹⁰⁰ J. A. Komenský jej napsal po bitvě u Breitfeldu v roce 1631 s myšlenkou, že i u nás nastane Milostivé léto. Stejnou naději sdílel Antonín Tučapský v roce 1988.

republiky bylo provedeno v roce 1993¹⁰¹ v Brně, Ostravě, Opavě a Praze¹⁰². Bylo vydáno Robertonem. „Těžištěm mimořádného velikonočního koncertu Symfonického orchestru Českého rozhlasu (31. března ve Dvořákově síni) se stalo první pražské provedení oratoria Antonína Tučapského *Stabat Mater*. Autor, který byl u nás před svým odchodem do emigrace znám především jako přední český sbormistr, se stal v anglickém exilu už během sedmdesátých a osmdesátých let renomovaným skladatelem. Jeho *Stabat Mater* mělo v Londýně premiéru v roce 1989. Opožděné uvedení, které v Praze po dlouhém úsilí prosadil Miroslav Košler, představilo skladbu, která po mém soudu znamená nepochybný přínos do kontextu české vokálně-symfonické tvorby z druhé poloviny tohoto století: Tučapský použil v rámci rozšířené tonality v zásadě tradičních postupů a těžiště položil do znamenitě zvládnutého sborového partu. Oba hlasy sólové (altovou partii velmi pružně a kultivovaně zaspívala Pavla Aunická, barytonový part převzal zkušený Roman Janál) tvoří spíše doplněk ke sborovému masivu. Příjemně překvapila i neobyčejně pestrá orchestrace s hojným užitím bicích nástrojů. Nejcennější je ovšem prostá upřímnost autorské výpovědi, směřující logicky ke smírné katarzi, v níž vyznívá závěrečné *Inflammatu*. Jediným problémem díla se – alespoň po prvním poslechu – zdá být stavebné řešení, v němž poměrně rozsáhlé, hudebně velmi sdělné lyrické plochy nejsou ve zcela vyváženém vzájemném vztahu s partii jubilací. Celek však zapůsobil velice přesvědčivě, s málokdy slychanou výrazovou intenzitou, na tom se ovšem vedle dobře hrajícího rozhlasového tělesa a obou zmíněných sólistů výrazně podílel Miroslavem Košlerem připravený Pražský smíšený sbor.

Českou premiéru Tučapského skladby lze chápat jako výzvu dramaturgům: oratorium by mělo být brzy zařazeno do některého z abonentních cyklů pražských orchestrů.¹⁰³ Další tělesa se zabývala interpretací oratoria: John Bate Choir and Orchestra (John Bate); Bath Bach Choir (Nigel Perrin); Birmingham festival choral society (Jeremy Patterson); Brněnský filharmonický sbor (Petr Kolář), Janáčkova filharmonie Ostrava. „Byl jste spokojen s provedením *Stabat Mater*? Bylo zvláštní a ojedinělé, už proto, že se uskutečnilo v krásné hukvaldské oboře pod otevřeným nebem, doposud jsem své dílo slyšel pouze v koncertních sálech nebo kostelích. Počasí nebylo ideální, hudební produkce byla dokonce přerušena, ale v okamžiku, kdy se

¹⁰¹ Janáčkova filharmonie, Jin Wang.

¹⁰² 31. března 1999, Pražský smíšený sbor, Miroslav Košler, alt - Pavla Aunická, baryton - Roman Janál, Praha, SOČR, Vladimír Válek.

¹⁰³ Zapletal, P.: Pražská premiéra Tučapského oratoria. *Hudební rozhledy*, 1999, roč. 52, č. 5, str. 12

housle i další nástroje dostávaly do vyšší tónové polohy, mraky se rozestoupily, jako by se otevřelo samo nebe, a vysvitlo sluníčko, což bylo nádherné.“¹⁰⁴

The Seven Sorrows – Sedm smutků

Napsal 17. dubna 1989 na texty Teda Hughese pro smíšený sbor a housle. Bylo vydáno Robertonem, trvá 12 minut. O skladbě řekl: „Není to nic tragického, prostě je podzim, listí padá ze stromů, mlha a to jsou ty smutky. Léto je pryč. To je ten smíšený sbor a housle.“ Věnováno Bath Camerata, kteří ji provedli nejen ve Velké Británii, ale i na Jihlavském festivalu 27. června 1998, v Nymburku a 2003 na Festival 2003 England Somerset. Další sbory, které měly skladbu na repertoáru: English Concert Singers (Roy Wales), Middlesex Bach Choir (Mathew R. Power), BRT Choir (Peter Dejans).

Svatý Václav

Byl napsán 13. října 1989 pro smíšený sbor s varhanami na text J. V. Sládka. Sbor byl proveden 4. září 1994 na Jihlavském festivalu PS Ondráš, pod vedením Ervína Bárta.

Suscipe domine

Na latinský text Precatia Sancti Ignatii napsal 8. listopadu 1990 smíšený sbor.

Mary Magdalene

Na báseň z knihy Doktor Živago Borise Pasternaka byla 8. února 1991 napsána kantáta pro sopránové sólo, smíšený sbor a symfonický orchestr. V roce 2003 byla na žádost Miroslava Košlera vypracována úprava pro sólo, sbor a varhany. Skladba je vydána Robertonem. Anglický překlad zajistil Eugene M. Kayden, o český překlad se postaral Jan Zábrana. Skladba byla psána pro Bournemouth International Festival, na kterém ji 9. června 1991 premiérovala sopranistka Gillian Fisher, English Concert Singers, Bournemouth Sinfonietta choir, Bournemouth Sinfonietta, pod taktovkou Roy Wales. Pražská premiéra proběhla 29. března 2000 ve Dvořákově síni Rudolfiny v podání sopranistky Nao Higano, Pražského smíšeného sboru (Miroslav Košler)

¹⁰⁴ Uhlář, B.: Snažím se neustále komponovat. Hukvaldy, červen/červenec 2000

a SOČR pod taktovkou Petra Vronského. Premiéru varhanní verze provedl 4. - 5. října 2003 tentýž sbor pod vedením Miroslava Košlera v Lichtenštejnském paláci.

Der Abend – Schiller

26. srpna 1991 byla napsána 5-ti minutová skladba na text Friedricha Schillera pro smíšený sbor.

Čtyři baskické lidové písně

Pro smíšený sbor upravil v červnu 1993.

Missa Brevis

Pro smíšený sbor napsal 4. března 1994 13-ti minutovou mši. 9. března 1994 dopsal a doplnil Agnus Dei. Jednotlivé části jsou: Kyrie, Gloria, Credo, Sanctus, Benedictus, Agnus Dei. Premiéra proběhla 2. října 1994 v Londýně pod vedením Peter Lea-Cox. U nás byla poprvé provedena 1. září 1995 na Jihlavském festivalu Komorním smíšeným sborem Trinitatis Kantori z Dánska.

Amo Ergo Sum

Na žádost Winchester Choir byla 22. ledna 1995 napsána skladba pro ženský (dětský) sbor a klavír na text Kathleen Raine. Skladby byla provedena, ale autorovi se nelíbila a 3. října 1997 ji přepracoval pro smíšený sbor a klavír. Věnováno Davidu Lardimu a Finchley Chamber Choir. Skladba trvá 11 minut. Tuto verzi vydal Robertson. Premiéra proběhla 27. května 1995 ve Winchester Cathedral v provedení Hampshire County Children's choir, pod vedením Davida Hill.

Návrat domů

Komponovaný pro smíšený sbor 27. června 1995. Začíná poetickým textem Vítězslava Nezvala: „Projíždím kvetoucí Hanou a pláču potichu, kapličky s Marií Pannou jsou plné šejků...“. Trvá 3 minuty.

Odcházím

Smíšený sbor na báseň Jana Křesadla (vlastním jménem Václav Pinkava, psychiatr původem z Prahy, žijící v Anglii) napsal 25. srpna 1995.

Moravské ritornely

Čtyři smíšené sbory (SSATB) na básně Jana Skácela, komponované 2. února 1996 jsou pod názvy: Dávno, Elegie, Roviny, Potom. Byly premiérovány 7. listopadu 1996 v provedení Moravian quintet Brno (Hana Píšaříková, Lenka Turková, Jana Bučková, Vladimír Richter, Roman Válek).

Three Earnest Choruses

Napsal 30. května 1996 pro smíšený sbor a klavír na poem Siegfrieda Sassona. Cyklus trvá 15 minut. Jednotlivé části jsou: A Chord, Unfoldment, A Prayer to time.

Nunc Dimittis

Byla zkomponována 27. ledna 1998 pro smíšený sbor a violu. Později přepracována s klavírem.

Magnificat

Na latinský text Evangelia Svatého Lukáše bylo napsáno 4. února 1998 pro smíšený sbor a violu. Později přepracována s klavírem.

Svatý Cyril a Metoděj

30. dubna 1998 byl instrumentován Svatý Cyril a Metoděj z Českých vigilií pro smíšený sbor, dvě trubky, dva pozouny a tubu.

Moje matka

Kantáta pro smíšený sbor, harfu a varhany byla dokončena 8. ledna 1999 na báseň Otokara Březiny. Kantáta trvá 17 minut. Premiéra proběhla 4. června v Opavě v provedení Pěveckého sdružení slezských učitelek (Petr Škarohlíd) a PS Křížkovský (Karel Holeš).

Te Deum

První verzi pro smíšený sbor a varhany (event. klavír) napsal 10. června 1999. Verze byla věnována Brimingham Choral Society. Kantátu instrumentoval 21. června 1999 pro smíšený sbor a symfonický orchestr. Vydal Roberton. Premiéra proběhla na prestižním festivalu 8. dubna 2000 v Brmingham, v provedení Brmingham Festival Choral Society BFCS, pod vedením Jeremy Patterson. Česká premiéra proběhla

16. října 2000 v pražském Rudolfinu. „Napsal jsem ji na objednávku Choral Society of Birmingham u příležitosti jejího stopadesátého výročí trvání. Dali mi časový limit, dvanáct minut, a obsazení – velký symfonický orchestr a smíšený sbor. Navrhl jsem právě tuto středověkou sekvenci Te Deum laudamus a oni tím byli nadšeni. Také od prvních zkoušek mi dali vědět, jak se jim má skladba dobře zpívat. Premiéra byla v Birminghamské katedrále 8. dubna 2000. Mimochodem – jde o stejnou společnost, jaká zhruba před stovaceti lety uvedla do Anglie poprvé Dvořákovu Stabat Mater. Takže jsem vlastně druhý Antonín, který se objevil na seznamu skladatelů této společnosti. Když jsem se před rokem setkal s Miroslavem Košlerem, řekl jsem mu o svém novém díle a on okamžitě projevil zájem uvést je v Praze. Museli jsme ale počkat až na anglickou premiéru.“¹⁰⁵

Five Psalms – Pět žalmů

Pro Vlastislava Nováka v Pardubicích složil 22. července 1999 Tres Psalmi pro smíšený sbor (SATB). Byly to: Levavi(120), De profundis(129) a Lauda(145). Cyklus rozšířil 15. března 2000 o čtvrtý žalm Afferte Domino(28) a 16. listopadu 2000 jej doplnil pátým žalmem Caeli enarrant(18). Text je v latinském jazyce, celkové trvání je 14 minut. Cyklus vydal Roberton Publications.

Vyškovečku, Vyškove

Napsal 1. května 2001 pro mužský a smíšený sbor na texty lidových písní. Jednotlivé části: Vyškovečku, Vyškove (věnováno PSMU); Nad Slavíkovice (SATB); Vyškovečku (TTBB); Vandrovalo děvče (SATB a TTBB). Bylo uvedeno 16. listopadu 2002 ve Vyškově v provedení PSMU a Vyškovského smíšeného sboru pod vedením Lubomíra Mátle a Filipa Macka.

České vigilie

Jsou psány v rozmezí roků 1989 až 2001 pro smíšený sbor a varhany na text Karla Schulze. Celkové trvání je 48 minut. Vydalo Karmelitánské nakladatelství Kostelní Vydří. Ve vydané sbírce chybí Svatý Prokop, později však byl dokonponován. Připravuje se nové vydání. Jednotlivé části jsou: Svatí Cyril a Metoděj (17. července 1996); Svatá Ludmila (3. září 1997); Svatý Václav (na slova J. V. Sládka), Svatý

¹⁰⁵ Hradecká, D.: Českou hudbu mám v genech. Lidové noviny, 17. října 2000

Vojtěch (3. dubna 1997 s barytonovým sólem); Svatá Anežka (19. srpna 1997); Svatá Zdislava (10. května 1995); Svatý Jan Nepomucký (27. srpna 1997); Svatý Jan Sarkander (20. dubna 1994 -text volně podle Karla Schulze); Svatý Prokop (14. prosince 2001). 30. dubna 1998 byl instrumentován Svatý Cyril a Metoděj pro smíšený sbor, dvě trubky, dva pozouny a tubu.

Little Christmas Music

Pro Croydon Philharmonic Society napsal 2. června 2003 koledy pro smíšený sbor, dětský sbor a varhany. Jednotlivé části jsou: Silver Bells (Anglická koleda na text Hamish Hendry pro SATB, děti a varhany); Song (Anglická koleda na text H.N. Mangham pro SATB a varhany); Omnis mundus (Česká koleda v latinském jazyce pro děti a varhany); Christmas night (Anglická koleda na text B. E. Milner pro SATB a varhany), Dies est laetiliae (Česká koleda v latinském jazyce pro dětský dvojhlas a varhany). Cyklus trvá 12 minut.

Zpíváno z dálky

Pět smíšených sborů na verše Jana Křesadla napsal 14. července 2003. Jednotlivé části jsou: Odcházím, Podzimní, Samota v polích, Východ slunce, To nebyl já.

Moravo líbezná

6. ledna 2004 dokončil smíšený sbor na slova Jaroslava Seiferta. 20. února 2004 jej upravil pro mužský sbor.

Dies Irae

Kantáta pro smíšený sbor, žesťový kvintet (dvě trubky, lesní roh, pozoun, tuba) a bicí nástroje (1 hráč), činely. Dokončeno 3. září 2004. Vydavatel žádal od Tučapského pouze Dies Irae, nikoli celé Requiem. A požadoval délku cca 30 minut, což skladatel dodržel. Skladatel uvádí, že skladbu napsal z vnitřních pohnutek, po zhlédnutí Requiem Verdiho v Praze.

Stadt im Herbs

Smíšený sbor, který napsal 9. března 2005. Psáno pro nadšeného učitele a autora textu, Martina Cutze, žijícího v Lemgo (západní Německo).

Missa in Sol

Napsal mši 9. prosince 2005 pro smíšený sbor a varhany. Skladba byla premiérována Pražským smíšeným sborem pod vedením Miroslava Košlera.

Salve Regina

V roce 2005 napsal skladbu pro smíšený sbor a smyčcový orchestr.

Zpěv radosti

Skladba dokončena 1. dubna 2006. Určena pro smíšený sbor, dětský sbor a varhany. V roce 2007 byla v Opavě premiéra. Částečně byla komponována na český text a z části na slova textu žalmů z Bible.

Ave Maria

Skladba pro smíšený sbor napsaná 12. července 2006. Na latinský text.

Jubilate, laudate

Kantáta pro smíšený sbor a orchestr, která byla dokončena 12. listopadu 2006. Skladba určená pro festival vokální tvorby v Jihlavě. Premiérováno v Jihlavě. Na latinský text.

Svatý Michaeli

Skladba dokončena 21. března 2007. Na popud Michaela Korbičky. Jedná se o prozaický text-zhudebněná modlitba ke svatému Michaeli. Na biblický text.

Pět sborů

Cyklus původně čtyř, později pěti sborů na latinské texty. Čtyři části dokončeny 5. června 2007. Celý cyklus byl uzavřen 23. srpna 2007. Cyklus má tyto části: O vos omnes; Confitemini Domino; Crede Deo; Benedictus vir; Jubulate Deo. Latinský text.

S anděly se radujme

Skladba určená pro smíšený sbor, dva klarinety, hoboj, dvě trubky, varhany, tympány a smyčce na lidové texty z Jihlavska. Jedná se o druh mše, malá vánoční muzika. Dokončena 10. září 2007.

Let Us Celebrate

V roce 2008 napsal smíšený sbor na text K. A. Walkera. Psáno pro Reading Phoenix Choir k jejich jubileu - 40 let trvání.

Hodie

V roce 2008 napsal tři latinské smíšené sbory pro vánoční dobu. S částmi: Gloria, Natus est, Hodie.

Čtyři smíšené sbory

28. 10. 2009 dokončil čtyři smíšené sbory. Podzim na text Františka Halase, Moravo líbezná a Píseň o rodné zemi na text Jaroslava Seiferta, Divoké kačeny na text Oldřicha Mikuláška.

Laudes

2. 1. 2010 dokončil pět snadných sborů pro smíšený sbor na latinské texty. Exaltabo te, Crucem tuam, Ubi caritas, Gaudete iusti, Alleluia.

Anima Christi, Suscipe Domine

4. 6. 2010 dokončil dva sbory pro smíšený sbor na latinské texty - slova Precatio St. Ignatii - modlitby sv. Ignace.

2.4. Vokální skladby

Soprán

Three Burn's Songs

Three Scottish Songs nebo-li Tři skotské písně na slova Roberta Burnse byly napsány pro soprán a klavír: 9. července 1969 For The Sake of Somebody¹⁰⁶ (Kvůli někomu), která byla 19. července 1969 přepracována, The Rigs o'Barley¹⁰⁷ (Vlny ječmene) byla napsána 21. července 1969 a The Bonnie Wee Thing¹⁰⁸ (Uspávanka) 21. července 1969. Celý cyklus byl definitivně uzavřen 11. května 1970. Básně do češtiny přeložil J. V. Sládek. Celý cyklus trvá 10 minut. Byla to první skladba

¹⁰⁶ v pořadí první

¹⁰⁷ v pořadí třetí

¹⁰⁸ v pořadí druhá

komponovaná na anglický text. Premiéra cyklu proběhla 4. února 1970 v Karlově studánce, v lázeňském domě v provedení B. Brookse a P. Motlocha. 16. června 1980 proběhla její britská premiéra na TCM. 27. dubna 1972 ji provedla sopranistka Beryl Brooksová s Antonínem Tučapským v aule Pedagogické fakulty v Ostravě.

Svatý Václave

Píseň byla napsána na slova J. V. Sládka 17. září 1976. Je určena pro dva soprány a varhany. Premiérována 3. října 1976 v London Farm Str. Church v provedení Beryl Tučapské, Evy Krajčířové a Antonína Tučapského.

Sea Song

Pro Highcliffe Junior Choir a Mary Dennise byla 15. listopadu 1997 napsána skladba na slova Alfreda Tennysona v obsazení pro soprán, alt a klavír.

I Sing of a Maiden – Pannu opěvuji

Na anonymní text z 15. stol. v překladu Karla Brušáka byla 9. prosince 1977 napsána píseň pro hlas a klavír. V rámci pořadu BBC World Service ji 24. prosince 1977 provedli manželé Tučapští.

The Marriage of Psyche

Dvě koncertní árie pro soprán a klavír na básně Kathleen Raine v překladu Lydie Kyzlinkové byly dokončeny 19. června 1981. Skladba trvá 14 minut a má části: House, The Ring. První provedení v komorním obsazení proběhlo 4. října 1981 v Purcell Room v Londýně v provedení Beryl Tučapské¹⁰⁹, Roseberg Orchestra, pod taktovkou Petera Gellhorna. TCM provedla skladbu v orchestrální verzi 21. května 1987 v provedení Caroline Williams, Trinity College Ensemble, pod taktovkou Llyoda Mooreho a 12. května 1988 v obsazení sopranistky Jennifer Quigley.

Ave Maria

Původně psáno 4. ledna 1984 pro mezzosoprán a varhany (event. klavír). 6. - 8. ledna 1986 bylo přepracováno pro soprán a smyčce. Je psána v latinském jazyce a trvá 3 minuty. Díky této skladbě se mu otevřela cesta do Německa. Premiéra proběhla

¹⁰⁹ Slíbil Beryl, že jí bude psát písničky, ale dočkala se toho až po dvanácti letech. Tyto dvě písně áriového charakteru napsal právě pro ni.

12. února 1984 v Brně v provedení tenoristy Jana Jokla a varhanního doprovodu Stanislava Kyseláka. Další interpreti varhanní verze byli: sopranistka Rula Macháčová za klavírní spolupráce Lenky Jančíkové a Monika Drdová za varhanního doprovodu Antonína Jíši.

Salve Regina

Byla napsána 29. ledna 1984 pro vysoký hlas a varhany (event. klavír) v latinském jazyce. 6. - 8. ledna 1986 byla instrumentována pro soprán, hoboj, lesní roh a smyčce. Skladba trvá 3 minuty. Skladba existuje v obou verzích. Na české provedení čekala skladba až do roku 2003, kdy byla 28. března uvedena ve Vyškově a 17. října v Morkovicích Monikou Drdovou za doprovodu Antonína Jíši a 29. března v Boskovicích v provedení Ruly Macháčové a Lenky Jančíkové.

Otče náš – Pater noster

17. dubna 1992 zhudebnil modlitbu „Otče náš“ pro vyšší hlas a varhany (event. klavír). Skladba byla později aranžována pro soprán, alt, bas a varhany. Další skladba, zcela samostatná verze s názvem „Pater noster“ byla zhudebněna pro soprán a varhany 29. červenec 2003 a 3. prosince 2003 upravena pro smíšený sbor (SATB) In memoriam Vincenc Drápal.

Ach, to milování

V roce 2009 napsal pět písní pro soprán a klavír na lidovou poezii z Čech, Moravy i Slovenska. Premiéra se uskutečnila v Berlíně. Marta Vávrová - soprán, Petr Vašíček - klavír.

Mezzosoprán

Drobné vokální skladby, op. 6

Na podzim roku 1950 zkomponoval Dvě písně pro mezzosoprán a klavír. Patří sem Poledne na slova Františka Hrubína a Prosinec na slova Fráni Šrámka. V říjnu 1954 napsal v Kroměříži baladu Žárlivý milý pro smíšený sbor a dechové kvinteto, kterou 25. dubna 1955 provedly smíšené sbory Opus a Veleslavín v Brně na Stadiu pod řízením Zdeňka Zouhara. Hrál Moravské dechové kvinteto (Dr. H. Kašlík, F. Suchý,

B. Opat, K. Jakubec, J. Vémola). „Bylo provedeno se zdarem“¹¹⁰. V témže měsíci byly napsány Dva dvojzpěvy pro soprán a alt na slova moravské lidové poezie. Jednotlivé písně jsou: Zlá, synečku, zlá rada, A ta naša dědina. Tyto skladby zahrnul do sbírky Dva dvojzpěvy.

Kvítí milodějné, op. 7

V prvních červnových dnech roku 1955 napsal cyklus písní pro mezzosoprán a klavír na slova moravské lidové poezie¹¹¹. Písně jsou přepracováním starších náčrtků. Věnováno „svému vzácnému učiteli Janu Kuncovi“. Jednotlivé písně jsou: U teho hájíčka zelenýho; Ej, hory, hory; Mimo našich oken; Dyž jsem já šel.

Four Simple Songs

14. 9. 2009 napsal čtyři jednoduché písně pro nižší hlas a klavír. In England - Marjorie Wilson, A Wish - Samuel Rogers, Sweet Sound - Oliver Goldsmith, Always - Johne Clare.

Alt

The Veil of Night

Původně Three Songs for Low voice and piano byly napsány 27. listopadu 1992 na slova W. H. Daviese a měly tři části: The Moon, The Hour of Magic, Days Too Short. V roce 1994 byla přikomponována čtvrtá píseň „The veil of night – Závoj noci“. 18. června 1996 byl cyklus pro alt a klavír ukončen. Později byl transponován o tercii níže.

In England

Píseň pro střední hlas a klavír. Komponována 10. ledna 2008 a věnována Marian Werner s vděčností - dedication.

¹¹⁰ Tučapský, Antonín: Performances, (26. 5. 1955 - 18. 10. 2007)

¹¹¹ Op. 7 je jeho poslední opusové číslo. Od té doby již „neopusoval“.

Tenor

Od svítání do úsvitu

Písně pro tenor a klavír na slova Iva Štuky začal komponovat v Novém Jičíně roku 1958. 30. října zkomponoval - Každý večer má kouzlo, 1. listopadu - Zavři oči, 4. listopadu – Daruješ-li mi spánek, 28. listopadu – Ležíš, bílý jsi ostrov, 8. prosince – Kos je časnější než mlékaři. 22. prosince dokončil opis těchto písní a připravil k provozování. 15. listopadu 1962 přepracoval cyklus pro tenor, klavír, flétnu a basklarinet. 5. února 1963 byl premiérován v Ostravě na koncertě Svazu českých skladatelů.

Splav

Píseň na slova Fráni Šrámka byla napsána 14. června 1973. Je určena pro baryton a klavír. 1. března 1985 byla instrumentována pro tenor, housle, violoncello a klavír a věnována Uel Deane.¹¹² 16. září 1985 proběhla její premiéra v provedení tenoristy Alfréda Hampla a Foesterova tria (Stanislav Srp - housle, Václav Jírovec - violoncello, Aleš Bílek - klavír).

Ich wünsche dir

Skladba pro tenor a klavír na anonymní text byla dokončena 5. října 1999.

Lemgo

Píseň pro tenor a klavír na poem Martina Cutzhého byla napsána 21. prosince 1999.

Baryton

Okno

V březnu 1957 napsal pro baryton a klavír píseň na text Josefa Hory. Ervín Bártek o ní panu Onderkovi píše: „Vznikla v Novém Jičíně a mám dojem, že v jejím pozadí bylo milostné vzplanutí... Kdy přesně vznikla nevím a kdy jsem ji poprvé zpíval, také nevím. Zpíval jsem ji ale vícekrát a dodnes ji umím hodně zpaměti. To není drb, historie bude jednou podrobnosti prstíčkem hrabat. Kdyby se ten rukopis, který posílám, ztratil, bylo by po ní.“¹¹³

¹¹² Irský tenorista

¹¹³ Onderka A.: Přehledný soupis skladeb (1954-1982)

Sen

5. června 1962 složil v Ostravě píseň na text Věnceslava Juřiny v obsazení pro střední hlas (baryton) a klavír. Skladba byla věnována Janě Vojtkové.

Chléb

Píseň na slova Věnceslava Juřiny byla napsaná 11. listopadu 1962 pro baryton a klavír.

The Beginning and the End

3. prosince 1969 byla napsána první píseň na text Robinsona Jefferse v překladu Kamila Bednáře do češtiny s názvem „On je vše.“ Je psána pro obsazení: baryton, klavír, klarinet a bicí nástroje (piatti, tamb, picc, 4 bongos, gong, temple blocks). Druhá píseň, „Hle, jak nádherné“ byla napsána 10. listopadu 1970 pro obsazení: baryton, klavír, klarinet a bicí nástroje (3 činely, gong, 3 bonga, tamburo piccolo, quiro). 3. března 1971 byla dokončena definitivní podoba a určen název sbírky. Premiéru pořádal 5. května 1971 v aule Pedagogické fakulty v Ostravě Svaz československých skladatelů. Písně zazněly v podání: baryton-Jaromír Borovička, klavír-Rudolf Bernartík, klarinet-Valter Vitek, bicí-Miroslav Kotek. 23. prosince 1971 byly písně ještě trochu poopraveny. Britská premiéra proběhla 25. září 1976 v provedení: baryton - Robert Carpenter Turner, klavír - David Pettit, klarinet - Angeli Malsbury, bicí nástroje - Anne Collins. V roce 1977 byla 4. května uvedena v Illinois State University v USA v provedení: baryton - David Little, klavír - Julian Dawson, bicí nástroje - David Shrader.

Milostná píseň

Byla dokončena 22. června 1974 na slova Louise Frünberga v překladu Eduarda Petišky. Je určena pro baryton a klavír a věnována Jaromíru Borovičkovi.¹¹⁴

Nostalgia

Kompozice cyklu pro baryton a klavír byla zahájena 19. dubna 1990 písní The Sorrow of Love. Následovala 25. dubna 1990 Death, 12. června 1990 The Arrow. Až 13. dubna 1999 byla do cyklu zařazena poslední část Sweetheart. Cyklus je

¹¹⁴ Učitel Pedagogické fakulty v Olomouci

komponován na slova W. B. Yeatse. Části v definitivním pořadí: The Arrow, Sweetheart, Death, The Sorrow of Love. Cyklus byl poprvé proveden 14. září 1990 v Londýnském Leighton House barytonistou Grahamem Dinnage za klavírní spolupráce Petera Hewitta.

Bas

Důvěrnosti

První z písní pro bas a klavír na slova Ivana Jelínka byly 7. ledna 1988 Důvěrnosti. Následovaly 18. ledna 1988 „Dvě, tři vteřiny“ a 20. ledna 1998 „Až potom“.

2.5. Lidové písně a úpravy

Lidová píseň má u Tučapského velmi důležitou roli. Vždyť sám přiznává, že má k ní velice vřelý vztah, což dokazují jeho úpravy lidových písní. Napsal několik cyklů úprav lidových písní pro různá obsazení (The Joy of Singing, Malovaná dolina). Také četnost lidových písní pro sólové hlasy či hlasy s doprovodem. Například pro soprán (Pět slezských písní, Tři moravské lidové písně, Láska a žal, Tři lidové písně, Tá naša lavečka, Deset lidových písní, Touha), alt (Čtyři moravské lidové písně), baryton (Okolo Těšína), bas (Až mě bude 77 let) i pro dětský sbor (Úprava čtyř lidových písní pro dětský trojhlas, Úprava tří lidových písní, Lúčka zelená, Úprava pěti písní z Bílovecka pro dětský trojhlas, Na vrch Javorníčka). Pro ženský sbor úpravy lidových písní (Dyš jsem byla) či úpravy lidových písní jiných národů (Deset ruských lidových písní). Pro mužský sbor (Úprava tří písní pro mužský sbor, Čtyři černošské spirituály, Na rozloučení, Vandrovalo děvče, Kdybych já měl, co má táta, Okolo Třeboně, Šťuká se mně, šťuká, Měla jsem chlapce, Tři moravské písně upravené pro mužský sbor, 6 lidových písní). Úprava lidových písní pro smíšený sbor zaujímají v úpravách přední postavení. Tučapský se jim věnuje zcela nejvíce, jejich četnost je největší (Dragouni, 2 písně z Hrčavy, Kdybch já věděla, Teče voda, teče, Bouquet of Six Czech Folksongs, Tři hanácké písničky, Tři ruské písně, Na kroměřížském mostku, Tři písně, Za našimi humny, Hojdana, jojdana, Zahráda, Moravská krajina, Krajina, Podzimní, Podzim).

K výběru textu k lidovým písním Tučapský uvádí: „Při výběru textu, čili námětu je pro mne jeho obsahová stránka velice důležitá. Nedá se upravit každý lidový text.

Vybírám si tedy z té široké nabídky a to velice precizně.¹¹⁵ Pokud bychom ovšem chtěli nahlédnout hlouběji do skladeb Tučapského na texty lidových písní, zjistíme, že jeho paleta výběru je opravdu velice široká a pestrá. Od českých autorů, jako je např. Jan Skácel, Jan Zahradníček, Fráňa Šrámek, Jan Hostáň, František Branislav, Václav Čtvrtek, Vítězslav Nezval, Jan Amos Komenský, Josef Václav Sládek a mnoho dalších.

Vtšina úprav lidových písní Tučapského je určena sborům a cappella. Popřípadě s doprovodem sólového nástroje - klavíru či jiného nástroje. Tučapský se nebojí experimentovat a použít i jako doprovodný nástroj např. harfu, příčnou flétnu, violu.

Tučapského tvorba úprav lidových písní zaujímá v jeho tvorbě široké spektrum. Sám Tučapský říká, že lidová píseň byla a je prostředkem, jak si připomínat svou rodnou vlast, mateřskou půdu. Proto také můžeme vidět, že největší množství úprav lidových písní je u Tučapského v období, kdy odešel do Velké Británie.

Proto ve své práci upravám lidových písní věnuji samostatnou kapitolu.

V dopise Tučapský uvádí: „ A. Tučapský nepovažuje úpravy lidových písní za podstatný skladatelský výkon. Upravoval lidové písně často jen pro pedagogické účely, podle potřeby. Tak vznikla řada písní dvou až čtyř hlasých někdy lokálních např. Slezské, Valašské, České i Slovenské. Některé byly pouze harmonizace - např. Ej ráno, ráno, jiné byly prokomponované, např. Dyž verbuju, Hejsa, hejsa, atd. Někdy jsem vyhověl požadavkům žadatele nebo sboru.“¹¹⁶

Soprán

Dybych byla vtáčkem

Upravil 26. ledna 1961 pro soprán a mužský sbor. Rukopis uložen v archivu PSMU.

Lidové písně

Úprava padesáti lidových písní českých, moravských, slezských, slovenských, chodských, valašských, hanáckých a slováckých. Čtyřiceti pro sólový hlas s klavírem a deseti písní pro sólový hlas s houslemi. Písně byly upravovány: 24. ledna 1970, červen 1971, 30. října 1977, 1. listopadu 1978, 15. března 1980, 30. října 1980, 14. listopadu 1980, 9. dubna 1981, 17. března 1992, 16. ledna 2002 (25 písní), 1. srpna 2002, 16. října 2002, 5. března 2003, 2005.

¹¹⁵ Korespondence mezi autorem práce a A. Tučapským ze dne 30. 3. 2009.

¹¹⁶ Korespondence mezi autorem práce a A. Tučapským ze dne 12. 11. 2010.

Pět slezských písní

Písně upravil 13. září 1974 pro zpěv, flétnu a harfu a věnoval příteli Václavu Žilkovi. Jednotlivé písně jsou: Šla děvečka; Oj včeračky; Má milá mamulko; Sluníčko vychodi; V širém poli. Písně byly premiérovány v pražském Památníku národního písemnictví 15. března 1981 v provedení: zpěv - Jarmila Svobodová, flétna - Václav Žilka, kytara - Jaroslav Fantyš.

Tři moravské lidové písně

Byly napsány 15. března 1980 pro zpěv a klavír. Jednotlivé písně jsou: Už je slunko z tej hory ven; Muzikanti, co děláte; Teče voda, teče.

Love and Sorrow – Láska a žal I., II., III.

Tři cykly moravských lidových písní, Love and Sorrow I-III.

10. února 1983 dokončil první cyklus pro soprán, klarinet a klavír s českým i anglickým textem (překlad do angličtiny Tony V. Isaacs). Cyklus trvá 12 minut. Jednotlivé písně jsou: Škoda ťa, synečku; Oj včeračky; Má milá mamulko; Ej, létala laštověnka; Dybych já věděla¹¹⁷.

Druhý cyklus, dokončený 17. listopadu 1989 pro vyšší hlas, housle a klavír, obsahuje písně: Okolo Hovorán; Šla děvečka; Zapadá slunečko; V širém poli.

Třetí cyklus pro soprán, flétnu a harfu byl dokončen 27. června 1991. Jsou v něm zařazeny písně: Oj, letěla bílá hus; Ej, lásko, lásko; Kerá je tá vězdička má; Šťuká sa mně, šťuká.

Tři lidové písně

Upravil 6. března 1997 pro soprán, flétnu a klavír. Písně jsou: Danaj; Ej, lásko, lásko; Šťuká sa mně.

Tá naša lavečka

Upravená pro hlas a housle 4. května 2002.

¹¹⁷ Píseň doplněna 12. dubna 2002.

Deset lidových písní

Upraveny pro vyšší hlas a housle 4. května a 10. května 2002. Jsou to písně: Okolo Hovorán; Vyletěl pták; Proč Krušinko; Tá naša lavečka¹¹⁸; Dybych já věděla; Za našimi humny; Okolo Hradišča¹¹⁹; Na Kroměřížském mostku; Utěkla mi; Dvanáct trubačů.

Touha

Upravil 23. října 2002 pro soprán, hoboj a klavír. Jednotlivé písně jsou: Letěl, letěl roj; Odbila hodina; Před naším; Stojí šohaj¹²⁰. Psáno pro Kateřinu Fürstovou, která je zároveň zpěvačka i hobojistka.

Tři lidové písně

Úprava lidových písní pro doktora Vašíčka z Brna byly 5. června 2003 napsány tři písně pro soprán a klavír. Jsou to: Hej, číže to chlapeci boli; Stojí šohaj; Ej, létala laštověnka.

Mezzosoprán

Úprava pěti valašských písní

Upravil pro cimbálovou muziku 24. června 1959. Obsazení: střední hlas, prim, obligát, kontry I, II (příznávkový nástroj), viola, basa, cimbál. Části jsou: De je kostel, tam je fára; Ej májek, májek; Běžela ovečka; Už sem obešél; Ej umrela mi žena.

Moravian Love-songs/Moravské lidové písně

Byly upraveny 23. února 1979 pro střední hlas a klavír. Jsou to písně: Šla děvečka; Oj včeračky; Slunečko vyhodí; V širém poli; Ma mila mamulko; Štuká se mně; Kdybych já věděla; Oj, letěla bílá hus; Láska, Bože, láska; Zapadá sluněčko; Letěl, letěl roj.

Cantabile

30. července 1989 upravil čtyři moravské lidové písně pro střední hlas, housle, lesní roh a klavír. Jsou to: Už je slunko; Ej, lásko, lásko; Okolo Hovorán; V širém poli.

¹¹⁸ Upravena již 30. října 1977.

¹¹⁹ Upravena již 10. ledna 1963.

¹²⁰ Doplněna 30. října 2003.

Zarůstaj mi chodníčku

Komponováno 29. února 2004 pro střední hlas a klavír.

Studená rosenka

Komponováno 14. dubna 2004 pro střední hlas a klavír.

Aničko, dzevečko

Komponováno 10. května 2004 pro střední hlas a klavír.

Náchodský zámeček

Komponováno 17. května 2004 pro střední hlas a klavír.

Z kolaje voda

Komponováno 30. května 2004 pro střední hlas a klavír.

Alt

Čtyři moravské lidové písně

Upravil 8. května 1981 pro nižší hlas, čtyři zobcové flétny (sopranová, altová, tenorová, basová) a věnoval je Václavu Žilkovi. Jednotlivé písně jsou: Šťuká se mně; Ej lásko, lásko; Ej rano, rano; Dyž verbuju.

Tenor

Love and Sorrow – Láska a žal IV.

Cyklus byl komponován na přání Jana Žáčka¹²¹ 10. května 1996 pro tenor a kytaru. Jednotlivé písně: Na trávníčku; Aj, dolino, dolino; Ej, vrt' sa dívča; Proč krušinko; Letěl, letěl roj. Písně byly nahrány na CD a natočeny pro Westdeutscher Rundfunk.

¹²¹ Český kytarista žijící v Německu.

Baryton

Okolo Těšína

Upravil 9. února 1961 pro baryton a malý orchestr (fl, ob, cl2, cor2, trp1, piatti, archi).

Bas

Až mě bude 77 let

Upravil 1. června 1964 pro bas a klavír. Věnováno Dr. Karlu Zehovi (psychiatr).

Dětský trojhlas

Úprava čtyř lidových písní pro dětský trojhlas

Pro dětský trojhlas upravil 27. listopadu 1958 písně: Muzikanči, vy sče drači; Dyž jsem šel včera večir; Co mně, mily, daruješ; Už bije tři štvrti na sedum.

Úprava tří lidových písní z Kopřivnice

Písně ze sbírky Bartoš-Janáček upravil 13. ledna 1959 pro dětský trojhlas. Jsou to: Stromečku březový; Přiletěla laštověnka; Těžko je mi.

Úprava tří lidových písní

Pro dětský trojhlas upravil 1. února 1959 písně: Synku, posluchaj mačičku + Budž, synečku, budž veselý (Z Dolní Lohty na Bílovicku); Tam za horama (Hať) – Hlučínsko; Jezerečko vyschlo (Hošťálkovice) – Hlučínsko (přidána později). Premiéra v Československém rozhlase 20. ledna 1960.

Lůčka zelená

V únoru 1959 by vydán sborník¹²² s deseti lidovými písněmi pro dětský trojhlas. Jsou v něm obsaženy písně: Dybych já věděla; Ej rano, rano; Kole Jarošova; Lůčka zelená; Ma mila mamulko; Mám já v Hodslavicách; Nechoď k nám šohajku; Proč si k nám nepřišeu; Říkej, děvče, očenaš; Z kolaje voda. Tento cyklus byl premiérován 20. ledna 1960 v Československém rozhlase Ostrava.

¹²² Vydala Metodická skupina hudební výchovy při městském pedagogickém sboru v Gottwaldově. Připravil František Bláha, vedoucí MSHv při MěPS v Gottwaldově. Rozmnoženo cyklostylem pro školy.

Úprava pěti písní z Bílovecka pro dětský trojhlas

Upravil 22. dubna 1959 pro dětský trojhlas. Šlo o příspěvek do sborníku Slezské lidové písně z Bílovecka a okolí¹²³, na kterém pracovali Jaromír Gelnar (vypracoval komentáře k písním a připravil k vydání), Milan Salich a Jaromír Richter (uspořádali). Vydalo jako svou 220 publikaci Krajské nakladatelství v Ostravě v roce 1963. Tučapský zhudebnil následující písně a ve sbírce jsou zařazeny pod příslušnými čísly: 17) Na horách, na dolach – dvojhlas (z Horní Lhoty); 26) Nechudý kole vody – trojhlas (dětský nebo ženský) z Malých Hoštic; 52) Muzikanti, vy sce drači – trojhlas (dětský nebo ženský) z Opavska a Bílovecka; 53) Už bije tři štvrti na sedm – trojhlas (dětský nebo ženský) z Kunovic; 58) Co mně, mily, co daruješ – trojhlas (dětský nebo ženský) ze Skřípiva.

21. března 1962 napsal Milan Salich na popud pana Onderky: „Byli jsme rádi, že nám svými úpravami přispěl prof. Antonín Tučapský. Přesně pochopil, oč nám jde, a jeho úpravy jsou znamenité.“¹²⁴

Kdes holubinko lítala

Upravil 28. ledna 1961 pro dětský jednohlas s doprovodem houslí.

Červená růžičko

Upravil 28. ledna 1961 pro dětský dvojhlas s doprovodem houslí.

Až půjdeme přes pole

Slovácká lidová píseň, upravená 22. května 1990 pro dětský trojhlas.

Na vrch Javorníčka

Valašská lidová píseň v úpravě pro tři dětské hlasy a violoncello byla napsána 23. listopadu 1993 pro paní Prokopovou z Rožnova pod Radhoštěm.

In natali domini

4. listopadu 2003 napsal na středověký latinský text vánoční skladbu In natali domini pro tři dětské nebo ženské hlasy a klavír.

¹²³ Kompletní sbírku vlastní Milan Salich.

¹²⁴ Onderka, A.: Přehledný soupis (katalog) skladeb, (1954-1982), kopie uložena v soukromém archivu A. Tučapského.

Osm písniček

10. 1. 2010 dokončil osm písniček pro dětský trojhlas. Fialo modrá - s houslemi, Proč krušinko, Za starú Breclavú - s klavírem, Na kroměřížském mostku - s houslemi, Sadila, Zdali nám panenky - s klavírem, Pásla má milá páva, Dvanácte trubačů - s trubkou. Psáno pro dětský sbor ve Vyškově.

Ženské sbory

Deset ruských lidových písní

6. - 10. července 1973 upravil písně ze sbírky N. Rimského-Korsakova pro dětský (ženský) pěvecký sbor a klavír.

Dyš sem byla

Upravil 24. srpna 2000 pro ženský sbor (SSAA).

Tuta canit Michael

6. listopadu 2003 na starý český text pro SSA a piano.

Sonoris vocibus

18. listopadu 2003 napsal cyklus pěti latinských skladeb pro tři ženské hlasy a klavír.

Mužské sbory

Úprava tří písní pro mužský sbor

2. dubna 1960 upravil tři písně pro mužský sbor. Jsou to písně: Okolo Těšína¹²⁵; Naša Kača plače; Sadaj, sl'niečko honíce. Byly věnovány PSMU.

Čtyři černošské spirituály

V lednu 1964 upravil pro mužský sbor čtyři spirituály. První z nich, Černošská ukolébavka mu o rok později 21. října 1965 premiéroval pěvecký sbor Smetana z Místku pod vedením R. Jurenky. Další písně jsou: Hochu můj; Spěchá Mojžíš; Josue, ten porazil Jericho.

¹²⁵ Premiéra 17. září 1960 v Místku.

Okolo Třeboně

Upravil 4. října 1975 pro mužský sbor.¹²⁶

Roaring are the Mountains/Vanished Youth/Zahučaly hory

10. října 1980 upravil pro mužský sbor. Věnoval Gywn Arch and his male choir in Reading. Skladbu měl vydat Robertson, ale nedošlo k tomu.

Šťuká se mně, šťuká

Upravil 15. července 1987 pro mužský sbor. Věnoval Besedě ve Valašském Meziříčí. Premiéra proběhla v říjnu 1987 při oslavě 125. výročí PS Beseda. Naposled byla zpívána 25. října 1991 ve Valašském Meziříčí spojenými sbory Besedy a Orlice Prostějov za řízení Jana Mikuška.

Měla jsem chlapce

Upravil 26. května 1999 pro Besedu ve Valašském Meziříčí. Určeno pro mužský sbor.

Tři moravské písně upravené pro mužský sbor

23. prosince 2000 upravil pro mužský sbor. Jsou to: Okolo Hradišča; Chodila po roli; Rozmarynek.

6 lidových písní

Upravil 24. dubna 2003 pro mužský sbor. Jednotlivé písně jsou: Jedna hodina; Ej něhcem páleného; Překrásné hvězdičky; Z večera jabluňku; Kdybys měla má panenka; V téj naší studni.

Days too Short

Skladba napsaná pro mužský sbor 28. ledna 2004 pro festival v Cornwallu na text básně W. H. Davies.

¹²⁶ Onderka má tuto a následující zařazenu pod názvem Dvě písně a poznámku, že jde o smíšené úpravy – upraveny pro VPSOU Ostrava, Lumír Pivovarský.

Smíšené sbory

Dragouni

Upravena 3. října 1958 pro smíšený sbor.

2 písně z Hrčavy

V roce 1959 napsal dvě písně pro smíšený sbor: Javoře, javoře a Kičera, Kičera. Obě písně byly napsány pro PS Slezan v Českém Těšíně.

Fünf mährische Lieder

Písně upravil 10. srpna 1971 pro smíšený sbor, housle a klavír. Použil Josefem Svobodou přebásněný text lidových písní do němčiny. Jednotlivé písně jsou: Steht im Felde (V širem poli); Ej, Western (Oj, včeračky); Wirbt man Leute (Dyž verbuju); Zu früh (Ej, ráno, ráno); Holla, holla (Hejsa, hejsa).

Kdybych já věděla

Moravská lidová píseň, upravená 1979 pro smíšený sbor (SSATB).

Teče voda, teče

Upravil 25. listopadu 1991 pro sopránové sólo a smíšený sbor. Psáno pro Reading Phoenix Choir, kteří odjížděli na turné na Moravu a chtěli zpívat nějakou českou píseň.

Bouquet of Six Czech Folksongs

První verze byla dokončena 10. ledna 1994 pro smíšený sbor a kytarové kvarteto. Tato verze byla na žádost Martina Myslivečka přepsána 8. března 2000 pro smíšený sbor a dvě kytary. Cyklus je přeložen do angličtiny Beryl Tučapskou a trvá 18 minut. Jednotlivé části jsou: Pod dubem; Ej láska, láska; V širem poli; Sadaj; Dybych já věděla; Hejsa, hejsa. Cyklus byl proveden na Mezinárodním kytarovém festivalu v Mikulově Martinem Myslivečkem.

Dvě černošské písně

16. srpna 1997 napsal dvě černošské písně pro smíšený sbor.

Tři hanácky pěsničky

Upravil 16. listopadu 1998 pro smíšený sbor (SAB). Věnoval Jaromíru Borovičkovi z Olomouce. Jednotlivé písně jsou: Ach, debe decke tak belo (SAB); Daleká, široká (zpěv a klavír); Vandrovalo děvče (zpěv a klavír).

Tři ruské písně

20. února 2003 upravil písně ze sbírky N. Rimského-Korsakova pro smíšený sbor a klavír na objednávku Martina Cutzé v Lemgo. Jsou to písně: Голова ль ты моя голововушка; Уж я по двору хожу; У меня ли муж водопьяница.

Na Kroměřížském mostku, Boleráz, Boleráz

Upravil 14. května 2003 dvě lidové písně pro smíšený sbor Cantus v Morkovicích.

Tři písně

Moravské a slovenské písně upravil 2. srpna 2003 pro smíšený sbor. Jsou to: Hej, číže to chlapi boli; Stojí šohaj; Boleráz, Boleráz.

Za našima humny

Upravil 31. října 2003 pro smíšený sbor.

Hojdana, jojdana

Pro smíšený sbor upravil 3. listopadu 2003 pět lidových písní. Jsou to: Hej, číže to chlapi boli; Stojí šohaj; Boleráz, boleráz; Proč krušinko nezakvétáš; Za našima humny.

Zahrádka

Osm smíšených sborů na slova lidové poezie napsal 20. dubna 2005.

Moravská krajina

Čtyři smíšené sbory na slova moravské lidové poezie napsal 8. ledna 2006.

Krajina a Píseň o domově

Pro smíšený sbor napsal 7. června 2006 skladbu Krajina na slova Jana Zahradníčka pro sbor Cantus v Morkovicích. A 12. května 2007 připsal skladbu Píseň o domově taktéž na text Jana Zahradníčka.

Podzimní

10. května 2007 napsal skladbu pro smíšený sbor a klavír na slova Jana Zahradníčka.

Podzim

Pro smíšený sbor a cappella. 31. ledna 2008 na slova Františka Halase.

Cykly lidových písní pro různá obsazení

The Joy of Singing

Pět sešitů pro školní účely byly napsány v rozmezí 12. dubna – 25. října 1975. První sešit je psán pro unisono s klavírem. Obsahuje písně: Kočka leze dírou; Ovčáci; Skákal pes; Já mám koně; Pásla ovečky; Pec nám spadla; Stála basa; Halí, belí; To je zlatý posvícení; Šla Nanyňka do zelí. Druhý sešit je určen pro dva hlasy a dětské hudební nástroje (Orffův instrumentář). Jsou v něm zařazeny písně: Kdyby byl Bavorov; Červená růžičko; Vyletěla holubička; Okolo Jarošova; Okolo Třeboně; Šla Nanyňka; Žádnej neví; Týnom, tánom; Z kolaje voda; Hejha husy. Třetí sešit v obsazení pro dětský (ženský) trojhlas (SSA). Obsahuje písně: Lúčka zelená; Kole Jarošova; Když se ten ovísek; Proč jsi k nám nepřišel; Vlastovička lítá; Kdes holubinko lítala; Oj včeračky; Hrdelenko moje; Ej, rano, rano; Dyž verbuju. Ve čtvrtém sešitě pro smíšený sbor (SAB). Obsahuje tyto písně: Co to máš; Dybych já věděla; Ráda, ráda; Což se mně, má milá; Paňmámo, Sládek; Mám já v Hodslavicích; Ej něpi koňu; Okolo Těšína; Sadaj, slněčko; Hejsa, hejsa. Pátý sešit, určený pro unisono s klavírem obsahuje tyto písně: The Oak Tree; The Sun is singing; Heysa, heysa. Premiéra písní posledního sešitu proběhla 21. února 1987 ve Wigmore Hall v provedení Junior Department Choir pod vedením Philip Colman. Cyklus byl zaslán Oxford University Press, z vydání však sešlo.

Malovaná dolina

Čtyři cykly lidových písní, Malovaná dolina I-IV.

První cyklus, sestavený 26. července 1990 v úpravě pro polosmíšený sbor¹²⁷ (SAB). Jednotlivé písně jsou: Co to máš; Což se mě; Lúčka; Mám já; Sadaj; Paňmámo; Dybych já; Kole Jarošova; Když se ten ovísek; Když jsem já šel skrze Louny.

Druhý cyklus sestavený 2. srpna 1990 je v úpravě pro tři ženské (dětské) hlasy (SSA). Jsou to: Ej rano; Kole Jarošova; Nade mlejnem; hezká jsi; Lúčka zelená; Proč jsi k nám; Kde holubinko; Až půjdete; Jedna hodina; Dyž verbuju.

Třetí cyklus, pro smíšený sbor (SATB), obsahuje písně: Okolo Třeboně; Pod dubem; Hali beli; Měla jsem chlapce; Čí jsou to koníčky; Mám já v Hodslavicích; Sadaj; V tej naší studni; Ej dolina; Hejsa, hejsa.

Poslední cyklus pro polosmíšený sbor SAB je datovaný 1. prosince 1995 a byl doplněn o jedenáctou písničku určenou jako přídavek. Jednotlivé písně jsou: Ta naše lavečka; U našich stájů; Pod našima oknama; Kdybys měla, má panenke; Zelené jsem sela; Proč krušinko; Měsíček svítí; Když jsem k vám chodíval; Já půjdu do háje; Ha, ty svatý Vavřínečku; Sokolove oči. Tři ze čtyř cyklů byly rozmnoženy Kabinetem hudební výchovy Krajského pedagogického ústavu Ostrava.

Instrumentální

Čtyři české lidové písně

Úprava čtyř českých lidových písní pro 3 trubky a eufonium je z 11. února 1991. Je věnována „starodávnému“ příteli Vaškovi Bábkovému. Skladba má části: Hněvej ty se na mě, nebo nehněvej; Kdybys měla, má panenke; Měla jsem chlapce; Pod dubem, za dubem.

A Little Czech Suite

V roce 2009 napsal úpravu pěti českých lidových písní pro saxofonový kvartet. Existuje i verze pro kvartet pozounů. Obojí bylo vydáno v Alliance Publications v USA.

¹²⁷ „polosmíšený sbor“ (SAB) Tučapského termín. Korespondence ze dne 12. listopadu 2010.

2.6. Instrumentální tvorba

(sólové nástroje, komorní seskupení, symfonická tvorba)

Flétna

Sonáta pro flétnu a klavír – Sonata for flute and piano

15-ti minutová Sonáta vznikla 12. března 1982 a má tři části: Angel's flight; Dying butterfly; Airy ritornel. Jejími interprety byli např. Alison Smith, Pavel Foltýn, Clive Conway, Julie Duncan, Anne Hodgson, Judith Eunis, Amanda Brown, Tracey Steward, Nicola Anderson, Josef Pukovec.

Valse Galante – Galantní valčík

Původně skladba pro violu a kytaru (1987 Duo Concertante) byla upravena 24. července 1989 pro flétnu a kytaru, nebo flétnu a klavír.

Hoboj

Sonatina pro hoboj a klavír

Byla napsána 4. - 8. srpna 1959. Její části jsou: Allegro giocoso; Adagio-molto rubato, Con passione. Skladatel si poznamenal: „Zbývá revise, doplnění dynamiky a přednesových značek, frázování, a co s ní?“ 19. května 1962 byla odvysílána Československým rozhlasem.

Rhapsody

22. prosince 1977 byla napsána Rhapsody pro hoboj a klavír.

Pod Ukvaly – Suita

Suita pro hoboj a klavír byla zkomponována 15. října 1983 v Londýně. Má čtyři části: Con umore, Con desiderio, Con dolore a Con fuoco (moto perpetuo). Celková doba trvání je 14 minut. Notové materiály vydal Roberton. Premiéra proběhla 29. května 1986 na Trinity College of Music v podání Simon Carr na hoboj a Deborah Chay na klavír. Autorovi se provedení líbilo.

Klarinet a basklarinet

Sonata „Boema“

První věta Sonáty pro basklarinet a klavír vznikla 7. prosince 1970. Skladba o třech větách byla dopsána 18. srpna 1971 a věnována Due Boemi (Josef Horák – basklarinet, Emma Kovárnová – klavír), kteří se stali jejími výhradními interprety. Má části: Molto tranquillo, Allegro assai; Lento, ma non troppo; Allegro vivo. Trvá 21 minut. Due Boemi ji hráli nejen na území Československa, ale i ve Švýcarsku a NSR v letech 1971-1977.

Four Dialogues for clarinet B and piano

10. září 1976 vznikly Čtyři dialogy pro B klarinet a klavír. Skladba trvá 21 minut a byla vydána E. C. Kerby - Kanada-Toronto. Premiéra proběhla 12. května 1977 na Warwick University v provedení Keith Bowen na klarinet a Douglas Brown na klavír. Skladbu interpretovali také: Angela Malsbury, Bernard Lafontaine, Corinna Harris, Catriona Scott, Karel Dohnal aj.

Chromatic Dance

Z původní skladby pro violu a kytaru (1987 Duo concertante) upravil 12. června 1987 její druhou větu pro B klarinet a klavír¹²⁸.

Clarinet Concerto

Klarinetový koncert byl komponován 25. března 1999 pro Karla Dohnala. Má tři části: Con moto; Lento; Allegro moderato. Trvá 22 minut. Světová premiéra proběhla v sále Bohuslava Martinů v Lichtenštejnském paláci AMU v Praze 27. ledna 2001 v provedení Karla Dohnala na klarinet a Komorního orchestru Berg, pod taktovkou Petra Vrábela.

Čtyři rozmarné kusy pro klarinet

Tato skladba byla komponována 14. ledna 2004 a má tyto části: Impromptu; Nokturno; Blues; Rondino.

¹²⁸ Tato skladba byla komponována jako instruktivní skladba TCM pro 6. a 7. ročník.

Halalí

Skladba určena pro klarinet a klavír. Byla dokončena 8. února 2008 na podnět z Bystřice pod Hostýnem a místní ZUŠ.

Clarinetissimo

V roce 2008 napsal pět drobných skladeb pro klarinety. Trvání cca 10 min.

Fagot

Rondo Capriccioso

Původní verze pro kontrabas a klavír byla 5. listopadu 2002 přepracována pro fagot a klavír. Tato druhá verze se autorovi zdá zdařilejší. Vyšlo tiskem u Goodmusic.

Lesní roh

Rondo pro lesní roh a smyčcový orchestr

Bylo napsáno 1. ledna 1954 v Bratislavě.

Trubka

Sonoramente – Three pieces for trumpet and organ

Skladba pro trubku a varhany byla napsána na žádost Miloslava Bučka 28. února 2004. Má tři části: Intrada; Arioso; Impromptus. Trvá 8 minut.

Housle

Five Little Pieces

Pět kusů pro housle a klavír byly zkomponovány 10. ledna 1979 a revidovány 2. února 1979. Skladba má části: Polka; Idyll with recitative; Valse; Dumka; Caprice. Byla vydána Robertonem. Třetí až pátá část byla premiérována 21. března 1981 v St. Laurence's Church v Londýně v provedení: housle - Marco Martinez a klavír - Gillian Smith.

Sonata per violino solo

„Hommage á Bach“ byla napsána 23. února 1985. Má tři části: Ballatta¹²⁹; Rondo¹³⁰; Passacaglia. Mezi její interprety patří: George Mattar, Peter Halug, Cyril Studýnka.

Intermezzo

Instruktivní skladba, určená pro výuku na TCM pro 6. a 7. ročník byla napsána 25. června 1987 pro housle a klavír. Trvá 3 minuty.

Arabeska

Pro houslistu Tomáše Tuláčka a klavíristku Lindu Nottingham byla 27. července 1987 napsána Arabeska. V přepracované verzi byla zařazena jako poslední věta Sonáty pro violu a klavír. Trvá 9 minut. Dalšími interprety byli: Latica Honda-Rosenberg, David Hirschmann, Peter Fisher.

Concerto for Violin and Orchestra

21. srpna 1992 vzniklo Allegro mobile pro housle a klavír s představou, že půjde o koncertní kus. 11. září 1992 byla přikomponována druhá, pomalá část Adagio serio. Tato věta byla 29. října 1992 upravena pro violu a klavír. K doplnění první věty, celkové revizi a instrumentaci došlo v září 1993. Skladba má tyto části: Andante, Adagio serio, Allegro mobile a trvá 26 minut a je určena pro housle a orchestr. Světová premiéra proběhla 19. ledna 1995 v Londýně v St. John's Smith Square, na housle hrál Leland Chen v doprovodu New London Orchestra pod taktovkou Ronald Corp. V Ostravě skladbu uvedl a natočil 9. dubna 1998 Vítězslav Kuzník s Janáčkovou filharmonií Ostrava pod taktovkou Petra Vronského.

Duo Concertante

Původní verze pro violu a kytaru byla 1. října 1998 přepracována pro housle a kytaru. Skladba má tři části: Allegro moderato, Andante tranquillo; Allegro Giocoso; Adagio, Con moto. Trvá 22 minut.

¹²⁹ Původně Legende.

¹³⁰ Původně Scherzo nebo také Allegro scherzande

Sonata - Rhapsody

Skladba pro housle a klavír byla napsaná 2. prosince 2000 a trvá 17 minut. Má tři části: Adagio; Molto lento; Allegro. Byla vydaná u Roberton Publications. Byla premiérována 26. září 2001 v Londýně Janou Novákovou na housle a Michaelou Rešetovou na klavír.

Houslová dueta

Deset skladeb pro dvoje housle. Komponováno: 14. června 2005, 24. dubna 2007. Vyšly tiskem.

Duettino nuziale

Čtyřvětá sonáta pro housle a fagot. Komponováno jako svatební dárek pro Janu Novákovou a Václava Vonáška. Skladba dokončena 2. srpna 2005.

Sonata seria

Čtyřvětá skladba pro housle a klavír, dokončena 28. února 2007. Čtvrtá část s názvem Rondo rustico. Trvá cca 20 min.

Viola

Duo Concertante

První náčrty skladby pro violu a kytaru pochází z 9. října 1987, kdy autor ještě hledal název skladby jako např.: Valse phantasy, Chromatic Waltz. Tehdy napsal její druhou větu, Allegro giocoso. 12. června 1987 upravil tuto větu pro B klarinet a klavír a skladbu nazval Chromatic Dance. 25. listopadu 1988 vznikla první věta pod názvem Appassionato, která byla později přejmenována. Konečná verze je datována 3. dubna 1989. Skladba má tři části: Allegro moderato, Andante tranquillo; Allegro giocoso; Adagio, Con moto a trvá 22 minut. 1. října 1998 vznikla úprava pro housle a kytaru a 24. července 1989 pro flétnu a kytaru, nebo flétnu a klavír¹³¹. Nejoblíbenější je druhá věta. Skladbu mělo na repertoáru dueto Tammy Clive - viola, Victor Green - kytara.

¹³¹ Viz. Valse galante – Galantní valčík

Adagio serio

Druhá věta houslového koncertu byla 29. října 1992 upravena pro violu a klavír. Premiéra proběhla 1. prosince 1992 na Oratory School Music Society v provedení Elizabeth Turunbull na violu a William Hancox na klavír.

Concerto for Viola and Orchestra

Koncert, který vznikl 12. ledna 1996 v Londýně. Má tři části: Allegro moderato, Adagio nocturne, Alegro meno mosso. Ve druhé větě koncertu, Nocturnu je slyšet nápěv lidové písně „Dobrou noc, má milá“. Na otázku, zda je to záměr, skladatel odpověděl: „Nechtěl jsem citovat, ale pořád se mi to tam cpalo. Bylo to v době, kdy se dělilo Československo. Je to dokument, co jsem prožíval v té době“.¹³² Premiéra proběhla ve Smetanově síni v Praze 2. a 3. listopadu 1999 v provedení violisty Pavla Peřiny, pod taktovkou Elliho Jaffe.

Elegie

Pro Herman Ohnheiser in Schwarzwald – St. Blasien byla 14. února 2001 napsána skladba pro violu a varhany, která trvá 5 minut.

Sonata for Viola and Piano

9. dubna 2002 byla zkomponována Sonáta, která má tyto tři části: Poco Allegro; Lento; Lento e rubato, Allegretto. Třetí věta je přepracovanou verzí houslové Arabesky¹³³. Trvá 21 minut. 10. března 2004 byla premiérována v Praze Janem Pěruškou a Danielem Wiesnerem. Notové materiály vydal Roberton.

Violoncello

Meditace (nad starým českým chorálem), Meditation (upon an old Czech chorale)

Skladba pro violoncello sólo byla napsána 11. srpna 1987, trvá 9 minut. Jejími interprety byli především: Marie Holmes-Bartková, Roland Wilson, Mark Broadhead.

Impromptu

Pro violoncello a klavír. Dokončeno 25. října 2008.

¹³² V rozhovoru s A. Krausovou 9. března 2004

¹³³ Arabeska komponována 27. července 1987

Legenda

Skladba dokončena 25. ledna 2008 pro violoncello a klavír.

Sonáta pro violoncello a klavír

V roce 2010 napsal sonátu pro violoncello a klavír. Má tři části: Con moto e rubato, Moderato, Allegro. Trvání cca 20 min.

Kontrabas

Monologue

Skladba pro sólový kontrabas byla napsána 5. července 1989, je věnována Jevinu Rundellovi a trvá 9 minut.

Rondo Capriccioso

Napsáno 16. července 2002 pro kontrabas a klavír¹³⁴.

Kytara

T C M L G B – Movement

V rámci oslav 130 let od postavení budovy TCM vyhlásil profesor Richard Arnell soutěž na skladbu trvající tři minuty. 7. dubna 1980 byla napsána skladba pro kytaru a bicí (jeden hráč obsluhující třináct nástrojů). Jde o seriální kompozici, která využívá šesti tónů (H C E A G B), stejně jako název skladby má šest písmen. (T C M L G B = Trinity College of Music, London, Great Britain). Celá skladba se skládá ze 180 not a má být hrána v tempu MM=60. Čímž dodržel stanovený čas. K provedení došlo 3. května 1980 na TCM v interpretaci Michaela Edmondse na kytaru a Davida Gonellyho na bicí.

Soliloques

První skladby pro kytaru byly 11. června 1980 Soliloques. Jsou vydány u Robertona. Rozbor tohoto díla napsala Eva Hajncová 8. května 2000, jako absolventskou práci na Konzervatoři v Brně. Téměř výhradním interpretem se stal Martin Mysliveček. Z dalších interpretů jmenujme např.: Rose Andresier, Michael Edmonds, Martin Mastík, Elizabeth Harding, Stephen Kenyon a Eva Hajncová.

¹³⁴ Existuje i fagotová verze.

Elegie

Jednovětá, šestiminutová skladba pro sólovou kytaru vznikla 18. prosince 1983. Jejím interpretem byl Michael Edmonds.

Six Bagatelles

Původních pět bagatel bylo napsáno v červenci 1984. Nakladatel prosil o další dvě¹³⁵, které skladatel dopsal 9. října 1990. Nakladatel však rozhodl, že sedm už je moc a bez vědomí skladatele vydal šest bagatel. Vydáno u Ricordi. Mezi jejich interprety patří Christian Remmer a Dana Plánská.

Sonata for Classical Guitar

Třívětá sonáta pro sólovou kytaru byla napsána 16. května 1984. Má části: Veemente; Lamentando (Dumka); Con moto (rondo). V dubnu 1994 byla na radu výhradního interpreta Vladimíra Bláhy zkrácena. Je vydána u Der Vogt and Fritzt a trvá 14 minut.

Concerto for Gitarre and String Orchestra

Skladba pro klasickou kytaru a smyčcový orchestr dokončena 2. března 2006. Má čtyři věty: Allegro, Adagio molto, Allegro, Andante appassionato. Premiéra proběhla 17. dubna 2009 v Besedním domě v Brně, hrála Státní Filharmonie Brno, dirigent Alexander Markovič, kytarista Vladislav Bláha.

Cimbál

Trifolium

Tři skladby pro cimbál vznikly 15. března 2001 v Londýně. Jednotlivé části: Elegie; Nokturno; Humoreska. Skladba trvá 15 minut. Původní název: Bukolica byl změněn na Trifolium.

Concerto Semplice

Třívěté Concerto pro cimbál a smyčcový orchestr bylo napsáno 30. října 2004 na popud profesorky kroměřížské konzervatoře pí. Děcké, která vyhlásila soutěž o skladbu pro tento nástroj. Jednotlivé části jsou: Allegro; Adagio; Allegretto giocoso.

¹³⁵ V nakladatelství bylo už Pět bagatel pro kytaru vydáno od jiného autora. Nechtěli mít shodné názvy.

Varhany

Chorální fantasie

Jako první vzniklo 13. listopadu 2000 Interludium na motivy husitského chorálu. 30. září 2003 bylo zařazeno jako poslední část do cyklu nazvaného Chorální fantasie III. (Ktož sú Boží bojovníci). 16. září 2003 vznikla Chorální fantasie I. (Svatý Václave). 22. září 2003 byly přikomponovány dvě Preludia. Skladba byla dokončena 30. září 2003, kdy bylo dokončeno poslední Preludium a Chorální fantasie II. (vlastní téma Svatá Zdislava). Konečná podoba je: Preludium; Chorální fantasie I. (Svatý Václave); Preludium; Chorální fantasie II. (vlastní téma Svaté Zdislavy); Preludium; Chorální fantasie III. (Ktož sú Boží bojovníci). Skladbu interpretovali Antonín Jiša a Josef Rafaja.

Metamorphosis

Skladba dokončena 17. dubna 2007 pro varhany.

Elegie

V roce 2011 dokočil skladbu pro sólové varhany. Trvání cca 5 min.

Klavír

Preludia

Dvě klavírní skladby komponované na jaře roku 1954.

Sedm muzikantských dostaveníček

V srpnu 1954 napsal pro dvouruční klavír Sedm muzikantských dostaveníček, které věnoval manželům Mynářovým. Skladatel si poznamenává. „O skladbě bylo odborníky řečeno; že stojí poněkud nad diletantským průměrem a údajně měla být označena opravdovým opusovým číslem OPUS 1¹³⁶, ale tímto číslem bylo označeno Terceto vytvořené již roku 1950“¹³⁷. Skladba má jednotlivé části: Pochod; Bagatella; Capriccio; Intermezzo; Preludium; Dumka; Impromptu (původně Rapsodie). Nedlouho poté, 28. října 1954 provedla veřejně Květa Mlynářová první a třetí část a 29. března

¹³⁶ 26. května 1955 si skladatel poznamenává: „Práce, které stojí poněkud nad diletantským průměrem a snesou označení opusovým číslem“. Skončil u čísla 7 a dále již nepokračoval v číslování. Čísla neodpovídají pořadí vzniku skladeb.

¹³⁷ Záznam z Onderkova seznamu skladeb. Sám si však vede sešit, kde má tuto skladbu označenou opusovým číslem 1.

1955 pátou a šestou část Ivan Mlynář na hudebních besedách Pedagogické školy v Kroměříži. Skladby byly odeslány do VJHS¹³⁸. Později (29. listopadu 1958 Nový Jičín) bylo Capriccio použito ke třetí části a Intermezzo ke čtvrté části serenády pro dechový kvintet, Preludium bylo přepracováno pro klavír. Skladatel si poznamenává „Klavírní cyklus: Sedm muzikantských dostaveníček“ se vlastně rozplynul¹³⁹.

Rok, op. 3

Dvanáct variací¹⁴⁰ pro klavír na vlastní téma, inspirované básněmi Jaroslava Seiferta napsal kolem roku 1954-1955. Kunc je pochválil. Byly odeslány do VJHS.

Dvě fugy pro klavír

Psáno někdy okolo roku 1957 a věnováno Janu Kuncovi. Jednu z těchto fug použil jako závěrečnou větu Svity pro flétnu, violu a basklarinet.

Devět interludií

29. listopadu 1958 přepracoval pátou část Klavírního cyklu sedmi dostaveníček, preludia na Interludium. 17. prosince 1959 dokončil v Novém Jičíně opis sedmi klavírních skladeb, které nazval Interludia a 7. ledna 1959 je odeslal M. Záškodné-Koutníkové do Prahy a Pavlu Motlochovi do Ostravy. Jejich části jsou: Allegro con passione; Con desiderio; Allegro giocoso; Lento poco rubato; Poco allegro; Adagio-poco rubato; Lento assai; osmá část byla přidána dodatečně - Allegro vivace.

Tři klavírní skladby

Psány 17., 18. a 23. července 1958 v Radslavicích.¹⁴¹

Sonáta

Kompozici na skladbě sonátového charakteru započal v Novém Jičíně roku 1956. První větu psal 23. dubna 1961, závěrečné finále bylo komponováno 6. května 1961. Dále se této skladbě věnoval v Ostravě 17. června 1961, kdy opravil finále a přepracoval první větu. 19. června 1961 napsal novou střední část třetí věty a 24. června

¹³⁸ Veřejná jubilejní hudební soutěž v Praze.

¹³⁹ Sešit Compositiones.

¹⁴⁰ Původní název Měsíce, programní variace, Onderka uvádí tuto skladbu pod názvem 12 variací na vlastní téma.

¹⁴¹ Vesnice u Vyškova, kde trávil prázdniny u příbuzných.

1961 napsal druhou, pomalou větu. Skladbu přepracoval v první polovině března 1963 a v této podobě ji veřejně provedla paní A. Knižátková.

Dvě skladbičky pro klavír

Druhá skladba Scherzino vznikla 8. února 1975, první Pomalý valčík 9. února 1975. Skladbičky jsou instruktivní.

Moods and Motions

Původně zamýšlel napsat cyklus nazvaný A Country Diary, který by měl dvě části. Book one by obsahovala Let's skip, A little Dance, By the Beehive, Trumpet at Twilight, The Hurdy-Gurdy. Těchto pět částí zařadil pod Book one komponované 1. května 1975, Book two by obsahovala přejmenované části Partitury semplice. (Burlesca = Marching greece – Pochod hus, Tristezza = A Lost Lamb – Opuštěná ovečka, Scherzino = Squirrels – Veverky, Toccata = The Windwill – Větrný mlýn). Od nápadu však upustil a 25. října 1975 přikomponoval dalších sedm částí s názvy: Pussy-song; Slow waltz; A May – schower; The concertina; A sketch; Melancholy; Hide-and-seeK. Za tyto byly zařazeny skladby z Book One komponované 1. května 1975 a vznikl tak cyklus Moods and Motions vydaný E. C. Kerby Toronto-Kanada 1980. Konečná verze má části v tomto pořadí: Pussy-song; Slow waltz; A May-schower; The concertina; A sketch; Melancholy; Hide-and-seeK; Let's a skip; A little dance; By the beehive; Trumpet at Twilight; The Hurdy-gurdy. Zajímavou byla interpretace cyklu jedenáctiletým Janem Goldingem.

Partita Semplice

6. srpna 1972 začala vznikat skladba, pro niž i její části skladatel hledal vhodný název. Vznikly tak dvě verze názvů. Táborový deník, pět skladbiček pro klavír s částmi: Výlet do lesa; Raněný kolouch; Veverky; Smutné vyprávění a Hra na honěnou (která byla záhy přejmenována na Souboj). Partita semplice per pianoforte volila alternativní názvy částí: Scherzino; Tristezza; Burlesca; Pastorale; Toccata¹⁴². Skladatel zamýšlel zařadit tyto skladby, jako Book two do cyklu A Country Diary. Části měly být jinak seřazeny i nazvány. Cyklus Book two měl vypadat následovně: (Burlesca = Marching greece – Pochod hus; Tristezza = A Lost Lamb – Opuštěná ovečka; Scherzino = Squirrels

¹⁴² Instrumentace cyklu pro orchestr 2. února 1973. Skladba evidována pod stejným názvem.

– Veverky; Toccata = The Windwill – Větrný mlýn). Ale od záměru upustit a na přechodnou dobu nazval tuto část A piano suite. Definitivní verze byla vydána v roce 1982 u E. C. Kerby-Kanada pod názvem Partita semplice. Obsahuje části v následujícím pořadí: Burlesca; Tristezza; Scherzino; Pastorale; Toccata. Premiéra proběhla 12. října 1977 v provedení Kathrin Wilson na TCM. Dalšími interprety byli: Sarah Davies, Jane Herrell, Jenifer Payne, Libuše Kupková, L. Janíčková a Kiyoshi Takai.

Fantasia quasi una Sonata

Byla zkomponována 23. prosince 1982. trvá 14 minut, je v evidenci PRS a byla vydána Robertsonem. Byla věnována Margaret Bruce. Premiéra této nové verze proběhla 20. března 1984 v Leighton House v provedení Margaret Bruce, která se stala její téměř výhradní interpretkou. Mezi další interprety patří: Michael Flowers, Peter Hewitt, Angela Zanders a Lada Valešová.

The Blue Marbles

25. července 1985, během cesty s přítelem v autě do Whitby, byla napsána skladba pro klavír, která byla v TCM použita jako instruktivní skladbička¹⁴³. Její původní název byl Breeze in the garden. Skladba byla věnována chlapci Lee Musgrave.

Graham

Skladba pro klavír s podtitulem „Sixty bars for Graham for piano“ byla napsána 12. září 1991 u příležitosti šedesátých narozenin prof. Grahama Melville-Masona. Třiminutová skladba obsahuje kryptogram založený na stupnici G dur (G, Re, A, H, A, Mi). Skladba zazněla v Praze 18. září 1995 v podání Williama Howarda zároveň s dalšími skladbami obsahující stejný kryptogram od V. Kalabise, D. Matthewse, M. Slavického a K. Janovického.

Concertino for Piano and Strings

15-ti minutová skladba pro klavír a smyčce byla napsána 1. února 1992 na žádost žáka z Řecku Janise Avgerinose, který ji nechal premiérovat 24. února 1993 v Řecku v Athénách za podpory The Hellenic American Union. Na klavír hrála Jolanda

¹⁴³ Autor napsal asi ještě 20 dalších instruktivních skladeb pro klavír pro TCM, ale nepodařilo se mi získat jejich názvy.

Seven, orchestr hrál pod taktovkou Yiannis Avgerinose. Skladba je v evidenci PRS. Dalšími interprety byli: William Hancox, Jarmila Češková a patnáctiletý David Šugárek.

Preludes

Prvních pět skladeb pro sólový klavír bylo napsáno 18. února 2004. Celý cyklus deseti skladeb byl dokončen 14. srpna 2004. Cyklus byl věnován Margaret Bruce. Prvních pět preludií bylo již několikrát hráno, druhá polovina byla premiérována v červenci 2004 v Anglii (Yorkshire). Další preludia komponována: 31. května 2004 (číslo 6), 14. července 2004 (čísla 7, 8, 9 a 10), 18. května 2005 (čísla 11, 12), 11. února 2006 (čísla 13, 14, 15), 8. března 2006 (číslo 16), 21. dubna 2006 (číslo 18), 1. června 2006 (číslo 19), 2. června 2006 (číslo 20), 22. června 2006 (čísla 21, 22, 23 a 24). Vydáno u Goodmusic.

Postludium

Skladba pro sólový klavír, dopsána 22. ledna 2007. Původně ji chtěl připojit k Preludes, ale neudělal to.

Čtyřruční klavír

Rondo G dur, op. 4

Taneční rondo pro čtyřruční klavír dokončil na podzim roku 1954. Bylo o něm řečeno, že má poněkud dvořákovské ladění a je vhodné pro instrumentaci. Bylo odesláno do VJHS. Jan Kunc jím byl nadšen a řekl, že by to každý nedovedl. Má švih. Bylo věnováno manželům Mlynářovým, kteří je premiérovali na koncertě hudební besedy pedagogické školy v Kroměříži 25. března 1955.

Country scenes – Venkovské obrázky – Na venkově

Šest skladeb pro čtyřruční klavír bylo napsáno 24. července 1986. Cyklus má části: Morning walk – Ranní procházka; Procession – Procesí; Merry-Making – Veselice; Quiet river – Tichá řeka; Just a game – Dětská hra; Sunset – Sluníčko zapadá. Premiéra 1, 5, 4 a 3 části proběhla 6. března 1988 v hudební škole v Lemgo SRN v provedení Kirsten Doppendorf a Yasuo Kimura. V roce 2002 byl vydán v Ostravě Ritornel.

Dva klavíry – klavír a varhany

Toccata e Canzone

Pro Antonína Jíšu byla 13. července 1993 napsána skladba pro klavír a varhany (event. elektrické varhany) v trvání 10 minut. Její premiéra proběhla 15. dubna 1994 ve Vyškově v provedení Antonína Jíši na varhany a V. Ševčíkové na klavír. Dalšími interprety byli: Naděžda Bučková-klavír, Miloslav Buček-varhany, P. Hanousek-klavír, O. Škarohlíd-varhany.

Equilibria

Tři skladby pro dva klavíry byly komponovány 16. července 1998. Části: Agitato; Molto lento; Allegro. Skladba trvá 17 minut.

Komorní hudba – smyčcová

Terceto pro dvoje housle a violu, op. 5

Původně Sonatina pro dvoje housle a violu byla dokončena a přejmenována 1950 v Brně na Terceto pro dvoje housle a violu Op. 5. První znění provedli na interním koncertu žáci Vyšší hudební školy v Kroměříži. Po menší úpravě ji poté zaslal do VJNS v Praze. 27. července 1970 jej přepracoval pro troje housle.

Smyčcový kvartet

V roce 1961 se věnoval smyčcovému kvartetu. 7. března napsal první a 19. března druhou větu. Obě však zůstaly nedokončené.

Zahrajeme si ve třech

Instruktivní suita o pěti částech pro troje housle byla napsána 12. září 1970. Zasláno HIS v Praze.

Quartet in A

13. listopadu 1993 byl napsán kvartet pro dvoje housle, violu a violoncello. Má čtyři části: Agitato-Adagio-Allegro Scherzando; Lento; Allegro giocoso; Allegretto Scherzando, Moderato, Andante. Trvá 23 minut. Bylo uvedeno 1. prosince 1994 na TCM v provedení Archeus String Quartet (Anne Hooley, Bridget Davey, Elizabeth

Turnbull, Joely Koos) a v Praze 14. října 1998 v Lichtenštejnském paláci Kvartetem Bohuslava Martinů.

Colloquium

25. září 1998 vznikla v Londýně, 6-ti minutová skladba pro kontrabasový kvartet. Byla věnována David Heyes a vydána u Recital Music.

String Quartet in C

Druhý smyčcový kvartet byl napsán 22. května 2002. Jeho části jsou: Allegro; Adagio mesto; Allegro. Trvá 24 minut.

Komorní hudba – dechová

Serenáda pro dechový kvintet

Komponováno v Novém Jičíně v roce 1956. Premiéra proběhla 10. listopadu 1958 při vysílání Československého rozhlasu po drátě. Byly odvysílány dvě části: Intermezzo a Slezský tanec v provedení Foersterova dechového kvinteta v Brně.

Hanácká polka

Původně Záložáckou polku začal psát na vojenském cvičení v Červené Vodě 12. června 1956. Její obsazení bylo pro dva B klarinety, dvě trubky, čtyři F lesní rohy, dva pozouny, kontrabas a klavír. V Radslavicích se k této polce vrátil 28. července 1961 ji přepracoval a přejmenoval na Hanáckou polku. Její obsazení je: dva B klarinety, dvě B trubky, čtyři F lesní rohy, altový Es saxofon, dva pozouny, kontrabas, bicí a klavír. Její premiéra byla 22. prosince 1961 a poté 22, 29 a 31. prosince 1961 ji vysílal Československý rozhlas.

Babička tančí

Valčík pro flétnu, dva B klarinety, trubku, lesní roh, pozoun, tubu, klavír a bicí byl napsán 24. prosince 1961. V následujícím roce jej uvedl Ostravský rozhlas.

Malé vánoční pastorele

Čtyři drobné skladby pro tři pozouny byly napsány 2. prosince 1968 a jsou věnovány „Slušovickým pozaunérům“. Jeho části jsou: Hle, vyšla hvězda, Andante;

Zvěstování, Allegretto; Uspávanka, Molto tranquillo; Hlásání pastýřům, Allegro vivo. Byly uváděny na přelomu roku 1968 a 1969 v podání Slušovických pozaunérů.

Vinšfanfáry A+S=AS

Seriální technikou byla 6. února 1970 napsána skladba k padesátinám prof. Dr. Aloise Sivky¹⁴⁴. Autor si hrál s pořadím tří tónů (a es as) a s enharmonickou záměnou. Je určena pro tři trubky, malý a velký buben. Nebyla veřejně provedena.

Pocket Music

24. prosince 1976 vzniklo Divertimento pro dechový kvintet v obsazení: flétna, hoboj, klarinet, lesní roh, fagot. Skladba měla části: Burlesca; Tristezza; Scherzino. V dubnu 1977 byla napsána čtvrtá věta. 16. června 1977 byla již označena jako Pocket Music a její části byly: Allegro marziale; Lento; Allegro giocoso; Vivo. Tato verze však byla 19. října 1978 revidována. První věta byla překomponována, nově byla dokomponována druhá věta s názvem Adagio. Allegro giocoso bylo překomponováno a Vivo revidováno. V této verzi bylo vydáno E. C. Kerby. Bylo provedeno 11. ledna 1978 v London University Club v podání: flétna-Elizabeth Summers, hoboj-Mark Lowe, klarinet-James Weber, lesní roh-Derek Smith, fagot-Ruth Grace. Další tělesa, která skladbu interpretovala: Blandsford Wind Quintet (flétna-Judith Eunis, hoboj-Simon Carr, klarinet-Janet Spotswood, fagot-Philip Turbett, lesní roh-Elizabeth Coe), Wind Quintet (flétna-Antony Kershaw, hoboj-Stuart Wilson, klarinet-Bernard Lafontaine, fagot-Susannah Scott, lesní roh-James Rattigan), Dechový kvintet v Ostravě a v Praze.

Music for brass quintet

Skladba byla napsána 29. srpna 1983 v Londýně a věnována „Theo Mertens Brass-quintet“. Má tyto části: Preludio; Romanza; Rondo-Polka; Notturmo. 30. listopadu 1989 došlo k její revizi v rámci které byly pozměněny názvy na: Intrada, Legenda, Ekloga, Alla polka. Skladba trvá 15 minut. Skladbu uváděl English Brass Ensemble.

¹⁴⁴ Děkan v Ostravě.

Divertimento

Skladba pro hoboj, klarinet a fagot byla napsána 13. března 1995 a má části: Allegro moderato; Adagio mesto; Allegro scherzando; Lento e tranquillo; Poco Allegro. Skladba trvá 14 minut. Vydal Alliance Publications. Skladbu interpretovalo 13. listopadu 1995 St. Amre's Divertimento – Cremona trio v obsazení: hoboj-Jou Shepard, klarinet-Gregor Laing, fagot-Paul Harris.

A Little Afternoon Music – Malá odpolední hudba

Původně vokální Pohádka o princezně a pávech byla 20. června 2001 zpracována pro instrumentální obsazení: tři B klarinety a basklarinet. Autor hledal vhodný název pro skladbu a tak po názvu Jarní preludia nebo Čtyři preludia zvolil Malá odpolední hudba. Kromě poslední části, kterou autor přepracoval, hudebně vychází z předchozí verze. Části jsou: Andante, Allegro, Lento, Allegro moderato. Byla vydána v Americe v Alliance Publications v USA. Skladba byla uvedena 18. května 2002 v Manchesteru v podání Cefiro Clarinet Quartet.

Čtyři rozmarné kusy

Čtyři rozmarné kusy pro klarinet a klavír. Dopsány 14. ledna 2004. Cyklus má tyto části: Impromtu; Nocturno; Blues; Rondino.

Bagately

Pro žáky ZUŠ v Bystřici pod Hostýnem, kde mají velmi dobré flétnové oddělení, napsal 27. března 2004 šest drobností pro příčné flétny. Čísla 1 až 3 jsou pro dvě flétny a klavír. 4 a 6 pro tři flétny a triangl.

Capriccios

V roce 2010 napsal suitu pro čtyři klarinety, která byla vydána u Alliance Publications v USA.

Komorní hudba – různá obsazení

Svita pro flétnu, violu a basklarinet

Práci započal 4. září 1959 na první větě, Preludium. 5. září napsal Air, 6.-7. září Scherzo a 18. září skladbu zakončil Fugou, kterou převzal z klavírní Fugy z roku 1957

(Dvě fugy pro klavír). Svita je určena pro flétnu, violu a basklarinet. Byla napsána v Novém Jičíně.

Rapsodické trio

11. února 1960 napsal Rapsodické trio pro housle, violoncello a klavír. Hotové dílo zaslal do SČSKU do Prahy, kde ho „úspěšně“ ztratili. Skončilo někde ve sběru papíru.

Musica per quattro

14. srpna 1970 byla napsána skladba pro klarinet, klavír a bicí nástroje.

Sonata per tre

18. srpna 1972 byla započata práce na díle pro housle, violoncello a klarinet. Skladba má tyto části: Preludio et fuga; Elegia; Rondo. 21. května 1973 došlo k mírnému přepracování. První část byla přejmenována na Introduzione e fuga, druhá dostala název Chorale a třetí nejprve Rondo capricioso, což bylo záhy změněno na Rondo giocoso.

Muzikantské dostaveníčko

25. dubna 1973 dokončil Divertimento pro instrumentální soubor v obsazení: flétna, dva klarinety, troje housle a violoncello, které záhy přejmenoval na Muzikantské dostaveníčko. Skladba má části: Intráda, Idyla, Valčík, Veselé finále. Byla napsána v Ostravě na popud ČHF pro souborovou hru v Lidové škole umění. Celková doba trvání je 7 minut. 9. listopadu 1973 ji odvysílal Československý rozhlas Brno.

Metamorphoses

12-ti minutová skladba pro klavírní trio (housle, violoncello, klavír) byla dokončena 22. ledna 1982. Skladba zazněla v podání klavírního tria (housle-George Mattar, violoncello-Liam Abramson, klavír-Isobel Nyman) na koncertě Royal College of Music, London.

Mini trio

Bylo napsáno pro trojčata: James, Peter a Robina Lumley-Savile¹⁴⁵ 19. ledna 1984. Jde o instruktivní skladbičky. Původně bylo nazváno Moments musicaux. Skladba má tyto části: Capriccio, Valse Lente, Intermezzo, Chanson Triste, Polka. Trvá 10 minut a byla v roce 2002 vydána v Ostravě Ritornelem.

Duo Concertante

První náčrty skladby pro violu a kytaru pochází z 9. října 1987, kdy autor ještě hledal název skladby jako např. Dance phantasy, Chromatic Waltz. Tehdy napsal její druhou větu, Allegro giocoso. 12. června 1987 upravil tuto větu pro B klarinet a klavír a skladbu nazval Chromatic Dance¹⁴⁶. 25. listopadu 1988 vznikla první věta pod názvem Apassionato, která byla později přejmenována. Konečná verze je datována 3. dubna 1989. Skladba má tři části: Allegro moderato, Andante tranquillo; Allegro Giocoso; Adagio, con motto a trvá 22 minut. 1. října 1998 vznikla úprava pro housle a kytaru a 24. července 1989 pro flétnu a kytaru, nebo flétnu a klavír¹⁴⁷. Nejoblíbenější je druhá věta. Skladbu měl na repertoáru duet Tammy Clive-viola a Victor Green-kytara. Dále duet Elizabeth Turnbull-viola a Roland Gallery-kytara.

Guitar Quartet

Skladba byla napsána 13. ledna 1990 pro The English Guitar Quartet. Je v obsazení: kytara diskantová, dvě klasické a basová. Trvá 21 minut. Části jsou: Broken song (Přerušená píseň), Dance of Augnish (Tanec úzkosti), Candlelight Procession (Procesí se svícmi), Jubilation (Oslava). Druhá až čtvrtá část byla použita v rozšířené verzi v triptychonu. Vznik této skladby byl inspirován průběhem Sametové revoluce na Václavském náměstí v Praze v roce 1989.

Eclogues – Eklogy

Čtyři věty pro housle, violoncello a klavír vznikly 30. října 1996. Trvají 21 minut. Části jsou: Allegro moderato-Adagio; Allegro vigoroso-Largo; Allegro vivo; Allegro, Largo. Premiéra proběhla v Praze 21. října 1997 v Lichtenštejnském paláci v provedení Českého tria (D. Vlachová, J. Páleníček, M. Langer). Dalšími interprety

¹⁴⁵ Trojčata Margaret Bruce.

¹⁴⁶ Tato skladba byla komponována jako instruktivní skladba TCM pro 6 a 7 ročník.

¹⁴⁷ Viz. Valse galante – Galantní valčík.

byli: The Walshaw Piano Trio (housle-Lynn Cook, violoncello-Kim Mackrell; klavír-Margaret Bruce) a klavírní trio (housle-Tomáš Tuláček, violoncello-Evangelia Papathanassion, klavír-Kostas Chardas).

Oboe Quintet

Čtyřvětý kvintet v obsazení pro housle, violu, violoncello, hoboj a klavír byl napsán v srpnu 1997. Trvá 24 minut. Jeho části jsou: Adagio; Allegro Leggero; Adagio mesto; Feroce, Adagio. V roce 1998 byl uváděn Hobojovým kvintetem Weingarten Ensemble a 16. listopadu 2002 v Lichtenštejnském paláci v Praze v provedení hobojevého kvinteta (hoboj-Jiří Krejčí, housle-Martin Kos, viola-Jan Nykrýn, klavír-Daniel Wiesner, violoncello-Simona Hečová).

Musica a sei – music for Six

Skladba pro dvoje housle, violu, violoncello, mandolínu a kytaru byla napsána 3. února 2000. Trvá 21 minut a má části: Allegro, Vigoroso, Adagio molto, Allegro giocoso.

Due Pezzi

16. března 2003 byla napsána pětiminutová Ecloga no. 5¹⁴⁸ pro housle, violoncello a klavír. Tato skladba byla 29. srpna 2003 revidována a doplněna. Vznikl dvouvětý, dvanáctiminutový cyklus Due pezzi pro housle, fagot a klavír, který má části: Allegro, Allegretto.

Quatre pezzi

Skladba pro flétnu, hoboj, violoncello a cembalo. Dokončena 18. srpna 2005 na popud Norberta Hellera-klavírista z Prahy.

Do třetice

V roce 2010 napsal tři skladby pro housle, kytaru a bayan (harmoniku). Skladba psána pro Vladislava Bláhu a jeho spoluhráče. Trvání cca 9 min.

¹⁴⁸ Původně to byla pátá část cyklu Eklogy.

Orchestrální

Dva tance

Komponované roku 1953 pro komorní symfonický orchestr.

Prievidzská svatba

Komponováno v Bratislavě v roce 1954 pro orchestr. Ve skladbě použil lidovou píseň z Prievidze.

Orchestrální suita

V Radslavicích začal 22. srpna 1958 pracovat na skici partitury zamýšlené orchestrální suity. Zůstala nedokončená.

Symfonická skladba

4. září 1963 skicoval první věty cyklické symfonické skladby. Zůstalo u skici.

Partita semplice

Původně klavírní cyklus byl 2. února 1973 instrumentován pod názvem Partita semplice per orchestra d'archi. Došlo k podstatnému přepracování třetí a páté části. V podstatě šlo o volné zpracování na motivy z klavírního cyklu. První část byla přejmenována na Scherzino di marcia a čtvrtá dostala název Arietta. 5. července 1973 byly Českému hudebnímu fondu rozepsány party pro smyčcový orchestr.

Festive March – Slavnostní pochod

Započato 20. ledna 1974 jako Pochod přátelství pro velký dechový orchestr. Premiérováno v Praze 1. června 1974. Ještě týž den připsal trio. V říjnu téhož roku přepracoval trio a skladbu přeinstrumentoval pro velký symfonický orchestr. Skladbu v obsazení pro Symphonic band v rozsahu 41 stran partitury a délce trvání 6 minut definitivně dokončil 22. listopadu 1976. Skladba je v evidenci OSA.

Moravian polka

Klavírní verze vznikla 24. prosince 1973 ve skladu, na staveništi v Praze na bečce od nafty. Jmenovala se prostě „Polka“ nebo též „Na Lehovci“. Vznikla na popud kolegů z práce: „Co to tam furt píšete? Napište také něco pro nás obyčejný lidi! Ne

fugy! Něco od podlahy!“ 10. února 1974 byla instrumentována pro dechový orchestr. Přeinstrumentována pro Symphonic Band byla v Londýně 30. června 1977 a posléze vydána v rozsahu 18 stran partitury pod názvem Moravian polka vydavatelstvím E. C. Kerby – Kanada-Toronto. Její trvání je 4 minuty. Skladba je v evidenci OSA. Premiérována byla v Chicagu 13. prosince 1979 Nord-West National Orchestr and Band Clinic pod vedením Frank J. Kochalko.

Adieu

Komponováno 13. října 1975 (klavírní verze) – 15. října 1976 (dokončena instrumentace) v Londýně. Použil tématický materiál ze sborové skladby Hlas domova. Obsazení je určeno pro Symphonic Band. Klavírní verzi i partituru (rozsah 14 stran) a provozní materiály vydal E. C. Kerby - Kanada-Toronto. Skladba trvá 4 minuty. Věnováno vzpomínce na strýce J. Šírka, který hrál na trubku a miloval lesní roh. Premiérováno v Chicagu 12. prosince 1979 v provedení Eind Symphony Wisconsin pod taktovkou Joela Blahnika.

Rhapsody of Summer Days

Rapsodie byla napsána 24. srpna 1980 pro „Brent Youth Symphony Orchestra“ v jejichž provedení byla 25. listopadu 1980 premiérována pod taktovkou Johana Michaela Easta.

Prelude to a Sunny Day

Skladba vznikla 4. září 1981 v obsazení pro symfonický orchestr a délce trvání 5 minut. Premiéra proběhla 19. července 1983 v provedení Croydon School's Centre for Wind Players, pod taktovkou Davida Kendalla. Skladba je od 2. srpna 1983 v evidenci PRS.

Floreat patria

Ouvertura v pochodovém tempu, jinak též nazvána Marzia solenne pro symfonický orchestr byla napsána 13. ledna 1988. Délka trvání je 10 minut.

Triptychon – Tři scény z Václavského náměstí

Skladba vznikla 10. září 1991 v obsazení pro symfonický orchestr a délce trvání 20 minut. Skladba byla inspirována průběhem Sametové revoluce na Václavském

náměstí v Praze v roce 1989. Autor použil a rozšířil tématický materiál tří částí z kytarového kvarteta (Guitar Quartet). Části se jmenují: Dance of Anguish (Tanec úzkosti); Candlelight Procession (Procesí se svícemi); Jubilation (Oslava). Notový materiál k provozování připravil Robertson, ale dosud nedošlo k jeho vydání. Celkové trvání skladby je 20 minut. Skladba byla premiérována 10. listopadu 1991 v Rudolf Steiner Theatre v provedení The Griffin Orchestra pod taktovkou Stephen P. Baraona. Skladbu natočil Symfonický orchestr Českého rozhlasu v Praze, za řízení Stanislava Bogunii.

Suite Caprice – The Undertaker suite

Po úspěšné londýnské premiéře opery byla 30. prosince 1994 započatá práce na suitě. Dokončena 12. února 1997. Skladba trvá 20 minut a má části: Allegro; Funebre; Mazurka; Andante sostenuto; Waltz.

Festivamante (MALTA FANFARA)

Fanfáry komponovány 9. června 2001 na objednávku Maltézských rytířů. Napsal klavírní výtah, který si kapelník rozepsal pro dechový orchestr (brass ensemble or band).

Panorama

V roce 2009 napsal větu pro symfonický orchestr. Trvání cca 15 min.

Jevištní

Kutnohorští havíři

Na žádost Františka Kluse připravil 13. února 1961 písně do divadelní hry „Kutnohorští havíři“: V hlubinách tmy; Hospodine pro mužský sbor; Za Milanem běhá pro ženský a mužský hlas; Píseň beze slov pro mužský sbor a Sladká krajino domova pro soprán a mužský sbor. Rukopis je ve Staré Bělé, kde byla rovněž tato hra uvedena.

Rudá záře nad Kladnem

V listopadu 1974 upravil tři písničky do stejnojmenné rozhlasové hry.

Majitel pohřebního ústavu (The Undertaker)

Opera o jednom dějství a třech obrazech. Libreto upravil podle Puškinovy povídky Michael Vale a skladatel. Tenor, baryton, soprán, mezzosoprán, alt, komorní smíšený sbor a komorní orchestr. Trvání 65 minut.

Adrián Prochorov, zaměstnanec pohřební služby, je pochmurný držgrešle, který šidí mrtvé přemrštěnými cenami rakví. Stěhuje se ze své barabizny do nového domu a je pozván ševcem na oslavu stříbrné svatby.

Na oslavě se mnoho pije a někdo z hostů urazí jeho „nečestné“ povolání. Prochorov je dotčen a odchází domů s odhodláním pozvat své mrtvé na oslavu.

Druhého dne vyřizuje pohřeb jedné bohaté vdovy. Večer se k němu sejdou mrtví, které předešlého dne pozval na oslavu a vyčítají mu jeho přemrštěné ceny a nekvalitní rakve. Ráno se probudí a myslí na následky včerejší noci. Vidí však u sebe jen svou posluhovačku, která mu sděluje, že se z oslavy u ševce vrátil zlitý na mol a vše se mu jenom zdálo.

„Námětem je tedy černý humor, ale víc je tam toho humoru, než toho černého“¹⁴⁹.

Opera existuje ve dvou verzích. První byla napsána 7. února 1987. Druhá, česká verze byla upravena pro Ostravu¹⁵⁰ 30. listopadu 2001. Klavírní výtah vydal Roberton. Ke světové premiéře došlo 2. - 3. prosince 1993 v Londýně v provedení Trinity College of Music Opera Group pod taktovkou Victor Morris a produkčním vedením Carlos Wagner. České premiéry jsme se dočkali 3. prosince 2004 v Brně v divadle Barka v provedení operního studia JAMU, v režii Tomáše Studeného, pod taktovkou Martina Buchty a ve výpravě Michaely Savovové. Suita z opery byla dopsána 12. února 1997 pod názvem Suite caprice.

¹⁴⁹ Novotná, J.: Po dvaceti letech. Nová svoboda, 26. dubna 1990, str. 5.

¹⁵⁰ Jednalo se o jejím uvedení, proto byla přepracována. K jejímu provedení nakonec nedošlo.

2.7. Vysvětlivky ke 2. kapitole

BAS	Brněnský akademický sbor
BRT	Belgische Radio en Televisie
ČHF	Český hudební fond
DRSO	Dětský rozhlasový sbor Ostrava
HIS	Hudební informační středisko
MU	Masarykova univerzita v Brně
OSA	Ochranný svaz autorský
OU	Ostravská univerzita
PSMU	Pěvecký sbor moravských učitelů
PSOU	Pěvecký sbor ostravských učitelek
PSPU	Pěvecký sbor pražských učitelů
SAB	Polosmíšený sbor ¹⁵¹
SATB	Smíšený sbor-soprán, alt, tenor, bas
SČS	Svaz českých skladatelů
SFB	Sborový festival Brno
SND	Slovenské národní divadlo
SOČR	Symfonický orchestr Českého rozhlasu
SSAA	Ženský sbor - soprán 1, soprán 2, alt 1, alt 2
TCM	Trinity College of Music v Londýně
TTBB	Mužský sbor - tenor 1, tenor 2, bas 1, bas 2
UK	Univerzita Karlova v Praze
VJHS	Veřejná jubilejní hudební soutěž v Praze
VPSOU	Vysokoškolský pěvecký sbor Ostravské univerzity v Ostravě
VSMO	Vlastivědná společnost muzejní Olomouc

¹⁵¹ „polosmíšený sbor“ termín A. Tučapského

3. Charakteristika vybraných děl Antonína Tučapského

V této kapitole bych rád nastínil Tučapského vývoj kompozice. Proto jsem si vybral tři skladby, které se pokusím charakterizovat, doplnit notovými příklady a ukázat na nich kompoziční styl Tučapského i jeho rukopis.

3.1. Pět sborů

Cyklus původně čtyř, později pěti sborů na latinské duchovní texty. Čtyři části dokončeny 5. června 2007. Pátou část dokončil 23. srpna 2007. Celý cyklus je určen pro smíšený sbor a cappella.

O vos omnes

Úprava pro čtyřhlasý smíšený pěvecký sbor a cappella se standardním obsazením: soprány - alty - tenory - basy. Skladba ve 4/4 taktu, v tempu Adagio molto. Skladba je posazena do optimistické a projasněné Es dur s počáteční subdominantou, s drženými tóny v sopránu, altu a basu. Počáteční pohyb hlasu je pouze v tenoru. Volně vedené ženské hlasy jsou doplňovány legáty v tenoru.

O VOS OMNES ANTONÍN TUČAPSKÝ

152

Posléze vede Tučapský altový hlas v terciovém dvojhlasu, což přetrvává až do konce celého sboru. Nepřehlédnutelnou součástí Tučapského skladby je využití dynamiky v celém sboru. Úvod v pianu, gradace ve forte a závěr v pianissimu. I na tak malé ploše, jako je tato skladba využívá Tučapský princip dynamického kontrastu. Ve

¹⁵² Rukopis A. Tučapského.

větší míře se u této skladby objevují vedlejší harmonické funkce, různé melodické tóny. Charakter sboru zcela odpovídá významu latinského textu.

Confitemini Domino

Úprava pro čtyřhlasý smíšený pěvecký sbor a cappella se standardním obsazením: soprány - alty - tenory - basy. Skladba nemá v úvodu daný pevný takt, a bez slovního označení tempa. Úvod skladby je v B dur, která v závěru výustí do G dur. První dvoutaktí skladby je psáno v unisonu ve všech hlasech i od šestého taktu.

2. CONFITEMINI DOMINO A. Tučapský

153

Střední část skladby začíná nenásilným pianem, které se protipohybem v sopránu a basu dostává do exponované části skladby s vrcholem, který tvoří hlasy v sopránu a tenoru. Bas s altem tvoří plochu osminových not vyplňujících doprovod ke zbývajícím hlasům. Harmonicky tato střední část vyústí do F dur. Meno mosso a změnou tóniny do C dur rozehrává Tučapský závěrečnou část skladby. Ta je oproti předchozí části velice proměnlivá, někdy až ostinálně vyznívající s důrazem na vedlejší harmonické funkce C - F - a moll - D - a moll.

¹⁵³ Rukopis A. Tučapského.

Crede Deo

Úprava pro čtyřhlasý smíšený pěvecký sbor a cappella se standardním obsazením: soprány-alty-tenory-basy. Skladba ve 3/4 taktu s tempovým označením Andante. Skladba pevně ukotvena v C dur a s vedlejšími harmonickými funkcemi tvoří názornou ukázkou Tučapského práce s jednotlivými hlasy. V další části skladby-Meno moso-užívá práci s dvojicí hlasů: soprán-tenor, alt-bas a oktávovým vedením po čtyřech taktech končí v D dur.

ANDANTE CREDE DEO A. TUČAPSKÝ

Soprano: 3 Crede De-o, crede De-o et di-ri-ge vi-am tuam, cre-de
Alto: 3 Crede De-o, crede De-o et di-ri-ge vi-am tuam, cre-de
Tenor: 3 Crede De-o, crede De-o et di-ri-ge vi-am tuam, cre-de
Bass: 3 Crede De-o, crede De-o et di-ri-ge vi-am tuam, cre-de

154

Následující část spolu s širokou harmonií a s harmonickými postupy: a moll - E dur - a moll - D dur - G dur, jsou důkazem Tučapského mistrného umění práce s hlasy. Závěr skladby v *pp* a v terciovém vedení ženských hlasů a s drženými tóny v basu. Skladba předurčena i pro méně profesionální sbory, které zvládnou i intonačně záludnější obraty.

Benedictus vir

Úprava pro čtyřhlasý smíšený pěvecký sbor a cappella se standardním obsazením: soprány-alty-tenory-basy. Skladba ve 4/4 taktu s označením tempa Poco Adagio, bez předznamenání, ovšem ukotvena ve stupnici B dur. Jednotlivé části skladby jsou spojeny legáty v tenoru či basu s drženými tóny v sopránu a altu. V části skladby je zdvojen alt, což působí harmonicky úplnou strukturu skladby. Struktura střední části: a moll - C⁷ - F dur - C⁷ - F dur. V hojnější míře se vyskytují vedlejší harmonické funkce. Ve střední části skladby, která je vrcholem skladby, nechává melodický pohyb pouze basu, který po krátkém meloickém vzestupném hlasu vystřídává 1. a 5. stupeň, tedy T a

154

D. Tato část vyznívá zcela efektivně i tím, že závěr skladby je o dynamiku nižší, v pianu.

BENEDICTUS VIR A. Tučapský

POCO ADAGIO

155

Jubilare Deo

Úprava po čtyřhlasý smíšený sbor a cappella se standartním obsazením: soprány-alty-tenory-basy. Skladba ve 4/4 taktu s označením tempa Andante moderato. Bez předznamenání, ovšem ukotvena ve stupnici B dur. Nejdělsí skladba z celého cyklu sborů. Celá skladba vyznívá zcela slavnostně, majestátně, ovšem v poměrně rychlém tempu. Úvod sboru ve forte s melodicky slavnostně vyznívajícím hlasem v tenoru.

JUBILATE DEO A. TUČAPSKÝ

ANDANTE MODERATO

156

Po úvodních osmi takttech následuje změna metra na 3/4 a po následujícím čtyřtaktovém vybočení z harmonie s těmito harmonickými postupy (G - h moll - D⁷ - G - h moll - D⁷ - G - D⁷ - e moll - D), se vrací do původní tóniny, kde následně uplatňuje

¹⁵⁵ Rukopis A. Tučapského.

¹⁵⁶ Rukopis A. Tučapského.

gradaci sekundovými postupy, v závěru fráze s korunou. Nastupuje prostřední část v pianu, kde Tučapský využívá společného vvedení hlasů: soprán - alt, tenor - bas. V závěru skladby využívá opět úvodního motivu v subito forte. Majestátním závěrem v B dur končí celou skladbu.

Na tomto cyklu skladeb můžeme vidět práci Tučapského s jednotlivými zpěvními hlasy. Harmonický průběh je bohatší s uplatněním většího množství vedlejších stupňů. Harmonická posloupnost jednotlivých hlasů je vždy vyvážená a vhodně užitá. Díky zkušenostem Tučapského se sbory jako sbormistra, se odráží v práci s jednotlivými hlasy, které jsou rovnocenně využívány. Častým prvkem v Tučapského smíšené tvorbě je užití zdvojování hlasů v altu, což je charakteristické právě u skladeb a cappella, popř. s využitím zdvojení hlasu v tenoru. Všechny hlasy jsou vždy prokomponované, s řadou intonačně výrazných a především velice dobře melodicky zpěvných částí. Celý sborový cyklus je určen pro sbory mírně pokročilé.

3.2. Love and Sorrow - Lásky a žal III.

Pět cyklů moravských lidových písní, Love and Sorrow I. - IV. Třetí cyklus, dokončený 27. června 1991, obsahuje písně: Oj, letěla bílá hus, Ej, lásko, lásko, Která je tá vězdička má a Šťuká se mně, šťuká. Celý třetí cyklus je napsán pro soprán, flétnu a harfu.

Zde můžeme vidět, jak bravurně Tučapský pracuje s lidovou písní v kombinaci s různým nástrojovým obsazením, což je typické právě pro úpravy lidových písní pro sólové hlasy s doprovodem. Tučapský záměrně volí zajímavé kombinace. U prvního cyklu to je klarinet, klavír a soprán. U druhého cyklu to jsou housle, klavír a soprán. U čtvrtého cyklu to je kytara s tenorem.

U Tučapského převládá práce s lidovou písní nad ostatními. Sám se netají vřelou nákloností právě k nim. Kromě klasických čtyřhlasých úprav a cappella se soustřeďuje na práci s lidovou písní v kombinaci s hudebními nástroji. Četnost těchto úprav je u Tučapského častá.

Ej, lásko, lásko

Úprava lidové písně pro III. cyklu pro soprán, flétnu a harfu. Píseň ve 3/4 taktu s označením tempa Adagio-sostenuto. Úprava známé lidové písně je v meditativní g

moll a ve spojení s harfou a flétnou tvoří lyricky celek. V úvodu písně zazní harfa, která pouze ukotví úvodní melodii v g moll, takže úvodní akord harfy nás nepřekvapí.

II. EJ, LÁSKO, LÁSKO

ADAGIO - SOSTENUTO
mf

SOPR.
FL.
Harp

Ej, lásko, lásko, ty nejsi sta-lá,
ej, lásko, lásko, ty nejsi sta-lá, ja-ko

mf marc.

157

Pozdějšími oktávovými postupy a občasnými vybočeními do tóniny C dur, dokresluje Tučapský svoje schopnosti práce s jednotlivými nástroji. V následující části užívá v harfě arpeggií s užitím VI. stupně v pravé ruce a v levé figurálním doprovodem, kterého užívá střídavě až do konce celé skladby. Flétna nastupuje až po pěti úvodních taktách v podobě lechce vyznívajících figury b-c-b-g a b-c-b-f. Později, ve střední spojovací části mezi první a druhou slokou, tvoří flétna hlavní melodický nástroj, kdy harfa tvoří pouze doprovod. V další části - sloce, můžeme opět vidět řadu arpeggií v partu harfy s užitím vedlejších harmonických funkcí a v závěru skladby oktávový skok s triolovými ozdobami.

3.3. Five little pieces

Pět malých kusů pro housle a klavír byly zkomponovány 2. února 1979. Mají části: Polka, Idyll with recitative, Valse, Dumka, Caprice. I zde Tučapský ukazuje svou

¹⁵⁷ Rukopis A. Tučapského.

mistrnou práci s instrumentací a s užitím výrazových prostředků na malé ploše skladby. Oprávněně označuje tento cyklus malými kusy. Vždyť rozsah samotných skladeb není delší než čtyři minuty.

Valse

III. část cyklu. Skladba ve 3/4 taktu s označením tempa Moderato $\text{♩} = 112$, s malou třídlílnou formou a se schématem ABA.

Schéma A

158

Celé téma *A* je v F dur. S uvedením hlavního tématu skladby v houslích. Téma, které zní téměř banálně ovšem s ostinátními figurami a ligaturami, je zároveň úvodem k živé střední části.

Schéma B

159

¹⁵⁸ Rukopis A. Tučapského.

¹⁵⁹ Rukopis A. Tučapského.

Střední část, s vybočením do G dur, kdy se klavír stává nikoli pouze doprovodným nástrojem, ale rovnocenným nástrojem k houslím, je částí velice expresivní, až výrazově modernistickou. V závěru skladby se vrací autor k schématu *A*.

Tučapský se velkou měrou věnuje i kompozicím instrumentálním od těch nejjednodušších až po ty nejsložitější, velké cyklické skladby. Tento cyklus ukazuje Tučapského práci nejen s tématy, s tématy striktně, radikálně danými, ale i s tématy, které jsou pro posluchače někdy náročnější, možná bychom řekli i nadčasové.

Závěr

Jak už bylo napsáno v úvodu této práce, kladl jsem si za cíl co nejpodrobněji zpracovat životní osudy a dílo významného dirigenta a skladatele Antonína Tučapského.

První kapitola práce se zabývá jeho životopisnými fakty. Jeho dětstvím, studijními léty, pedagogickou a sbormistrovskou činností. Nevyvratitelným faktem je to, že na Tučapského dětství a dospívání mělo velký vliv prostředí, v němž vyrůstal. Velký vliv na něj měli zejména jeho hudebně nadaní rodiče a také kraj Hané, který v době Tučapského dětství byl bohatý na různé hudební spolky žijící výrazným hudebním životem včetně zpěvu světských i duchovních písní a hanáckých tanců. Vyškovsko proslulo uměleckými osobnostmi, zejména skladateli a sbormistry. Podle dostupných pramenů panoval v hanáckém regionu velmi čilý spolkový život. Můžeme připomenout čtenářko-pěvecký spolek Haná, Volné pěvecké sdružení a pěvecký spolek Vlasta. Spolkový život byl udržován i v menších obcích Vyškova.

V této části práce jsem čerpal hlavně z osobních rozhovorů se skladatelem a z jeho vzpomínek na dětství a mládí. A. Tučapský na toto období vzpomíná velice rád a považuje ho za velmi důležité z hlediska svého pozdějšího hudebního vývoje.

V následující části jsem se zaměřil na Tučapského působení v Pěveckém sdružení moravských učitelů (dále PSMU) nejprve jako jeho člena, později jako sbormistra tohoto světoznámého sborového tělesa. Důkazem podrobného zpracování této oblasti jsou seznamy vystoupení PSMU pod vedením A. Tučapského a soupis zahraničních turné PSMU (viz. příloha). Za zcela nové, doposud nepublikované, považuji úplné seznamy děl, které natočil A. Tučapský s PSMU na gramofonové desky pro Československý rozhlas v Brně a pro Československý rozhlas v Ostravě.

Kapitola Velké změny je zaměřena na Tučapského odchod do Velké Británie a jeho začátky na Triniti College of Music v Londýně. Důležitým přínosem této disertace je také to, že nabízí pravdivý pohled na skladatelův odchod do Velké Británie, který byl v minulosti mylně prezentován jako emigrace, a také Tučapského osobní vyjádření k tomu, jak s ním a jeho manželkou Beryl bylo zacházeno v tehdejší ČSSR. Popisuje jeho činnost na TCM, učitelství harmonie, kompozice, včetně jeho žáků. Materiály ke zpracování této části mi poskytl sám skladatel, ať už v podobě rozhovoru, či tištěných materiálů z jeho soukromé sbírky.

Návrat Tučapského tvorby je název další kapitoly, která se věnuje období, kdy se Tučapského tvorba začala opět objevovat v České republice. Četnost koncertů se stupňovala hlavně po roce 1990, ať už v Ostravě, Vyškově či Jihlavě. I zde jsem čerpal z materiálů, které mi dal k dispozici sám skladatel.

Kapitola věnující se dílu A. Tučapského z pohledu sbormistrů je zařazena do práce z důvodu objektivnějšího pohledu na jeho tvorbu. Při zpracování této části jsem využil dotazníku, který jsem zaslal všem zmíněným sbormistrům. Všichni z dotazovaných vidí úspěšnost tvorby Tučapského v jeho znalosti funkčnosti sborového tělesa. Dokáže správně odhadnout hlasový rozsah jednotlivých skupin, vhodně volit text skladby atd. Přiznávají Tučapskému jeho moravské cítění, které se ve skladbách objevuje dosti často.

Jako další cíl práce jsem si zvolil podrobné zpracování celého vokálního a instrumentálního Tučapského díla. Základem při zpracování této části práce mi byl katalog Arnošta Onderky, který však končí rokem 1982. Po tomto roce ovšem Tučapský napsal větší část svých kompozic. Navíc ne všechny skladby Onderka sepsal. Při zpracování této části mi pomohly záznamy Tučapského v jeho sešitech, do kterých si zapisuje všechny své kompozice a do kterých jsem měl možnost nahlédnout v době své návštěvy v Londýně v Tučapského soukromém bytě. U skladeb si zaznamenává datum jejich vzniku, cílovou skupinu interpretace skladby a u některých doplňující informace v podobě data premiéry díla či kdo jej premiéroval a kde. Při získávání úplných informací, což bylo v mnohém velmi těžké, mi pomohly také originály skladeb v Muzeu Vyškova, kde jsem měl možnost si prohlédnout Tučapského rukopisy i s poznámkami, které často vepisuje přímo do originálu partitury.

Antonín Tučapský patří mezi velmi plodné skladatele. Dosud napsal přes šest set děl z různých oblastí hudební tvorby. Některé z jeho skladeb jsou širší hudební veřejností velmi vysoce ceněny a bývají často uváděny při různých příležitostech.

Tučapského skladebný jazyk je srozumitelný a zcela tradiční a lze konstatovat, že již při prvním pohledu na partituru je zcela zjevný autorův rukopis. Z mého pohledu sbormistra se jedná o vytříbený a srozumitelný skladatelský projev, který obsahuje pro A. Tučapského typické a jedinečné harmonické postupy. V každé jeho vokální skladbě lze vidět jeho velikou zkušenost, ať už se jedná o rozsahové možnosti jednotlivých hlasů, či využití konkrétního tónu v souzvucích či polyfonní sazbě.

Závěrem lze tedy říci, že tato práce je v současné době nejpodrobněji zpracovanou odbornou prací zabývající se životem a dílem vynikajícího skladatele a

dirigenta Antonína Tučapského. V tomto ohledu tedy zaplňuje jedno z dosud prázdných míst na poli hudební teorie a pedagogiky.

V práci jsem použil metody rozhovoru a dotazníku, v části věnované charakteristice vybraných děl metody analýzy a syntézy.

Disertace je zaměřena především na životopis, dirigentskou a skladatelskou činnost Antonína Tučapského. Doporučuji i nadále pokračovat v hlubším rozpracování dané problematiky, zejména v rozboru Tučapského díla, jež je velmi rozmanité a rozsáhlé.

Domnívám se, že by bylo přínosné pro oblast hudební vědy a pedagogiky hlubší rozpracování Tučapského díla, neboť touto problematikou se ve své práci zabývám pouze okrajově (viz. kapitola Charakteristika vybraných děl).

Seznam pramenů

A) Literatura

- AXMAN, Emil: *Morava v české hudbě XIX. století*. Praha: Matice Česká, 1920.
- BUČEK, Miloslav: *Duchovní hudba 20. století*, Brno: Masarykova univerzita, 1999, ISBN 80-210-2169-1.
- FRIC, Ota: *Vývoj hudební kultury na jihovýchodní Moravě*. Brno, 1963.
- GREGOR, Vladimír: *Obrozenecká hudba na Moravě a ve Slezsku*, Praha: Editio Supraphon, 1983, ISBN 02-187-83.
- HAJNCOVÁ, Eva: *Antonín Tučapský - život a dílo, Rozbor kytarové skladby: Soliloquies*. Brno: Konzervatoř, 2000, absolventská práce.
- KRAUSOVÁ, Andrea: *Antonín Tučapský. Praha: Konzervatoř, 2004, absolventská práce.*
- MRVA, Jiří: *Zlatá stopa*. Kroměříž: DTP Studio, 2001, (limited edition).
- REŽNÝ, Pavel: *Aspekty reprodukce Janáčkovy sborové tvorby pro mužské sbory*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2004.
- REŽNÝ, Pavel: *Interpretace mužských sborů Leoše Janáčka*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2005, ISBN 80-244-1082-6.
- SEHNAL, Jiří, VYSLOUŽIL, Jiří: *Dějiny hudby na Moravě*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 2001, ISBN 80-7275-021-6.
- STEINMETZ, Karel: *Jan Šoupal - sbormistr, pedagog a člověk*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 1997, ISBN 80-7067-770-8.
- ŠPIDLA, Jiří: *Causa P. S. M. U.* Vyškov: MINT Vyškov, redakce Vyškovských novin, 1994.
- ŠTĚDRŇ, Bohumír: *80 let PSMU*. Ostrava: Nakladatelství Profil, 1983.
- TUČAPSKÝ, Antonín, STUHLÝ, Václav, PIVOVARSKÝ, Lumír: *Sluchová, intonační a rytmická cvičení*. Ostrava: Pedagogická fakulta v Ostravě, 1969.
- TUČAPSKÝ, Antonín, PIVOVARSKÝ, Lumír, ZENKL, Luděk: *Intonace - soubor intonačních cvičení, jako průprava ke sborovému zpěvu pro studující hudební výchovy*. Ostrava: Ostravská univerzita, 1993, ISBN 80-7042-063-4.
- TUČAPSKÝ, Antonín: *Sborový repertoár*. Ostrava: Pedagogická fakulta v Ostravě, 1967.
- TUČAPSKÝ, Antonín: *Hudební a slovní přízvuk ve sborové reprodukci*. Sborník Pedagogické fakulty Ostrava, sv. 5, 1964.

- TUČAPSKÝ, Antonín: *Instrumentální prvky v díle Pavla Křížkovského*. Sborník Pedagogické fakulty Ostrava 26, řada D7, 1971, str. 55-61.
- TUČAPSKÝ, Antonín: *Mužské sbory Leoše Janáčka a jejich interpretační tradice*. Spisy pedagogické fakulty v Ostravě 16, SPN, Praha 1971.
- TUČAPSKÝ, Antonín: *Paměti*. Rukopis, kopie u autora práce.
- TUČAPSKÝ, Antonín: *Výslovnost ve sborovém zpěvu*. In: Sborník prací pedagogického institutu v Ostravě, 1961, str. 197-213.
- VÍTKOVÁ, Magda: *Život a dílo Antonína Tučapského*. Brno: MU Pedagogická fakulta, 1997, diplomová práce.

B) Stati z odborných časopisů, sborníků, novin

- BONEY, Marianne: *Urlemente bömischer Klangwelt und Musikalität kamen ans Licht*. Lippische Rundschau, 8. 3. 1988
- BUČEK, Miloslav: *Život a dílo Antonína Tučapského*. In: Sborník: Cantus choralis, Ústí nad Labem, 2003, str. 34-40, příspěvek.
- BUREŠOVÁ, Alena: *Cantus iuventutis*, UP Olomouc, 2002, str. 23, sborník
- DEMEL, Jiří: *Čestný doktorát Antonínu Tučapskému*. Valašský deník, 1996, roč. IX, č. 23, str. 7
- FUČÍK, Ladislav: *Festival sborového umění*. Jihlavské listy, 3. 7. 1998, roč. IV, str. 16
- Genealogie Tučapských. Soukromý archiv Antonína Tučapského v Londýně.
- GRAVES, Richard: *Checking in for Christmas, Antonín Tučapský - koleda*. *Choir and Organ*, October 1994, str. 33
- GREENHALGH, John: *A new tonality*. *Classical Music*, 11. 5. 1988
- HAHNOVÁ, Iva: *První Čech v Královské společnosti*. *Moravskoslezský den*, 20. 3. 1990, roč. XI, č. 16, str. 9
- HRADECKÁ, Dita: *Českou hudbu mám v genech*. *Lidové noviny*, 17. října 2000
- KAPITAINIS, Arthur: *Choir makes an impressive debut*. *The Gazzete*, Montreal, Wednesday 29. 6. 1996
- KOLÁŘ, Bohumír: *Antonín Tučapský po škole*. *Učitelské noviny*, 29. 6. 1999, roč. 102, č. 27, str. 18

- KOLÁŘ, Bohumír: *O vzdání holdu Antonínu Tučapskému projevíli jeho příznivci velký zájem*. Hanácké noviny, 31. 3. 1998, str. 6
- Komponist gab neue Impulse für Arbeit in Musikschule. Lippische Rundschau, 7. 3. 1988
- Konzert und Empfang für Professor Tucapsky. Lippische Zeitung, 2. 3. 1988
- LUNT, Janet: *A composer discovered. Contemporary music*. Birmingham Festival Choral Society 8th April 2000, May 1999, str. 1-7
- MAZUREK, Jan: *Antonín Tučapský a Pěvecké sdružení moravských učitelů*. In: Cantus choralis, Ústí nad Labem: PdF UJEP, 2004, str. 41-44. ISBN 80-7044-550-5.
- Mladá fronta Dnes: „Rozhlasový orchestr uvede Tučapského Stabat mater“. Mladá fronta Dnes, 31. 3. 1999, str. 6
- MORLEY, Christopher: *Band puts the singers in Czech-mate*. Birmingham Times, March 1992
- MORLEY, Christopher: *Victory at last over Czech composer's „big brother“*. Birmingham Times, March 1992
- MRÁZEK, Jan: *Pocta skladateli Dr. Antonínu Tučapskému*. Lidová demokracie, 28. 3 2003, str. 8
- NOVOTNÁ, Jana: *Po dvaceti letech*. Nová svoboda, 26. dubna 1990, str. 5.
- ONDERKA, Arnošt: *Hudba síly a velké lásky*. Lidová demokracie, 10. 2. 1990, roč. X, str. 6
- ONDERKA, Arnošt: PhDr. Antonín Tučapský, Cantus, 1993, str. 12
- ONDERKA, Arnošt: Přehledný soupis (katalog) skladeb, (1954-1982), rukopis uložen u A. Tučapského v jeho soukromém archivu v Londýně
- Programová brožura FVT Jihlava, roč. VI
- Programová brožura FVT Jihlava, roč. XI
- ROZSÍVAL, Jaroslav: Pohlednice z Bratislavy. Vyškovské noviny, 1996, roč. VII, č. 12, str. 9 str. 3-4
- Sborník: Hudba Vyškovska, OOD Vyškov, 1968.
- STUART, Nicholas: *Rewiews*. Evening Chronicle, 13. 4. 1992
- ŠMOLÍK, Jan: *Dny soudobé hudby*. Hudební rozhledy, 2001, roč. 54, č. 1, str. 3
- ŠPIDLA, Jiří: *Dopis A. Tučapskému*, 3. březen 1988, rukopis, Muzeum Vyškovska

- TUČAPSKÝ, Antonín: *Vzpomínám na K. Dvořáčka*. Vyškovské noviny, 1997, roč. VIII, str. 3
- TUČAPSKÝ, Antonín: *Božetěch Bílek*. Vyškovské noviny, 11. 3. 1994, str. 5, Psáno v Londýně 28. 1. 1994
- TUČAPSKÝ, Antonín: *Compositions*, (17. 7. 1958 – 2. 9. 1998), uloženo u A. Tučapského v jeho soukromém archivu v Londýně
- TUČAPSKÝ, Antonín: *Compositions*, (5. 9. 1998 – 20. 2. 2010), uloženo u A. Tučapského v jeho soukromém archivu v Londýně
- TUČAPSKÝ, Antonín: *Jan Šoupal*. In: Hudební rozhledy, 1992, roč. XLV, č. 5, str. 231.
- TUČAPSKÝ, Antonín: *Jen tak mimochodem*. In: Hudební rozhledy, 2001, roč. 54, č. 3, str. 40.
- TUČAPSKÝ, Antonín: *Karel Ančerl z Tučap*. In: Hudební rozhledy, 1990, roč. XLIII., č. 11, str. 516-517.
- TUČAPSKÝ, Antonín: *Moji Vyškováci mi rozumějí*, 17. duben 1992, roč. III, č. 15, str. 5 - 6
- TUČAPSKÝ, Antonín: *Na vyškovské věži*. Vyškovské noviny, 2. 10. 1992, roč. III., č. 39, str. 6
- TUČAPSKÝ, Antonín: *Performances*, (26. 5. 1955 – 18. 10. 2007), uloženo u A. Tučapského v jeho soukromém archivu v Londýně
- TUČAPSKÝ, Antonín: *Projev u příležitosti udělení čestného doktorátu*, *Rukopis*, Londýn 25. 10. 1996, uloženo u A. Tučapského v jeho soukromém archivu v Londýně
- TUČAPSKÝ, Antonín: *Stále komponuji*. Cantus, leden 2003, str. 15
- TUČAPSKÝ, Antonín: *Vzpomínka na K. B. Jiráka*. Hudební rozhledy, 1999, roč. XLIV, č. 11, str. 16
- UHLÁŘ, Břetislav: *Snažím se neustále komponovat*. Hukvaldy, červen/červenec 2000, roč. IV, str. 12
- VAŠÁK, Vašek: *Putování s polodrahokamem*. Xantypa, květen 2002, str. 82-85
- Vyškovské noviny: *Grandiózní oslavy pětasedmdesátin skladatele Antonína Tučapského*. Vyškovské noviny, březen 2003
- Vyškovské noviny: *Ostravák v Anglii, III. část rozhovoru s Arnoštem Onderkou*. Vyškovské noviny, roč. V, str. 8

- WATT, H. Ian, MELVILLE-MASON, Graham: *Atonín Tučapský at Sixty by Graham Melville-Mason*. Czech Music, The Journal of the Dvořák Society for Czech Music, Autumn 1988, Volume 14, Number 2, str. 22 - 28
- ZAPLETAL, Petar: *Kantáta Antonína Tučapského v české premiéře*. In: Hudební rozhledy, 2000, roč. 53, č. 5, str. 12
- ZAPLETAL, Petar: *Pražská premiéra Tučapského oratoria*. Hudební rozhledy, 1999, roč. 52, č. 5, str. 12
- ZAPLETAL, Petar: *Úspěšná premiéra Tučapského kantáty v Rudolfinu*. Moravskoslezský den, 1999, str. 8

C) Osobní rozhovory, korespondence

- Korespondence mezi autorem práce a A. Tučapským ze dne 11. 5. 2006, originál dopisu uložen u autora práce.
- Korespondence mezi autorem práce a A. Tučapským ze dne 14. 6. 2008, originál dopisu uložen u autora práce.
- Korespondence mezi autorem práce a A. Tučapským ze dne 16. 7. 2007, originál dopisu uložen u autora práce.
- Korespondence mezi autorem práce a A. Tučapským ze dne 2. 3. 2007, originál dopisu uložen u autora práce.
- Korespondence mezi autorem práce a A. Tučapským ze dne 2. 9. 2008, originál dopisu uložen u autora práce.
- Korespondence mezi autorem práce a A. Tučapským ze dne 24. 4. 2008, originál dopisu uložen u autora práce.
- Korespondence mezi autorem práce a A. Tučapským ze dne 25. 1. 2007, originál dopisu uložen u autora práce.
- Korespondence mezi autorem práce a A. Tučapským ze dne 30. 3. 2009, originál dopisu uložen u autora práce.
- Korespondence mezi autorem práce a A. Tučapským ze dne 7. 2. 2010, originál dopisu uložen u autora práce.
- Korespondence mezi autorem práce a A. Tučapským ze dne 29. 3. 2010, originál dopisu uložen u autora práce.
- Korespondence mezi autorem práce a A. Tučapským ze dne 18. 5. 2010, originál dopisu uložen u autora práce.

Korespondence mezi autorem práce a A. Tučapským ze dne 15. 9. 2010, originál dopisu uložen u autora práce.

Korespondence mezi autorem práce a A. Tučapským ze dne 12. 11. 2010, originál dopisu uložen u autora práce.

Korespondence mezi autorem práce a J. Kolářem ze dne 20. 11. 2010, originál dopisu uložen u autora práce.

Korespondence mezi autorem práce a J. M. Dobrodinským ze dne 12. 1. 2011, originál dopisu uložen u autora práce.

Korespondence mezi autorem práce a R. Dočkalem ze dne 15. 1. 2011, originál dopisu uložen u autora práce.

Korespondence mezi autorem práce a P. Režným ze dne 17. 1. 2011, originál dopisu uložen u autora práce.

Korespondence mezi autorem práce a M. Košlerem ze dne 25. 1. 2011, originál dopisu uložen u autora práce.

Korespondence mezi autorem práce a A. Jíšou ze dne 16. 2. 2011, originál dopisu uložen u autora práce.

Rozhovor A. Krausové s A. Tučapským ze dne 10. 10. 2003, Praha

(in. KRAUSOVÁ, Andrea: *Antonín Tučapský. Praha: Konzervatoř, 2004*)

Rozhovor A. Krausové s A. Tučapským ze dne 9. 3. 2004, Praha

(in. KRAUSOVÁ, Andrea: *Antonín Tučapský. Praha: Konzervatoř, 2004*)

Rozhovor A. Krausové s A. Tučapským ze dne 23. 11. 2003, Praha

(in. KRAUSOVÁ, Andrea: *Antonín Tučapský. Praha: Konzervatoř, 2004*)

Rozhovor s A. Krausové s A. Tučapským 22. - 29. 11. 2003, Londýn

(in. KRAUSOVÁ, Andrea: *Antonín Tučapský. Praha: Konzervatoř, 2004*)

Rozhovor mezi autorem práce a A. Tučapským ze dne 28. 9. 2007, Brno, audio záznam uložen u autora práce.

Rozhovor mezi autorem práce a A. Tučapským ze dne 28. 9. 2008, Brno, audio záznam uložen u autora práce.

Rozhovor mezi autorem práce a A. Tučapským ze dne 17. 6. 2009, Brno, audio záznam uložen u autora práce.

Rozhovor mezi autorem práce a A. Tučapským ze dne 26. 10. 2010, Brno, audio záznam uložen u autora práce.

D) Dostupné na World Wide Web, jiné zdroje

www.karmelitanske-nakladatelstvi.cz

www.goodmusicpublishing.co.uk

www.sbor.cz

www.ucps.cz

www.psmu.cz

www.muzikontakt.muzikus.cz

www.czechmusic.cz

www.apimusic.com

<http://antonintucapsky.harra.net>

www.poctatvurcum.cz

www.ricordi.co.uk

www.tutti.co.uk

www.vogtundfritz.de

www.moeseler-verlag.de

www.maticecm.cz

www.ipos-mk.cz

www.ucps.cz

CD- ROM Diderot 2000 – slovníkové heslo „Tučapský“

VHS - 4E4311 Kdo je... Antonín Tučapský (v majetku ČT Ostrava), dokument.

Čechoangličana Tučapského uctil koncert v Rudolfinu, záznam Českého rozhlasu Praha, 17. 12. 2008, dostupné na:

<http://www.radio.cz/cz/rubrika/kultura/cechoanglicana-tucapskeho-uctil-koncert-v-rudolfinu>

Seznam příloh

1. Členství v institucích
2. Ocenění
3. Genealogie Tučapských
4. Rodné Opatovice
5. Václav a Josefa Tučapští
6. Anna, Antonín a Marie
7. Z předávání čestného doktorátu Honoris Causa
8. Antonín Tučapský se svou manželkou Beryl (únor 2008)
9. Michael Korbička s Antonínem Tučapským (únor 2008)
10. Dopis od Benjamin Brittena
11. Dopis od Carla Orffa
12. Dopis od Yehudi Menuhina
13. Děkovný dopis z Vatikánu
14. Žádost o skladby k autorskému koncertu u příležitosti šedesátin
15. Dopis od Doc. Rudolfa Bernatíka
16. Dopis od Rudolfa Firkušného
17. Schvalovací dopis čestného doktorátu
18. Portréty Antonína Tučapského, autor syn Vladimír
19. Průkaz odborné kvalifikace pracovníka ve stavební výrobě
20. Sešity Compositions a Performances, kde si autor vede své záznamy
21. Antonín Tučapský před svým domem v Londýně
22. Antonín Tučapský ve své pracovně v Londýně
23. Ukázka rukopisu Antonína Tučapského (Pozdrav ze země české, 1952)
24. Ukázka rukopisu Antonína Tučapského (Stabat Mater, 1988)
25. Ukázka rukopisu Antonína Tučapského (Salve Regina, 2006)
26. Ve spolupráci s Bath Camerata
27. Koncert v Praze 2003 – Mary Magdalene
28. Festival Antonína Tučapského ve Vyškově 2007
29. Prof. PhDr. Antonín Tučapský, Dr. h. c.
30. Seznam skladeb nahraných na gramofonové desky
31. Seznam koncertů s PSMU
32. Přehled koncertů Antonína Tučapského s PSMU v zahraničí

33. Seznam vydaných děl a vydavatelství
34. Soupis rozhlasových nahrávek Antonína Tučapského s PSMU
v Českém rozhlase Brno
35. Soupis rozhlasových nahrávek Antonína Tučapského s PSMU
v Českém rozhlase Ostrava
36. Soupis CD s nahrávkami skladeb Antonína Tučapského (výběr)
37. Teoretické práce Antonína Tučapského
38. Jmenný seznam skladeb Antonína Tučapského
39. Chronologický soupis děl Antonína Tučapského